

LETO XXII. Štev. 248

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODLNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

DRŽAVNIŠKI IN PARTIJSKI OBISK IZ ROMUNIJE

V znamenju sodelovanja medsebojnega spoznavanja in izmenjava izkušenj

Beograd, 20. okt. (Tanjug). Delegacija vlade in Delavske partije Romunije, ki jo vodi član Prezidija Velike ljudske skupščine in prvi sekretar CK Delavske partije Romunije Georgi Dej, je prispela danes popoldne v Beograd. Na slavnostno okrajeni beograjski postaji so jo sprejeli predsednik republike Josip Broz Tito ter mnogi državni, partijski in vojaški voditelji. Romunska delegacija je prispela v Beograd ob 15. Ze prej so prispeli na postajo visoki jugoslovanski funkcionarji, ki so pozdravili člane romunske delegacije ob njihovem prihodu v glavno mesto Jugoslavije.

Razen Georgija Deja so prispeli v Jugoslavijo predsednik ministrskega sveta Stoica Chivu,

Chivu Stoica
predsednik romunske vlade

Prvi podpredsednik ministrskega sveta Petre Borile, kandidat za člana Politbiroja CK DPR Leonte Rantu, podpredsednik ministrskega sveta Alexandru Birladeanu, zunanji minister Grigore Preoteasa, generalni direktor v predsedstvu vlade Petre Costace, kandidat za člana CK DPR Stefan Voicu, načelnik oddelka CK DPR

Vasile Postenca, minister za trgovino Mauricciu Novak, pomočnik ministra za električno energijo Popa Stoica, podpredsednik državne planske komisije Simion Cajger, pomočnik notranjega ministra Evgeni Tanasa ter drugi

Sprejem na beograjski postaji

Delegacijo so na beograjski železniški postaji razen predsednika Tita sprejeli in pozdravili predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Svetozar Vukmanović in Rodoljub Colaković, državna sekretarja za narodno obrambo in zunanje zadeve Ivan Gošnjak in Koča Popović, podpredsednik Ljudske skupščine Srbije Dušan Petrović, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić, predsednika domov Vlado Zečević in Ivan Božičević, člani Zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, Slobodan Penzić, Pavle Gregorić, Moma Marković, Avdo Humo, Slavko Komar, Nikola Minčev in Velimir Stojnić, podpredsednik Izvršnega sveta Srbije Voja Leković, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj, predsednik Akademskoga sveta FLRJ dr. Simiša Stanković, predsednik OLO Beograda Miloš Minić, načelnik generalštaba JLA generalni

polkovnik Ljubo Vučković ter mnogi drugi državni funkcionarji, voditelji ZKJ, javni in kulturni delavci ter domači in tuji novinarji.

Ko je vodja romunske delegacije Dej izstopil iz vagona posebnega vlaka, je pristočno pozdravil in dolgo stiskal roko predsedniku republike Josipu Brozu Titu. Skupina otrok padlih narodnih herojev in borcev je izročila gostom lepe šopke cvetja. Potem je Georgi Dej predstavil našemu predsedniku člane romunske delegacije, predsednik Tito pa Georgiju Deju in ostalim romunskim gostom naše voditelje. Vojska godba je zaigrala državni himni Romunije in Jugoslavije, nato pa so vodja romunske delegacije Dej, predsednik Tito in predsednik romunske vlade Kivu Stoica pregledali častni gardni bataljon. Potlej je predsednik Tito predstavil svojim gostom še ostale državne funkcionarje in predstavnike družbenih organizacij.

Pozdrav romunskega državnika

Vodja romunske delegacije Georgi Dej je stopil potem k mikrofoni in imel naslednji govor:

»Dragi tovariši, prijatelji! V imenu Centralnega komiteja Delavske partije Romunije, Prezidija Velike ljudske skupščine in vlade LR Romunije, v imenu vsega romunskega naroda se vam zahvaljujemo za prijateljski sprejem, ki ste ga priredili naši delegaciji. Iz vsega srca tolo pozdravljamo bratske narode Jugoslavije, prebivalce Beograda, Centralni komiteje Zveze komunistov Jugoslavije in jugoslovansko vlado z uglednim voditeljem tovaršem Josipom Brozom Titom, predsednikom republike na čelu.

Dragi tovariši, prijateljstvo in sodelovanje med našimi narodi imata stare zgodovinske korenine, izvirajoče iz skupnega boja, ki so ga skozi stoletja bili za svojo narodno neodvisnost.

Te tradicije so dobile novo podlago in novo, bogatejšo vsebino v letih, ki so sledila osvoboditvi naših narodov. V teh letih so se medsebojna čustva spoštovanja in prijateljstva še bolj razvila. Navdihnjeni z enakimi težnjami za izgradnjo novega socialističnega življenja so jugoslovanski in romunski narod medsebojno navezali vsestranske vezi sodelovanja.

Zdaj so pojasnjeni in dobro znani razlogi, ki so leta 1948 privedli do skaltive in prekinitve vezi s Komunistično partijo Jugoslavije in prijateljskih stikov z jugoslovansko državo; globoko nepravilen ukrep, ki je mnogo škodoval stvari socializma in miru, skupnim koristim naših dežel.

Z odobravanjem ljudstva

Pobude voditeljev Sovjetske zveze in Jugoslavije, ki so privedle do upostavitve in stalnega razvijanja stikov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, med KP Sovjetske zveze in Zvezo komunistov Jugoslavije, so bili za vse socialistične dežele, za vse delavsko gibanje velikega pomena.

Georgi Dej
prvi sekretar CK Delavske partije Romunije

vijanje in krepitve prijateljstva in sodelovanja med našima partijama, kakor tudi med našima socialističnima deželama.

Med obiskom jugoslovanske vladske delegacije s tovaršem Titom na čelu, ki je prispela v LR Romunijo na povabilo romunske vlade in Delavske partije Romunije, ob srečanju tovarša Tita s prebivalstvom našega glavnega mesta, kakor tudi ob obisku jugoslovanske delegacije v drugih mestih Romunije je romunsko ljudstvo izrazilo tolo in odkritosrčno prijateljstvo do bratskih jugoslovanskih narodov in popolno odobravanje politike naše vlade, usmerjene na razvijanje prijateljstva med LR Romunijo in FLRJ.

Po plodnih razgovorih, ki so se razvijali v Bukarešti v vzdušju odkritosti in tovariške prisrčnosti, prihaja delegacija Delavske partije Romunije in vlade LR Romunije v Beograd, na prijateljsko povabilo Zveze Komunistov Jugoslavije in vlade FLRJ.

Naša delegacija prihaja v glavno mesto vaše dežele na dan dvanajste obletnice osvoboditve Beograda izpod fašistične okupacije v letih druge svetovne vojne. Ob tej priložnosti tolo čestitamo delovnim ljudem Beograda k njihovemu delu za napredek lepega glavnega mesta FLRJ Jugoslavije. Ta obletnica nas spominja na žrtve junških prebivalcev Beograda, hrabrih borcev narodnoosvobodilne vojske Jugo-

slavije in sovjetske vojske, ki so prelivali kri za uničenje fašizma in za osvoboditev narodov. Živ bo ostal spomin na tiste, ki so dali svoje življenje v tem plemenitem boju.

»Akbar el Jom« pravi danes v tej zvezi, da so se Egipt, Francija in Velika Britanija sporazumeli o nadaljevanju pogajanj za mirno poravnava sueskega spora. Pogajanja se bodo nadaljevala prihodnji teden v Zenevi in datum začetka je že določen. V razgovorih bodo sodelovali Mahmud Favzi in Ali Sabri, Selwyn Lloyd in Christian Pineau ter Dag Hammarskjöld. Časnik zlasti poudarja, da pričakujejo tudi sodelovanje opazovalcev drugih zainteresiranih dežel.

Medtem pa je vprašanje Suez za predmet ponovnih razgovorov med Naserjem in Menonom v Kairu. Indijski minister Menon se že četrtič mudi v Kairu, odkar je izbruhnila sueska kriza. Njegovemu obisku pripisujejo velik pomen. Pozornost je vzbudil zlasti Menonov optimizem glede končne mirne poravnave spora.

V zvezi z vestmi o Menonovem obisku so se pojavile vesti o novem načrtu, katerega pa ne pripisujejo neposredno indijski ministru. Po tem načrtu naj bi ustanovili posvetovalni organ, ki bi sodeloval z egiptovsko upravo prekopa, OZN pa bi bila razsodnica v morebitnih sporih. Vsekakor pa je Menonov obisk tesno povezan z nadaljnimi pogajanjmi o Suez.

EGIPTSKO STALIŠČE glede nadaljnjih pogajanj o sueskem vprašanju

Kairo, 20. okt. (AP). Egiptski zunanji minister Mahmud Favzi je odpotoval prek Amsterdama v Kairo. Pred odhodom iz New Yorka je izjavil novinarjem, da bo egiptska vlada storila vse, kar je mogoče, in, če se bo dalo, tudi kaj »nemogočega«, da bi zagotovila uspeh pogajanj o sueskem vprašanju. Pripomnil je, da si bo še nadalje prizadevala, da bi dosegla miroljubno ureditev sueskega vprašanja.

Na vprašanje glede razprave v Varnostnem svetu je Favzi izjavil, da šest načel, ki so jih sprejeli, lahko privede do poravnave spora. »Mi odobravamo te predloge in bomo skušali s svoje strani prispevati, da bi jih zares uveljavili.«

O izjavi britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda, da Egipt ni stavil konkretnih predlogov za nova pogajanja, je Favzi rekel, da je Egipt »ponudil podlago za pogajanja«, ki je več kot zadostna, da bi se lahko začeli pogajati. Na vprašanje, ali bo imelo združenje uporabnikov Sueskega prekopa sploh kakšno

slavije in sovjetske vojske, ki so prelivali kri za uničenje fašizma in za osvoboditev narodov. Živ bo ostal spomin na tiste, ki so dali svoje življenje v tem plemenitem boju.

Odnosaji nove vrste

Topli sprejem, ki ste nam ga priredili, je izraz prijateljskih odnosov naših narodov, slonečih na neomajni podlagi, na družbenem redu, v katerem pripada oblast delovnim ljudem, na skupnih ciljih izgradnje socializma, katerega pot osvetljuje veličasten nauk marksizma-leninizma. Ta našim narodom skupna dobrina je poročila za nenehni razvoj prijateljskih stikov in sodelovanja med LR Romunijo in Jugoslavijo.

Narodi socialističnih dežel so ustvarili na mednarodnem torišču odnosaje novega tipa, sloneče na načelih suverenosti, teritorialne neodotakljivosti, enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmišavanja in notranje-zadeve drugih držav. Narodi teh dežel, ki se medsebojno tovariško podpirajo, prispevajo napore, da bi ustvarili lastno blaginjo, življenjsko zainteresirani na nenehnem popuščanju mednarodne napetosti, na zagotovitev trajnega miru na svetu, ti narodi uresničujejo politiko prijateljstva in sodelovanja z vsemi narodi, politiko mirne koeksistence ter razvijanja gospodarskih in kulturnih stikov z vsemi deželami ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Bukareška jugoslovansko-romunska deklaracija je poudarila istovetnost gledišč romunske in jugoslovanske vlade v glavnih vprašanjih mednarodnega življenja in ohranitve miru, in vprašanjih, ki se nanašajo na gospodarsko, kulturno, znanstveno in tehnično sodelovanje med obema deželama.

Za izgradnjo socializma je zelo važna izmenjava izkušenj med našima partijama — v tem okviru

(Nadaljevanje na 3. strani)

Vrnitev Koče Popovića v Beograd

Beograd, 20. okt. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je davi prispel iz Pariza v Beograd. Koča Popović je vodil jugoslovansko delegacijo na zasedanju Varnostnega sveta, na katerem so obravnavali suesko vprašanje in se je med potjo ustavil tudi v Parizu, kjer je imel razgovore s francoskim zunanjim ministrom, voditeljem radikalov Mendès-Francom in drugimi francoskimi politikali.

Gostje iz Madžarske

so prispeli sinoči v Ljubljano

Ljubljana, 20. okt. — Nocoj je prispela v Ljubljano delegacija CK Partije delovnega ljudstva Madžarske pod vodstvom prvega sekretarja CK Ernőja Gerőja in v družbi člana Izvršnega komiteja CK ZKJ Koliševskega in članov Izvršnega komi-

Snoči po prihodu v Ljubljano: Lazar Koliševski, Ernő Gerő in Stane Kavčič

teja CK ZKS Staneta Kavčiča ter Janeza Hribarja. Gostje so prispeli z Reke in so se med potjo ustavili v Postojni.

V villi Pod Rožnikom so jih sprejeli tov. Vlado Krivic in še nekateri drugi člani delegacije CK ZKS za razgovore z madžarskimi partijskimi gosti. Večer so gostje preživel v zaključnem krogu. Jutri bodo v Ljubljani.

Delegacija Partije delovnih ljudi Madžarske je bila danes

dopoldne na Reki. Med vožnjo iz Zagreba proti Reki se je zjutraj ustavila v Karlovcu, kjer so se gostje pogovorili z ondodnimi predstavniki ZKH, SZDLH in ljudskih oblasti. Na Reki so bili danes opoldne pri predsedniku OLO Edu Jardasu. V raz-

govoru so se posebej zanimali za gospodarske probleme mesta, zlasti pa njegovega pristanišča in ladjedelnice. Po kosilu, ki jim ga je priredil sekretar OK ZKH Nikola Rački, so se popoldne odpeljali v Postojno. V Postojni sta jih sprejela in pozdravila člana Izvršnega komiteja CK ZKS Stane Kavčič in Janez Hribar, ki sta se jim pridružila na poti v Ljubljano. Gostje so si v Postojni ogledali Jamo, pred katero so jih pozdravili pionirji in pionirke.

PLENARNA SEJA REPUBLIŠKEGA SVETA SINDIKATOV

Izobraževanje in vzgoja odraslih delavcev

Včeraj je bila v domu sindikatov v Ljubljani plenarna seja Republiškega sveta sindikatov za Slovenijo. Sejo je vodil tovarš Janko Rudolf. Osrednja točka dnevnega reda je bilo poročilo člana predsedstva Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo Romana Albrehta, v katerem so očitani nekateri problemi v zvezi z izobraževanjem in vzgojo odraslih delavcev.

Kakor navaja poročilo, je za trenutno stanje na področju izobraževanja in vzgoje odraslih delavcev v Sloveniji značilno zlasti dvoje: vse večje razumevanje družbeno-političnega aktiva, da je odraslim delavcem potrebno še nadaljnje izobraževanje in vzgojanje, ter da je izobraževanje odraslih delavcev zavzelo že tolikšen obseg, da zahteva konkretnih odgovorov na vrsto praktičnih, vsebinskih, organizacijskih in metodoloških vprašanj. Zaradi tega je nujno preiti od gole propagande za izobraževanje delavcev na sistematično proučevanje in organizacijo te učno-vzgojne dejavnosti, na urejanje problemov,

ki v zvezi z razmahom te dejavnosti nastajajo.

Čeprav sindikati aktivno sodelujejo pri izobraževanju delavcev, pri organizaciji izobraževalnih ustanov itd., imajo vendarle na področju izobraževanja delavcev še dvoje značilnih opravil. Prvo je pomoč delavcem, da bi se le-ti za konkretne družbene akcije teoretično pripravili in da bi jih po zaključku tudi analizirali. Druga važna naloga sindikatov je, usposabljanje sindikalnih aktiv, da lahko zadovoljijo izpolnjuje svoje družbeno poslanstvo.

V metodi dela naših sindikatov so nekatere slabosti. Sindikati trenutno ne delajo dovolj sistematično pri družbeno-politični vzgoji aktiva. Res je, da je predsedstvo začelo pred časom študijsko-instruktorske seminarje, vendar je bil krog udeležencev teh seminarjev preozek, razen tega pa so bile med posameznimi seminarji tudi prevelike časovne razlike. Ne gre prezeriti dejstva, da se aktiv pomlaja, da prihajajo v vodstva organizacije manj izkušeni aktivisti, da pa je pri vsem tem delo v organizaciji vse zahtevnejše. Zaradi tega naj bi organiziral Republiški svet nekajdnevne seminarje z aktivom o vseh družbeno-ekonomskih in drugih vprašanjih, s katerimi se bodo ukvarjali naši sindikati.

Za takšno redno seminarsko delo bi bilo potrebno osnovati posebno ustanovo v okvirju sindikatov. Ta ustanova naj bi ne imela nekega utrjenega splošno izobraževalnega programa s področja družbenih ved, ampak bi svoj program seminarjev izdelovala na temelju akcijskega programa organizacije.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 21. oktobra

V noči in deloma dopoldne po kottinah megla. Sicer se sončno z delno oblačnostjo, pozneje naraščanje oblačnosti. Temperatura ponoči med 3 in 6, v Primorju 12, čez dan do 13.

PLENUM OKRAJNEGA KOMITEJA ZK KRANJ

Kaj kaže analiza konferenc ZK

Ob konferencah Zveze komunistov so na večeršnjem plenumu Okrajnega komiteja ZK Kranj analizirali uspehe konferenc in sprejeli nekaj pomembnih smernic za bodoče delo organizacije ZK v industrijskih podjetjih. Sklep plenuma je bil tudi, da je treba takšno široko obravnavo o problemih proizvodnje in delu komunistov organizirati tudi v drugih panogah gospodarstva, zlasti pa v kmetijstvu, obrti, turizmu in gostinstvu.

Analiza konferenc kaže, da je dosežen namen, ki ga je imela anketa CK ZKS, namreč mobilizirati več komunistov pri reševanju problemov v zvezi s proizvodnjo. Predvsem je treba poudariti, da je izredno sproščena razprava v nekaterih podjetjih zelo dvignila ugled organizacije Zveze komunistov kot celote in jih tudi utrdila. Zlasti pa je pomembno, da so komunisti odkrito kritizirali napake podjetij tudi tam, kjer so vodstva podjetij in politične organizacije trdile, da ni bilo v podjetju nobenih problemov. Vendar pa bo ta uspeh konferenc videti le, če bodo organizacije s takim načinom dela nadaljevale in se v napori za višjo proizvodnjo naslanjale v veliki meri tudi na dobre delavce, ki

jih je treba sprejeti v organizacijo.

Ena glavnih pomanjkljivosti, ki so jih pokazale konference, je ta, da sindikalne organizacije doslej niso bile glavni politični mobilizator vse sile v podjetjih za reševanje proizvodnih problemov. Največkrat so bile temu vzrok nepovezanost političnih organizacij, neokretnost delavskega upravljanja in uprav podjetja, v katerih komunisti niso storili dovolj, da bi dosegli enoten nastop vseh sil. Krivda pa je tudi v neaktivnosti posameznih članov ZK, ki so se dela v sindikalni organizaciji izogibali in celo niso privolili v izvolitev v vodstvo sindikata.

Ponekod se je akcija za višjo proizvodnjo premalo naslonila na tehnični kader, ki bi moral biti hrbenica naporov v tej smeri, ampak je vse ostajalo v ozkem krogu vodilnih ljudi v podjetju. Čutiti je tudi zelo slabo seznanjanje kolektiva s temi vprašanji, v večini problemov pa o teh problemih tudi ni bila seznanjena organizacija ZK, kar naposled tudi opravičuje krivdo posameznih komunistov. Na eni strani se je torej treba boriti proti zapiraniju teh problemov v ozek krog vodilnih ljudi, na drugi strani pa proti pojavom, ko delavci ne pri-

znajo odločilne vloge tehničnega kadra v teh vprašanih in se tudi ne podvržejo osnovni delovni disciplini.

Razprava o povečanju produktivnosti dela pa je doslej pokazala precej enostranosti, preveč poudarjanja glede tehnične strani tega vprašanja (organizacija dela, strokovna vzgoja, norme itd.), medtem ko je bila zanemarjena skrb za delovnega človeka. Politične organizacije in organi podjetja bodo morali mnogo bolj izkoristiti lokalne iniciative, da bi zboljšali življenjske pogoje svojih delavcev. Treba bo tudi več odločne prizadevanja samih delavcev v organih družbenega upravljanja izven tovarne.

Kr.

S SKUPŠČINE NA FAKULTETI ZA AGRONOMIJO, GOZDARSTVO IN VETERINARSTVO

Agronom – praktik ali znanstvenik?

Ljubljana, 20. oktobra. — Danes je bila v prostorih fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo prva javna fakultetna skupščina univerzitetnih predavateljev, fakultetnih sodelavcev in študentov. Kot gosti so se konference udeležili rektor univerze dr. Božidar Lavrič ter dekanji oziroma predstavniki drugih fakultet.

Udeleženci konference so že prej dobili obširno tiskano poročilo o delu fakultete, na fakultetni skupščini pa se je ob tem poročilu razvila dokaj živahna in plodna diskusija. Mimo vprašanj, ki so bolj ali manj skupna vsem fakultetam, kot so problemi prostorov in materialna vprašanja, se je konferenca pomudila predvsem ob problemu učnega kadra ter terenskih vaj in prakse študentov.

Glede terenskih vaj oziroma prakse študentov sta na konferenci prišli do izraza dve gledišči, ki imata obe svoje prave. Nekateri profesorji pa tudi študentje so menili, da je sedanjí sistem študija neprikladen in da po svoje otežka redno opravljanje izpitov in pravočasno diplomiranje. Zato so bili mnenja, da bi uvedli obvezno, če že ne enoletno, pa vsaj polletno ali nekaj mesečno predfakultetno prakso, ki naj bi kandidate za študij na agronomski fakulteti že predvstopom na univerzo seznanila z glavno problematiko te stroke. Tako bi se tudi ne dogajalo več, da prihajajo na fakulteto ljudje, ki šele pozneje spoznajo, da nimajo za tako delo niti smisla, niti veselja in da so le slučajno zabredli na ta študij. Drugo stališče pa je bilo nekoliko drugačno in njegovih zagovorniki so menili, da taka predfakultetna praksa ni potrebna, pa tudi sicer so bili mnenja, da ni — čeprav je važno — bistveno praktično, temveč raziskovalno znanstveno delo. Absolutni agronomije naj ne bi po končanem študiju samo apliciral na terenu tega, kar se je bil naučil na fakulteti, temveč bi moral pretežni del svojega dela posvetiti prav raziskovanju in študiju, kako dvigniti oziroma prilagoditi kmečko proizvodnjo novim zahtevam sočasne družbe. Ta zahteva postaja vse večja in bo postala kmalu tudi nujnost, če pomislimo, da bo z nadaljnjo industrializacijo naše dežele kmečki del prebivalstva čedalje manjši, industrijski oziroma mestni pa čedalje večji.

Ker se konferenca sama ni mogla odločiti niti za eno niti za drugo tezo, je bilo to vprašanje poverjeno študijski komisiji, ki naj bi izdelala ustrezno dokumentacijo in v sodelovanju z drugimi sorodnimi fakultetami v državi poskrbela tudi za ustrezne predloge.

Boleč problem na fakulteti je pomanjkanje asistentskega kadra in predavateljskega naraščanja sploh, saj se absolventi takorekoč skoraj ne oglašajo na javne razpise za asistentska mesta, ker imajo v gospodarstvu dokaj

Delegacija kitajske mladine pri Sergeju Kraigherju

Delegacijo CK Nove demokratske mladinske lige Kitajske, ki je v četrtak prispela v našo državo na 30-dnevni obisk, je sprejel večer direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Sergej Kraigher in se s kitajskimi gosti daljši čas razgovarjal o gospodarskem sistemu Jugoslavije.

KONFERENCA ZK TOVARNE »ISKRA«

Premajhna politična odgovornost

za akcijsko enotnost

Konferenca Zveze komunistov v »Iskri« je nedvomno pozitivna v tem, da je pokazala na glavno hibo tako organizacije ZK kot tudi notranjih odnosov v tovarni sploh, namreč razcepljenost političnih sil. Tako poročilo tovarniškega komiteja ZK kakor tudi razprava pa zaradi določenega izogibanja nista postavila tega vprašanja na dnevni red konference, ampak so prišla do izraza neprincipialna stališča posameznih tovarišev. Zato bo osnovna naloga komunistov, da svoje vrste tesneje povežejo in odpravijo nezdrave odnose med forumi političnih in družbenih organizacij ter upravo podjetja, ki so za »Iskro« značilni že več let in mečejo senco na uspehe in ugled te tovarne. V razpravi sta sodelovala tudi član CK ZKS Maks Krmelj in sekretar OK ZKS Mirko Zlatnar.

Razprava na konferenci je očitno pokazala, da so vodstva posameznih političnih oziroma

družbenih organizacij stala vsak na svojih pozicijah, kar jih je vodilo do značilnega »sodelovanja« v stilu pošiljanja svojega predstavnika na seje druge organizacije. Iz tega je zrasel značilni »mi« in »vi«, kar je imelo za posledico večkrat dokaj nekonstruktivne kritike. Posebno značilna je bila zaradi tega skoraj enodušna obsodba poročila tovarniškega komiteja s strani izvršnega odbora sindikata in uprave podjetja, češ da je bilo poročilo preveč kritično in tendenciozno. Nekateri tovariši so kritične navedbe v poročilu imeli za »napad« nanje same in njihov sektor dela (v ozadju so nedvomno osebna trenja) in so v tem prepričanju osporavali tudi večino pravih kritičnih pripomb poročila. Zato je ta del razprave potekal v znamenju odgovorov na »obtožbe« poročila.

da do konca in do potankosti pravilno precizira vsa mogoča in nemogoča strokovna vprašanja, ampak je njegova naloga, postaviti osnovno politično linijo v tovarni, o čemer so razumljivo obsežena tudi »strokovna« vprašanja. In narobe: naloga našega tehničnega kadra ni le strokovno obravnavati vprašanja, ampak tudi politično.

Ob analizi tega pojava pa je treba poudariti, da je bilo na obeh straneh premalo politične odgovornosti za upostavitve akcijske enotnosti vseh komunistov kot pogoja za še večje proizvodne uspehe in ustvarjanja zavestnega delavskega žarišča, ki bi odločilneje vplivalo na svojo okolico. Kljub precejšnjim uspehom sindikalne organizacije na področju strokovne vzgoje delavcev, športa, prireditvev itd. namreč ni moč prezreti dejstva, da od 2700 delavcev dela v organizacijah oziroma družbenih organih izven podjetja le 135 (med njimi 86 članov ZK). Tu bi bilo treba torej ne le zastaviti enotno razpravo in jo nadaljevati prek proizvodnih problemov in delavskega upravljanja do perečih problemov v samskih domovih tovarne, ampak tudi združiti vse politične sile za uresničenje konkretnih zaključkov.

I. Kristan

Svečana proslava 20. obletnice ustanovitve internacionalne brigade španskih dobrovoljcev

Nepovezanost komiteja ZK, sindikalne organizacije, organov delavskega upravljanja in uprave je privedel do tega, da so komunisti branili vsak svoje pozicije, namesto da bi se vsak izmed njih čutil odgovornega za pomanjkljivosti v delu tako komiteja kot sindikata in uprave. In takšne skrajno škodljive konfrontacije političnih sil izhaja tudi značilen uvod v eno izmed diskusij: »Poročilo se je dotaknilo tudi strokovnih vprašanj, h katerim bi imel nekaj pripomb...« Iz tega bi namreč lahko sklepali, da je proizvodnja in vsa strokovna vprašanja v zvezi s tem izključna domena tehničnega kadra in da naj bodo politični forumi pri tem previdni, ker je nevarnost, da bi zagrešili kako »strokovno« napako. Nedvomno ni namen (in vloge) poročila organizacije ZK,

V Beogradu bodo 27. in 28. oktobra svečano proslavili 20. obletnico ustanovitve internacionalne brigade bivših jugoslovanskih dobrovoljcev španske republikanske vojske. Na proslavo so povabljene vsi Jugoslovani, ki so se udeležili španske državljanske vojne na strani republikancev, kot tudi predstavniki španskih borcev iz drugih dežel. Ob tej priložnosti bo v Beogradu razstavljena dokumentov o sodelovanju Jugoslovancev v španski državljanski vojni, o pomoči, ki jo je KPJ nudila bivšim španskim borcem za časa njihovega bivanja v taborništvu v Franciji in o organizaciji njihove vrnitve v domovino. Razstava bo tudi prikazovala vlogo bivših španskih borcev v NOV.

Prvo poslovno zvezo za gozdno in lesno gospodarstvo so ustanovili

Včeraj so v Radovljici na ustanovnem občnem zboru osnovali poslovno zvezo za gozdno in lesno gospodarstvo za triglavsko gozdno gospodarsko območje. S tem je začela poslovati prva specialna gozdarska zveza ne le v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji. V njenem okviru se je združilo 21 kmetijskih združenj, sedež poslovne zveze, ki se bo imenovala »Jelka«, pa bo v Radovljici.

Potek občnega zbora je pokazal, da so ustanovitev poslovne zveze vsi prizadeti dobro pripravili. Delegati kmetijskih združenj, prav tako pa tudi zastopniki gozdnih uprav in kmetijske združene zveze so se strinjali, da bo novostanovljena poslovna zveza pripomogla k napredku gozdnega in lesnega gospodarstva, k nadaljnji socialistični preobrazbi vasei, hkrati pa bo njeno delo za zgled ostalim KZ v gozdnih področjih, ko se bodo tudi te združevale v podobne poslovne zveze.

Na ustanovnem občnem zboru, ki je bil, kot rečeno, posledica temeljitih priprav in razprav o nalogah in vlogi poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo, so ugotovili, da so kmetijske zadruge doslej skrbele predvsem za napredek poljedelstva in živinoreje, manj pa za vzdrževanje in nego gozdov, čeprav so prav na Gorenjskem gozdovi v kmetijstvu osnovna gospodarska dejavnost. Del teh nalog je opravljal okrajna uprava za gozdarstvo, čeprav je njena osnovna dejavnost predvsem nadzor nad izpol-

njevanjem zakonskih predpisov o čuvanju gozdov.

Naloge zveze bodo nuditi strokovno pomoč zadrugam in obratom ter jim pomagati pri izvajanju vseh operativnih nalog, kot so: gojitve, nega in varstvo gozdov, ureditev drevninarške službe, vzdrževanje gozdnih poti in cest in drugih objektov, izvajanje potrjenih gozdno ureditvenih načrtov, izkoriščanje gozdov, odkup gozdnih sortimentov, opravljanje uslug na žagarskih obratih in sestavljanje letnih načrtov. Poslovna zveza sama bo poskrbela prek svojih obratov za urejanje gozdov, novogradnje gozdnih poti, vegetacijske melioracije, hudourniške gradnje itd.

Tudi pri poslovanju in trgovanju z lesom poslovna zveza ne bo ustvarjala dobičkov, temveč bo vse viške vrnila zadrugam. Organa zveze sta občni zbor in upravni odbor. Za poslovno zvezo »Jelka« so izvolili upravni odbor na večeršnjem ustanovnem občnem zboru, v njem pa so zastopniki kmetijskih združenj in zastopniki lesno-industrijskih obratov.

M. N.

Posvetovanje, ki ni rodilo uspeha

Svet stanovanjske skupnosti občine Ljubljana-Center je v dogovoru s stanovanjskimi skupnostmi drugih krajev sklical posvet oziroma informativni sestanek zastopnikov svetov stanovanjskih skupnosti in stanovanjskih uprav Slovenije. Za ta posvet si je zastavil obširen dnevni red.

Takoj ob začetku je bilo jasno, da sestanek ne bo rodil uspeha, ker ni bil dobro pripravljen, ker ni nihče od prirediteljev dal kakih osnovnih misli in smernic, po katerih naj bi se razvila razprava. Pač pa so enostavno začeli z razpravo oziroma nekakšnimi poročili zastopnikov posameznih stanovanjskih skupnosti o njihovi organizaciji, delu in težavah. Pokazalo se je, da je imel prireditelj tega posvetovanja sicer dober namen, da pa je spregledal, da je za uspeh tako širokega posvetovanja, ko so zbrani zastopniki iz vseh mest Slovenije, nujno potrebno sodelovanje v prvi vrsti tistih organov, ki so za razvoj družbenega upravljanja stanovanj najbolj in v prvi vrsti odgovorni. V tem primeru so to Okrajni odbor SZDL — komisija za družbeno upravljanje, dalje Stanovanjski svet OLO, Stanovanjski svet občine Center in drugi. O tem posvetu niso obvestili niti predsednika Ljudskega odbora občine Center.

Posvet o tako življenjsko važnih zadevah, kot je družbeno upravljanje stanovanjskega sklada, ni samo stvar svetov stanovanjske skupnosti ali stanovanjskih svetov pri občinah, ampak je predvsem stvar političnih in upravnih organov, občin, okrajev in republike. Pri organizaciji tega posvetovanja se je tudi pokazalo, da ni sodelovanja med svetom stanovanjske skupnosti in političnimi organi, da svet stanovanjske

skupnosti niti ne išče povezave s temi forumi, ki bi lahko največ pripomogli, da bi tak posvet res uspel. Samo s sodelovanjem teh forumov bi na svetu izoblikovali tudi predloge za dopolnitev ali spremembo zakonskih predpisov in uredb o družbenem upravljanju stanovanj, ki so že zastareli. Gotovo pa je, da ni mogoče — kot so to mislili prireditelji — ločeno razpravljati samo o organizaciji dela posameznih stanovanjskih skupnosti in uprav in njihovih medsebojnih odnosih in pustiti ob strani vrsto pomembnejših vprašanj, katerih rešitev bi bistveno spremenila tudi poslovanje organov družbenega upravljanja in njihove medsebojne odnose.

Prav gotovo bo treba skrbeti za vzgojo hišnih svetov, saj so nekateri prešli meje pametne stanovanjske politike in so v želji po denarju začeli brezglavo povisovati najemnine za lokale. Pri tem pa nič ne mislijo, da prekomerno povisovanje najemnin vpliva na ceno potrošnega blaga.

Da bi bil sestanek zastopnikov svetov stanovanjskih skupnosti vsaj nekoliko koristen, je predsednik sveta za stanovanjske zadeve OLO Ljubljana Franc Drobež dal nekaj misli za nadaljnji razvoj družbenega upravljanja stanovanjskega sklada. Na osnovi gradiva, ki ga je predložil tudi komisiji za stanovanjska vprašanja pri Stalni konferenci mest Jugoslavije in ki ga bo Svet stanovanjske skupnosti občine Center razmnožil in razposlal svetom v drugih mestih v proučitev, bo v bližnji prihodnosti ponovno sklican tak posvet s sodelovanjem vseh odgovornih forumov, ki bo, upamo, rodil lepše uspehe kot večeršnjí.

J. C.

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

Otroška paraliza popušča

Beograd, 20. okt. (Tanjug). Po podatkih Zveznega zavoda za ljudsko zdravje je bilo v tednu od 8. do 14. oktobra 51 novih primerov otroške paralize, kar kaže, da število obolelih za to nalezljivo boleznijo še zmerom pada. V Srbiji je bilo največ novih primerov v šabakem okraju 8, v vrnjačkim okraju 5, v svetozarskem 4, v tivovonskem 4, po dva v valjevskem in sremskimotrivskem, po eden pa v požarevaškem, smederevaškem in staropavskem. V Beogradu so bili štirje novi primeri, v Novem Sadu pa eden.

Na Hrvaškem je bilo samo 5 novih primerov otroške paralize, in sicer v zadarskem okraju dva, po eden pa v belovarskem, krapskem in reškem. V Sloveniji so bili trije novi primeri v Ljubljani, dva v Celju, eden pa v Mariboru. V Bosni in Hercegovini so bili štirje novi primeri, in sicer po eden v gorazdanskem, mostarskem, sarajevskem in zenickem okraju. V Makedoniji sta bila dva nova primera v štipkem okraju, v Crni gori pa samo en primer v Ivanjanskem okraju.

V tednu od 8. do 14. oktobra je število obolelih za škrlatinko naraslo. Bilo je 639 primerov te bolezni, vsem ko jih je bilo v tednu od 1. do 8. oktobra 417. Obolelih za to boleznijo je letos v primerjavi s petletnim povprečjem skoraj dvakrat več. Največ primerov škrlatinke je bilo v Srbiji — 395, na Hrvaškem pa 139. Tudi število obolelih za davico je naraslo v primerjavi s prejšnjim tednom skoraj dvakratno (100:47).

Za meningitisom sta obolela samo dva, kar kaže, da je število obolelih v primerjavi s prejšnjim tednom padlo več kot dvakratno. Tudi število obolelih za trebušnim tifusom je v primerjavi s prejšnjim tednom padlo (75:98) in je bilo znatno nižje od petletnega povprečja (75:22).

V tednu od 8. do 14. oktobra je bilo 100 novih primerov davice, kar pomeni, da je naraslo število te bolezni v primerjavi s prejšnjim tednom dvakratno, vtem ko je bilo v primerjavi s petletnim povprečjem na isti višini. Število obolelih za paratifusom je bilo povprečno na isti višini kakor prejšnji teden, kar velja tudi za petletno povprečje. Podobno je položaj v primerjavi s prejšnjim

tednom tudi glede obolelih za ošpicami in ostroškimi kašljem. V primerjavi s petletnim povprečjem je število obolelih za tema dvema boleznima znatno naraslo. V tednu od 8. do 14. oktobra je bil samo en primer pegavice, število obolelih za tetanusom pa je ostalo na isti višini kakor v prejšnjem tednu (20:19). Število obolelih za antraksom je v primerjavi s prejšnjim tednom padlo (13:18), kar velja tudi za petletno povprečje (15:26).

GIBANJE AKUTNIH NALEZLJIVIH BOLEZNI V FLRJ

Prijavljeni primeri od 8. do 14. X. 1956. Povprečje od 8.—14. okt. od 1.—5. okt.

Nalezljive bolezni	1955/56	1956	1956
pegavica	5,0	1	1
trebušni tifus	122,2	75	95
paratifus	35,0	35	30
griža	169,6	253	415
škrlatinka	306,2	639	417
davica	142,4	100	47
ošpice	149,2	276	206
oštroški kašelj	250,0	593	344
meningitis	8,8	8	19
otročka paraliza	8,4	51	88
tetanus	20,4	20	19
antraks	26,2	13	18
napaja steklina	1,0	1	—
nalezljiva zlatenica	—	156	171

OBISK IZ MOSKVE MED VIII. PLENUMOM CK ZDPP

DANES VOLITVE V JORDANIJI

Vprašanje stikov med partijama LR Poljske in Sovjetske zveze

(OD NASEGA POSEBNEGA DOPIŠNIKA)

Varšava, 20. okt. — Davi malo pred tretjo uro je agencija PAP objavila uradno poročilo o obisku sovjetske partijske delegacije in njenih razgovorih s poljsko. V skopem poročilu so potrdili, da se je mudila večeraj v Varšavi delegacija SZ, ki jo je vodil Nikita Hruščev, v delegaciji pa so bili Mikoja, Molotov in Kaganovič. S poljske strani so se teh razgovorih udeležili vsi člani politbiroja ZDPP in tudi novo kooptirani član CK Vladislav Gomulka.

Kot je rečeno v komuni keju, so razgovori potekali v vzdušju partijske in prijateljske iskrenosti. Sklenjeno je bilo, da bo v najkrajšem času odpotoval v Moskvo delegacija politbiroja ZDPP, da bi s prezidijem CK KPSZ proučila nadaljnje poglobitve političnega in gospodarskega sodelovanja med Poljsko in SZ kot tudi sodelovanja med obema partijama.

Vse to so prebivalci Varšave brali v davišnjih časnikih. Malo pozneje so zvedeli po radiu, da je sovjetska delegacija ob 6.45 odpotovala z varšavskega letališča in da so jo ob odhodu pozdravili vsi člani politbiroja, tudi Gomulka.

Osmi plenum CK ZDPP se je nadaljeval s poročilom Politbiroja o razgovorih z delegacijo CK KPSZ. Citiranje poročila o teh razgovorih je trajalo dve uri. Zatem je imel novokooptirani član CK Vladislav Gomulka skraj tri ure dolg govor, v katerem je zajel vsa pojvno dobo Poljske, njen politični in gospodarski položaj.

Plenum je nocoj nekoliko pred osmo prekinil delo in se bo nadaljeval jutri zjutraj. Računajo, da se bo razprava nadaljevala do 14. narkar bodo volili Politbiro.

V časnikih in po radiu so danes objavili obširne biografije Vladislava Gomulke, Marijana Spichalskega, Ignaca Luga-Stawinskega in Zenona Kliszke. V teh biografijah je med drugim rečeno, da so bili vsi razen Stawinskega po III. plenumu leta 1949 nekaj časa v zaporu.

Pogajanja o Suezu 29. oktobra v Zenevi

Washington, 20. okt. (AFP). — Kot poročajo iz zanesljivih virov, je generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld poslal vladam Francije, Velike Britanije in Egipta povabilo, naj bi 29. oktobra v Zenevi začeli pogajanja o sueskem sporu.

Francoski razlogi za reorganizacijo Atlantske zveze

Pariz, 20. okt. Strokovnjaki zunanje ministrstva pripravljajo več novih načrtov o reorganizaciji Atlantske zveze. Vse kaže, da je to posledica najnovjšega razvoja v stikih med zahodnimi državami v zvezi s sueskim vprašanjem.

Francoski zunanji minister Pineau je v New Yorku izjavil, da pomenijo sadovi dela Varšavskega sveta »velik uspeh« in »pozitiven korak k ureditvi sueskega vprašanja«, kar nedvomno precjaj ustreza pravemu stanju stvari. Ko pa se je vrnil v Pariz in je v poslanski zbornici pojasnjeval »vijugasto črto« francoskega stališča o Sueskem sporu, ni prikrival razočaranja, da so se »zlasti ZDA postavile v tem vprašanju na takšno stališče, ki ga je bilo težko sprejeti in razumeti.

Bržčas bi bilo kaj preprosto reči, da so francoski državniki želeli vojaško intervencijo v Egiptu. Zdad kot se je napetost poglobila in so možne bolj mirne in treme razprave, pa vsi vladni politiki enodušno zatrjujejo, da Francija nikoli ni mislila na uporabo sile. Svoje čete je poslala na Ciper in francoske vojske ladje so bile pripravljene v vojnih pristaniščih zato, da bi predsednika Naserja prisilili k popuščanju. Tako pravijo zdaj francoski uradni krogi. Ko bi bile zahodne države enotne na takem »čvrstem stališču«, zlasti pa, ko bi bile ZDA nedvoumno podprle takšno stališče, bi vojaške sile sploh ne bilo treba uporabiti, ker bi se Egipt »uklonil volji Zahoda« in popustil njegovim zahtevam. Francoski državniki so o tem prepričani.

Preprost Francoz na ulici pa pravi, da se je Francija z vsem tem osmešila. Vsekakor je to po-

Etiopski cesar potuje na Daljni vzhod

Adis Abeba, 20. okt. (AP). — Etiopski cesar Haile Selasije je danes odpotoval iz Adis Abebe na obisk v države na Daljnem vzhodu. Iz Masuae bo potoval z ladjo v Bombaj, po obisku v Indiji pa pojde na Japonsko in nato v Burmo.

Haile Selasije je odpotoval s člani svoje družine in skupino ministrov ter drugih funkcionarjev.

pisanja dela poljskega tiska, navaja (po besedah, ki jih je bilo tu moč dobiti), da »ta antisocialistična kampanja, ki se je začela na straneh nekaterih poljskih časnikov in ki pomeni očitno koteriranje z buržoaznimi elementi, povzroča upravičeno nezadovoljstvo poštenih rodoljubov in širokih množic poljskega delovnega ljudstva. Ti zahtevajo brzdanje revizionistov in kapitulantov, ki izkoriščajo poljski tisk za svoje umazane namene.«

V tukajšnjih krogih so sprejeli članek, najbolj milo rečeno, z velikim presenečenjem. Ti krogi se vprašujejo, ali je zdaj najugodnejši trenutek za takšno polemiko. Prevladuje pa mnenje, da bodo bližnji razgovori delegacije politbiroja ZDPP in prezidija CK KPSZ — glede na to, da komuniste o večerajšnjih razgovorih s sovjetskimi partijskimi voditelji očitno poučarja, da se bodo razgovori nanašali na vprašanje nadaljnje poglobitve političnega in gospodarskega sodelovanja med Poljsko in SZ — omilili in odstranili posledice, ki jih lahko rodi tako pisanje »Pravde« v poljski javnosti. J. Drasinover

Odločnost Gomulke

Na zborovanjih izraza prebivalstvo podporo napredni struji v Združeni delavski partiji Poljske

Varšava, 20. okt. Na miting, ki je bil danes v politehnični šoli v Varšavi in ki so mu prisostvovali predstavniki univerze, ustanov in tovarn, so prišli člani Centralnega komiteja, sekretar Mestnega komiteja Varšave Staševski in predsednik Ljudske mladine. Zborovalcem so povedali, da sta Politbiro in CK postavila obrambnemu ministru vprašanje, kakšen namen imajo premiki čet, narkar je obrambni minister pojasnil, da gre za običajne manevre. Staševski je obvestil udeležence mitinga, da sta Politbiro in CK ukazala obrambnemu ministru, naj takoj prenehajo vsi nadaljnji premiki čet.

Na zahtevo udeležencev so na zborovanju prebrali Gomulkov referat, ki ga je podal danes dopoldne na plenarnem zasedanju Centralnega komiteja Poljske združene delavske partije. V referatu je poleg drugega rečeno, da je Gomulka podal oceno položaja od leta 1945 naprej. Govorec o poznanskem primeru je Gomulka dejal, da so imeli delavci prav in da sta za dogodke odgovorna CK in vlada. Gomulka je nadalje poudaril, da mora Poljska voditi takšno politiko, da bo z vsimi ljudskodemokratskimi državami enakopravna in suverena.

Stoševski je udeležence obvestil, da bo Gomulka izvoljen za najvišjega funkcionarja Poljske združene delavske partije.

Na popoldanskem zasedanju plenuma CK so govorili o sinočnjih sovjetsko-poljskih razgovorih.

Poročilo obrambnega ministristva

Glede na vesti o koncentraciji čet na nekaterih krajih, zlasti na področju Varšave, je poljsko obrambno ministristvo nocoj sporočilo, da gre le za »premike, ki so običajni za časa manevrov«.

Z VSEH STRANI SVETA

ALŽIR NOVI SPOPAD OKROG CONSTANTINE

Alžir, 20. okt. (Reuter). Na področju Constantine v Alžiru se je spet zvrstilo nekaj hudih spopadov med francoskimi četami in uporniki. Po francoskih poročilih je v teh spopadih padlo 22 upornikov.

Varna dobila staro ime

Sofija, 20. okt. (AFP). — V skladu s sklepom izvršnega odbora Narodnega sveta mesta Stalina je bolgarsko Narodno sobranje sklenilo vrniti temu mestu prejšnje ime Varna. V odločbi Narodnega sobranja je rečeno, da so ta sklep sprejeli zato, da bi mesto ohranilo nacionalne in kulturne tradicije, ki so povezane z nekdanjim imenom Varna.

Nikov. Ne poročajo pa o francoskih izgubah. V zadnjih 24 urah je prišlo razen tega v Alžiru do šest atentatov, pri katerih je 7 ljudi izgubilo življenje, 10 pa jih je bilo ranjenih.

PRVI FRANCOZSKI DEMOBILIZIRANCI

Alžir, 20. okt. (AFP). — Prvi demobilizirani francoski vojaki, približno 1000 castankov in voljakov, je danes odpotoval z ladjo »Kalruana« iz Alžira v Francijo.

NORVEŠKA SODELOVANJE Z ZSSR V POMORSKI REŠEVALNI SLUŽBI

Oslo, 20. okt. (TASS). SZ in Norveška sta sklenili sporazum o sodelovanju v reševalni službi na Barentsovem morju. Hkrati sta bili tudi izmenjeni pismi, v katerih je rečeno, da bo Norveška reševalna služba pomagala posadkam in potnikom sovjetskih ladij, ki bi se ponesrečile v norveških vodah.

OB OSEM PLENUMU CK ZDružene DELAVSKE PARTIJE POLJSKE

Pobuda delavcev in mladine

Varšava, 20. okt. (PAP). V podjetjih, ustanovah in na univerzah prirejajo te dni zborovanja, posvečena vprašanjem, ki so na dnevnem redu sedanjega VIII. plenuma CK Združene delavske partije Poljske. Tako se je med drugim zbrala na velikem zborovanju mladina Leninovega kombinata v Novi Huti blizu Krakowa. Hkrati je imela v Krakovu velik miting tudi študentska mladina. Na obeh zborovanjih so razpravljali o osnovnih vprašanjih države, Partije in mladinskega gibanja. Delavci in študentje so izmenjali delegacije in sprejeli resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

»V narodu in v Partiji se bije boj med starim in novim. Mi smo priča spopada dveh teženj — težnja k popolni demokratizaciji na vseh toriških življenja in težnja po ohranitvi sedanjega stanja. V tem trenutku tempo procesa demokratizacije ni brez pomena.

Iskreno podpiramo gibanje za delavsko samoupravo. Po našem mnenju je pogoj za pravo demokratizacijo, da dobi delavski razred podjetja v svoje roke in da dobe delovne množice pravico, da odločajo o prihodnosti države. Delavsko samoupravljanje je ena izmed poti k zboljšanju gospodarskega položaja. Odločno smo proti vsem poskusom, da bi zasejali razdor med delavci in izobraženci. Razpihovanje takšne nestrpnosti koristi ljudem, ki hočejo obrniti pozornost javnosti od dejanskih vzrokov naših napak.«

V tovarni železniških vagonov v Wroclawu je bil plenarni sestanek komiteja ZDPP, na katerem so prav tako obravnavali naloge na področju demokratizacije na Poljskem. Na sestanku so sprejeli resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

»Sodimo, da je pot demokratizacije v skladu s težnjami najširših množic poljskega naroda.

Prekrižani računi bagdadskih naslednikov Glubba paše

Kairo, 20. okt. (Tanjug). — Jutri bodo v Jordaniji parlamentarne volitve, ki jim ves arabski svet pripisuje velik pomen sprčo sedanega položaja kot tudi sprčo sadov, ki si jih obetajo od njih. Arabski krogi so prepričani, da bodo te volitve pomenile novo razdobje v neodvisnejši in stabilnejši politiki, ki se bo utrdila v svobodnem sodelovanju z Egiptom, Sirijo in Saudsko Arabijo.

Približno 400.000 volivcev bo izvolilo 40 poslancev, 20 iz Transjordanije in 20 iz Palestine. Za teh 40 mandatov se bori 144 kandidatov. Novi parlament naj bi zamenjal starega, ki so ga izvolili oktobra 1954, razpustili pa v letošnjem juniju z odločbo kralja Huseina.

To so prve volitve po odstranitvi Glubba paše, ki je imel v jordanem političnem življenju največji vpliv in je po svoji volji usmerjal vse dosežane volitve. Vlada je dala posebna zagotovila glede svobode volitev in njihove verodostojnosti. To so prav tako prve volitve, odkar je Jordanija konec lanskega leta, pa tudi v sedanjih razmerah odločno odklonila, da bi se pridružila Bagdadski zvezi.

Največja pomena za volitve je krepitev jordanke nacionalne zavesti in splošna težnja po tem, da bi odpravili tujo nadvlado. Z druge strani ustreza temu težnja progresivnih sil po trdnjejši povezavi z Egiptom, Sirijo in Saudsko Arabijo, čemur pa nasprotuje takšne pogodbe, kot je britansko-jordanica pogodba ali podrejanje Jordanije prek subvencij, ki jih prav tako daje Velika Britanija.

Takšen položaj v Jordaniji je bil razlog, da sta si Velika Britanija in Irak, vzporedno z akcijami Izraela, z vsemi silami prizadevala, da ne bi prišlo do volitev, iz bojzani, da ne bi dokončno onemogočile probrtanjskih in probagdadskih elementov. Ker Velika Britanija in Irak nista mogla preprečiti volitev, sta si prizadevala, da bi bile volitve vsaj v prisotnosti iraških čet, kar je Jordanija prav tako preprečila s pomočjo drugih arabskih dežel.

Razen neodvisnih (skoraj polovica kandidatov) se bo volitev udeležilo šest strank, ki so bolj politične skupine kot pa organizirane stranke: Socialistična stranka arabskega preporoda, nacionalni socialisti, Nacionalna fronta, Stranka osvoboditve, arabski konstitucionalisti ter »Muslimanski bratje«. Prve štiri stranke zbirajo progresivne elemente, prvi dve pa sta najmočnejši, tako da jih že vnaprej smatrajo za zmagovalce. Prve štiri stranke imajo vrsto skupnih točk v svojih programih: ostro nasprotovanje tuji nadvladi, imperialističnim zvezam, kot je Bagdadska. Dalje zahtevajo preklic pogodbe z Veliko Britanijo, tesno sodelovanje s prijatelji.

tejskimi arabskimi deželami, predvsem z Egiptom, Sirijo in Saudsko Arabijo. Zavzemajo se za trdneje arabsko enotnost in enotno fronto proti Izraelu. Podpirajo sodelovanje z afriško-azijsko skupino dežel in pozdravljajo gibanje za sirsko-egiptsko federacijo, ki bi se ji pozneje pridružila tudi Jordanija.

Nekateri probrtanjski probagdadski elementi bodo nastopili pod nazivom »neodvisnih«, Amanu in Mafraku.

kot je na primer bivši ministrski predsednik Madzali, glavni zagovornik Bagdadske zveze v Jordaniji, o katerem trdijo, da so v njegovih rokah veliki finančni skladi in da je pripravljen, da se poveže s komerkoli, ki bi ga podpiral.

Osnovna vprašanja volitev in vprašanja, ki jih bo morala urediti nova vlada po volitvah, so britansko-jordanici odnosi, arabsko sodelovanje in Izrael. Splošna zahteva je, naj bi britansko-jordanici odnosi temeljili na enakosti. Progresivne sile, katerih vpliv je zdaj odločilen, zahtevajo odpravo pogodbe o »pomoči«, po kateri ima Britanija brezplačna oporišča v Akabi, Amanu in Mafraku.

Iz življenja v sodobni Romuniji

Med stroji v neki tovarni kr ogljenih ležajev v Moldaviji

Ob prihodu delegacije romunske vlade in Partije delovnega ljudstva Romunije

(Nadaljevanje s 1. strani)

lahko vsaka partija prispeva svoj delež — in medsebojno proučevanje pridobitvenih izkušenj. V tem vidimo sestavni del internacionalističnega sodelovanja med komunističnimi in delavskimi partijami za razvijanje in krepitev naprednih sil in miru na vsem svetu.

Veselim se, da bomo imeli priložnost, da neposredno spoznamo pridobitve bratskih jugoslovanskih narodov, da proučimo njihove izkušnje in da jim posredujemo vse, kar jih utegne zanimati iz naših izkušenj.

Izrazim prepričanje naše delegacije, prek nje pa vsega romunskega naroda, da bodo sadovi razgovorov, ki jih bomo imeli z vašimi voditelji, prispevali k neneh-

Obisk izraelskih parlamentarcev

Beograd, 20. okt. (Tanjug). Jutri popoldne bo prispela v Jugoslavijo izraelska parlamentarna delegacija, ki se bo kot gost Zvezne ljudske skupščine mudila v naši državi teden dni. V delegaciji je pet članov in jo vodi minister za delo Mordehai Namir.

raza popolno solidarnost s pismom osnovne partijske organizacije varšavske tovarne avtomobilov in med drugim zahteva, naj bi čimprej spremenili sistem vodstva v industriji, tako da bi stonel na načelih delavske samouprave.

Partijska organizacija na varšavski univerzi, v Zvezi poljskih književnikov in inštitutu za socialne znanosti v Varšavi so sprejele resolucije, ki vsebujejo predloge, naj bi pred prihodnjim kongresom ZDPP začeli vsepartijsko razpravo v partijskem tisku in internih biltenih.

V vseh resolucijah razen tega nastopajo proti vmešavanju Ura- da za nadzorstvo nad tiskom v ideološke razprave. Osnovna organizacija inštituta za socialne znanosti v svoji resoluciji med drugim zahteva, naj bi s statusno zagotovili pravico članov Partije, da začno notranjo partijsko razpravo, dalje zahteva statutne sankcije za dušitev razprav, pravila o izvolitvi glavnih urednikov centralnega in vojvodskih glasil partijske tiska, kot tudi morebitno izvolitev partijske nadzorne komisije, ki naj bi jo izvolil kongres.

nemu razvijanju prijateljstva in sodelovanja med narodi obeh dežel.

Naj živi bratstvo in prijateljstvo med romunskim in jugoslovanskimi narodi!

Naj žive narodi Jugoslavije, Zveza komunistov Jugoslavije in vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije!

Naj živi mir na vsem svetu!

Navdušenje Beograjčanov

Georgiu Dej in naš predsednik Tito, kakor tudi ostali romunski in jugoslovanski voditelji so potem odšli iz postajnega poslojpa na Trg bratstva in edinstva, kjer so jih pozdravili tisoči Beograjčanov. Od železniške postaje do dvora na Dedinju, kjer je rezidenca romunskih državnikov, so Beograjčani prisrčno pozdravljali predsednika Tita in njegove goste. Vzdož ulic Nemanjine, Miloša Velikega in Dedinjskega bulvarja so bili razvrščeni gardisti, ki so stoječ mirno izkazovali gostom vojaške časti. V prvem avtomobilu sta se peljala Georgiu Dej in predsednik Tito, v drugem predsednik ministrskega sveta Chivu Stoica in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, za njimi pa drugi visoki gostje sosedne Romunije in jugoslovanski državniki, ki so jih pozdravili na beograjski postaji.

Na Avali

Delegacija romunske vlade in Partije je položila danes popoldne kmalu po svojem prihodu venec na grob Neznanega junaka na Avali. Venec sta položila Georgiu Dej in predsednik vlade Chivu Stoica. Delegacija je počastila spomin Neznanega junaka, potem pa se je vpisala v spominsko knjigo. Generalni podpolkovnik Savo Drvljevič, ki je na Avali sprejel goste iz Romunije, jim je tedaj na koncu kratko pojasnil potek bojev za osvoboditev Beograda.

Nocoj ob 20. uri je predsednik republike Josip Broz Tito s soprogom priredil v Belem dvoru intimno večerjo za romunske goste in člane njihovih družin. Na večerji so bili tudi naši državni in politični voditelji s svojimi soprogami.

Atomska znanost na Švedskem

njeni materialni viri in gospodarska korist

Minulo sredo je predaval na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti prof. T. Gustafson iz Lunda o organizaciji znanstvenega življenja na Švedskem s posebnim oziranjem na delo Atomske komisije. Prof. Gustafson je vodja inštituta za teoretično fiziko na univerzi v Lundu in član dosedanje Atomske komisije in novostanovljenega petčlanskega Atomskega odbora, ki ima nalogo, da daje švedski vladi mnenja o vseh problemih v zvezi z vprašanjem atomskih raziskav in atomske energije.

V prvem delu svojega predavanja je prof. Gustafson na kratko orisal sistem šolanja na Švedskem, ki je dokaj različen od tega, kar najdemo v drugih evropskih državah. Šolska obveznost traja do 18. leta, tako da se konča obvezno šolanje z maturo na gimnaziji. Tako velike zahteve se morejo razložiti le z zelo visoko življenjsko ravninjo, s katero Švedska prednjači vsej Evropi. Ljudskošolski učitelji in srednješolski profesorji imajo zelo upoštevan in ugleden položaj. Posledica tega je, da se najdejo visokoizobraženi pedagoški delavci tudi v najbolj oddaljenih in zapuščenih krajih, tako da je omogočeno tudi ljudem v takih naseljih daleč proč od velikih mest, da si pridobijo v teku svojega obveznega šolanja srednješolsko izobrazbo, ki jim omogoča vstop na univerzo. Normalni študij na univerzi traja kot pri nas od 19. do 23. leta in se zaključuje z diplomom. Nekako 20% diplomirancev pa nadaljuje svoje študije za dosego doktorata, za kar je predvidena doba od 23. do 29. leta. Zahteve pri doktoratu so zelo visoke, kar je razvidno že iz šestletnega razmaka, ki je določen za dosego tega naslova. Študent ima dovolj prilike, da se resnično temeljito seznanj s svojo stroko, da v njej samostojno dela in publicira, doktorat sam pa je potem zaključek res zrelega in obsežnega dela v stroki.

Znanstveni delavec, ki se po opravljenem doktoratu odloči za nadaljnje znanstveno delo, dobi sedaj za 6 do 7 let plačano mesto v raziskovalnem laboratoriju univerze ali kake druge institucije brez kakršne koli učne obveznosti. Njegova plača je nekaj manjša kot plača srednješolskega profesorja, zato pa se more popolnoma posvetiti raziskovalnemu delu. V tem času more predvsem izdelati svojo habilitacijo, ki mu odpre pot do docenture na univerzi, ki jo doseže normalno s 35. letom starosti. To dobo smatrajo za najlepši del znanstvene kariere, ko se res lahko polno posvetijo raziskovanju, česar si ne morejo več privoščiti profesorji in docenti zaradi svojih učnih in administrativnih obveznosti.

Tak sistem vzgoje znanstvenega naraščanja je seveda možen le v deželi z znatnimi sredstvi in veliko tradicijo. Uspehi pa so prav zaradi velikih zahtev po znanstveni kvalifikaciji zelo dobri in tako ima Švedska prav izredno visok delež svetovnoznanih in upoštevanih znanstvenih delavcev, znatno več, kot to ustreza številu prebivalstva.

Delo na atomski energiji vodi posebna Atomska komisija, ki je bila ustanovljena leta 1945. Ta pripravila predloge za vlado, ki jih potem predloži parlamentu, in skrbi na drugi strani za organizacijo raziskovalnega in tehničnega dela na področju jedrskih znanosti in jedrske energije. Praktično delo na problemih jedrske energije opravlja posebna Družba za atomsko energijo, v katere vodstvu je 1/4 članov, ki jih imenuje vlada, in 3/4 iz industrije. Ta družba ima svoje laboratorije in zanjo delajo posebne industrijske skupine. Primanjkljaj pri obratovanju ustreznih tovarn krije država. Ena prvih nalog te družbe je bilo delo na pridobivanju urana iz oljnih škrljavcev, ki vsebujejo na tona 200 do 300 g urana. Te oljne škrljavce so med vojno izkoriščali za pridobivanje tekočih goriv. Razežnost njihovih ležišč pa je tolika, da je v njih preko milijon ton urana. Z dolgotrajnimi poskusi se je posrečilo dobiti iz njih zelo velik odstotek urana, tako da je Švedska verjetno največji potencialni dobavitelj urana v daljni prihodnosti, ko bodo izčrpani bogatejši viri drugod po svetu. Glede na majhno koncentracijo urana je pa seveda cena urana iz oljnih škrljavcev še enkrat višja kot svetovno povprečje. Švedske metalurške tovarne, ki so znane po svoji visoki kakovosti, so rešile tudi vprašanje izdelave kovinskega urana, s katerim so tudi zgradili in spravili v pogon leta 1955 prvi švedski reaktor na naravni uran in težko vodo. Reaktor, ki ima moč 300 kW, je postavljen pod zemljo v Stockholmu v bližini Tehnične visoke šole. Podzemni prostori, ki so izvirni v granitu, so zgrajeni tako, da v primeru nesreče ne more uiti

nič radioaktivnih plinov v zunanjiščinu in ogroziti okolico. Obenem pa je reaktor na ta način popolnoma zavarovan pred eventualnim bombnim napadom.

Temu raziskovalnemu reaktorju, ki služi za pridobivanje izotopov in za študij reaktorjske instrumentacije in za fizikalne ter kemijske raziskave, bo sledil veliki reaktor za 30.000 kW, ki ga je družba za atomsko energijo kupila v Ameriki. Postavljen bo prihodnje leto južno od Stockholma in bo služil za ogrevanje na novo nastajajočega stanovanjskega naselja. Na njem bo tudi mogoče povisati temperaturo od sedaj preračunanih 110° na 250°, s čimer bo omogočeno izkoriščanje reaktorja za produkcijo energije. Izkustva na njem bi potem služila za konstrukcijo nadaljnjih energijskih reaktorjev, na katerih je Švedska prav močno zainteresirana. Analiza izrabljivih vodnih sil, ki znašajo okrog 6 milijonov kW, je namreč pokazala, da bodo v 15 letih vse do konca izkoriščene (sedaj izrabljajo 2,6 milijona kW). Zato bo potreben za vse nadaljnje potrebe drug vir energije. Ker država nima premoga, prihaja v poštev le energija iz jedrskih virov.

Lani postavljeni reaktor v Stockholmu služi obenem za raziskovalne potrebe univerze v

Stockholmu in v Upsalli. Prav sedaj pa razpravljajo o načrtu, da se postavi še en manjši raziskovalni reaktor pri univerzi v Göteborgu, ki je 10 ur vožnje z vlakom oddaljen od Stockholma. S tem drugim reaktorjem bi bile potrebe visokih šol po reaktorjih zadovoljivo rešene.

Letošnji proračun atomske komisije in z njim povezane družbe za atomsko energijo znaša 55 milijonov švedskih kron, to je 11 milijonov dolarjev, kar je nekako osminka enoletnih investicij švedskega elektroenergijskega sistema.

Z letošnjim letom se tudi nekoliko spremeni struktura Atomske komisije. Ustanovili so namreč pravkar petčlanski atomski odbor z nalogo, da pretresa vsa vprašanja v zvezi z atomsko energijo in atomskimi raziskavami in da stavi vladi predloge o tem. V tem odboru so zastopniki tehniških ved, fizikalnih znanosti in upravnih oblasti. Z jasno začrtanim programom perspektivnega razvoja jedrske energije je Švedska tako na najboljši poti, da si s pomočjo svoje visoko razvite znanosti in tehnike ustvari vse pogoje za velikopotezno pridobivanje energije v industrijskih reaktorjih in se tako tudi v tem pogledu uvrsti med tehnično najnaprednejše države.

A. Peterlin

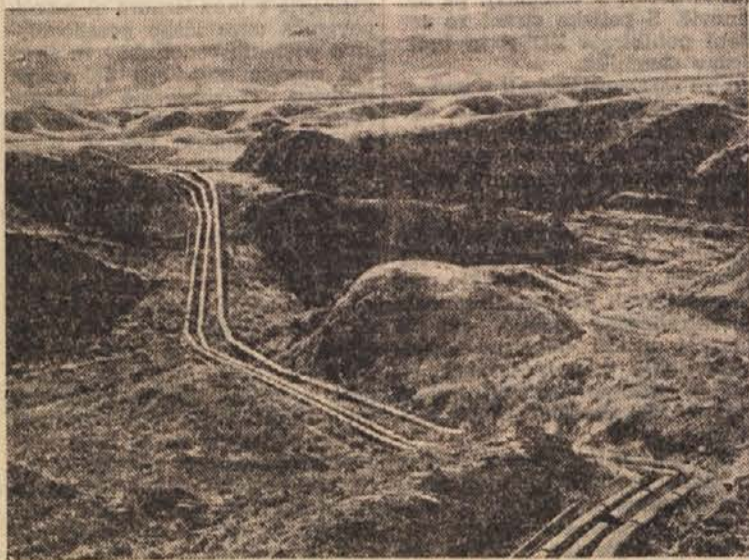
Petrolej in strategija

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Kairo, oktobra
Spor med »Iraq Petroleum Company« in libanonsko vlado se je po več mesecih nepričakovano zaostri in dosegel višek.

Janjih že dosegli nekaj napredka, je iraška petrolejska družba prekinila pogajanja z libanonskimi oblastmi o zvišanju davka na pretakanje nafte po libanonskem

katerim je delno napravila konec privilegijem petrolejskih družb. Začela so se pogajanja z družbo in vtem ko je »Tapline« privolila v plačevanje večjih davkov, je iraška petrolejska družba to kratko malo odklonila. Pogajanja z njo so bila prekinjena 27. junija, grožnje pa so prišle šele pozneje. Libanonska vlada je družbi sporočila, da bo zaplenila njeno imovino, če se ne ukloni veljavnim zakonom o obdavčenju petrolejskih družb. Iraška petrolejska družba je na to odgovorila, da ne bo zgradila naftovoda od Homsa čez libanonsko ozemlje, kakor je bilo zamišljeno, marveč čez sirsko do Baniasa. Hkrati je zagotovila, da bo odpustila delavce iz svojih podjetij v Tripolisu. Tako se je zgodilo, toda sledila je stavka ostalih 2000 delavcev. Družba je objavila, da bo Libanon izgubil letno nekaj 7 milijonov lir, ker zaradi njegove »slepe politike« novi naftovod ne bo zgrajen čez libanonsko ozemlje.

Naftovod iz Iraka preko Sirije in Libanona v Tripolis (Tarabulus) ob Sredozemskem morju

Vtem ko je nevarnost neposredne oborožene intervencije v zvezi s Sueskim prekopom v glavnem odstranjena in so v pogajanjih že dosegli nekaj napredka, je iraška petrolejska družba prekinila pogajanja z libanonskimi oblastmi o zvišanju davka na pretakanje nafte po libanonskem

ozemlju. Odpustila je tudi 120 delavcev in bo svoj novi naftovod zgradila od Homsa do pristanišča Baniasa (v Siriji), ne pa do Tripolisa.

Leta 1947 sklenjeni sporazum je dolotal, da bo dobil Libanon za zgraditev naftovoda čez svoje ozemlje 45.000 funtov. Po abadanski aferi pa je bila družba leta 1952 prisiljena plačati za tranzit nafte kakih 450.000 funtov. Tisto leto je libanonska vlada sklenila sporazum tudi z ameriško družbo »Tapline« o pretakanju svojega petroleja skozi Libanon. Libanonski parlament dveh sporazumov ni hotel odobriti, češ da bi bila za Libanon škodljiva. Spričo velikanskega dobička, ki ga črpa družba iz petroleja, zlasti pa povečanje proizvodnje, je terjal zvišanje davka na naftovod.

To je bil začetek spora. Libanonska vlada je izdala zakon, s katerim je odprla naftovod, pa je tudi tu prišlo do izraza prizadevanje ameriških družb, da bi polagoma izpodrinile angleške. Predvsem je »Tapline«, podružnica velike ameriške družbe »ARAMCO«, ki izkorišča petrolej Saudske Arabije (blizu 50 milijonov ton letno) privolila, da plača večje davke, toda doslej samo za pretakanje nafte po naftovodih, zgrajenih na libanonskem ozemlju. Pripravljeni je tudi v celoti prevzeti interese iraške družbe v Libanonu. Brž ko je iraška družba objavila, da namerava zgraditi naftovod Homs-Banias, sta se začeli sirska in libanonska vlada pogajati o vskladitvi svoje petrolejske politike. Libanonski minister Saeb Salem je odpotoval v Damask, od koder se je vrnil z zagotovili, da Sirija v celoti podpira stališče Libanona nasproti iraški družbi. Ni pa še znano, kaj bo storila Sirija glede načrtov te družbe. Nekateri menijo, da bi bilo najbolj logično, ko bi zahtevala revizijo sporazuma iz leta 1955. Vse kaže, da bosta Sirija in Libanon svoje akcije vskladila.

Na drugi strani skuša libanonska vlada spor mirno poravnati. Predsednik republike je sprejel direktorja iraške družbe in baje dobil od njega zagotovilo, da družba ne bo več odpuščala libanonskih uslužbencev. Medtem pa se stavka 2000 delavcev nadaljuje in bi se utegnila razširiti še na druga podjetja. Kakšen bo konec tega spora, še ni mogoče reči, očitno pa je, da je pritisk na libanonsko vlado čedalje hušši. Namenoma sirijo vesti o nespošobnosti vlade, o potrebi po njeni izmenjavi itd. Vsekakor je spor med iraško petrolejsko družbo in Libanom del hladne vojne, ki se na Srednjem vzhodu praktično še nadaljuje.

Pred nekaj dnevi je začela družba širiti vesti, da bo znova odprla naftovod, zgrajen čez iraško in jordansko ozemlje do Haife v Izraelu. Ta naftovod so zaprli med palestinsko vojno. Če bi ga znova odprli, bi se znatno zmanjšal promet naftovodov, zgrajenih čez Sirijo in Libanon, Irak, čiaq Bagdadske zveze, pa bi dobil znatne vsote v škodo Sirije in Libanona. Toda Jordanija bi morala dovoliti, da bi tekla nafta v Kairo po njenem ozemlju. To pa bi lahko dosegli iz samo, če bi Jordaniji vsilili »mitr« z Izraelom, kakor je nedavno predlagal Nuri el Saïd.

Kakor v Abadanu, pa je tudi tu prišlo do izraza prizadevanje ameriških družb, da bi polagoma izpodrinile angleške. Predvsem je »Tapline«, podružnica velike ameriške družbe »ARAMCO«, ki izkorišča petrolej Saudske Arabije (blizu 50 milijonov ton letno) privolila, da plača večje davke, toda doslej samo za pretakanje nafte po naftovodih, zgrajenih na libanonskem ozemlju. Pripravljeni je tudi v celoti prevzeti interese iraške družbe v Libanonu. Brž ko je iraška družba objavila, da namerava zgraditi naftovod Homs-Banias, sta se začeli sirska in libanonska vlada pogajati o vskladitvi svoje petrolejske politike. Libanonski minister Saeb Salem je odpotoval v Damask, od koder se je vrnil z zagotovili, da Sirija v celoti podpira stališče Libanona nasproti iraški družbi. Ni pa še znano, kaj bo storila Sirija glede načrtov te družbe. Nekateri menijo, da bi bilo najbolj logično, ko bi zahtevala revizijo sporazuma iz leta 1955. Vse kaže, da bosta Sirija in Libanon svoje akcije vskladila.

Na drugi strani skuša libanonska vlada spor mirno poravnati. Predsednik republike je sprejel direktorja iraške družbe in baje dobil od njega zagotovilo, da družba ne bo več odpuščala libanonskih uslužbencev. Medtem pa se stavka 2000 delavcev nadaljuje in bi se utegnila razširiti še na druga podjetja. Kakšen bo konec tega spora, še ni mogoče reči, očitno pa je, da je pritisk na libanonsko vlado čedalje hušši. Namenoma sirijo vesti o nespošobnosti vlade, o potrebi po njeni izmenjavi itd. Vsekakor je spor med iraško petrolejsko družbo in Libanom del hladne vojne, ki se na Srednjem vzhodu praktično še nadaljuje.

Falk Dizdarevič

Samo veliki ali tudi mali

VOLILNA KAMPANJA V ZDA (IV)

Na pisma, ki jih prejema Američani te dni, pritiskajo državne pošte žig z napisom: »Prosimo za mir«. Kandidat Eisenhower v vsakem govoru opozarja na delež svoje vlade v mednarodni pomiritvi. Republikanski volilni štab naleplja po zidovih lepake in naroča v časnikih cele strani oglasov za gesla o »miru in blaginji z Eisenhowerjem in Nixonom«. Demokraska stranka pa dvomi o obeh glavnih elementih vladne kampanje. Stevenson pravi, da vojne res ni, da pa sedanjega položaja ni moč smatrati za idealen mir. Blaginja je relativen pojem in demokrati ne morejo biti zadovoljni z blaginjo manjšine. Stevenson pravi, da republikanci ne mislijo na malega človeka.

Podpredsednik Nixon odgovarja na to, da opozicija vnaša v boj pojme, tuje ameriškem načinu življenja in ameriški filozofiji. Za nas ni nobenih malih ljudi, ker so vsi Američani veliki in vredni spoštovanja, pravi Nixon. Govoriti o malem človeku pomeni pozivati na cepitev in spore med razredi. Vse te teme, od Suez do domačega proračuna ameriške gospodinjice, se prepletajo v mrlični, skrajno napeti kampanji — vsaj za kandidate in novinarje, ki jih spremljajo.

varoval pred uradnim pamfletom svoje stranke, s katerim imenujejo korejsko vojno Trumanovo vojno.

Stevenson pa je odklonil navete, naj bi težiče volilnega napada prenesel na Eisenhowerjevo zdravje. Možnost, da bi Nixon nekega dne prevzel vodstvo države, pa je še zmeraj bavljav, ki nanj demokrati venomer opozarjajo. Opozicijskemu kandidatu gre tudi v veliki meri zasluga, da si obe strani v volilni kampanji prizadevata ostati na dostojni ravni kritike in se ogibati preveč dvoumnim očitkom na račun osebnega poštenja in čistih namerov nasprotnika. Za vsak primer pa sta stranki vendarle mobilizirali posebne »odrede resnice«, ki vneto iščejo nasprotnika in dajejo dogodkom in dejstvom svoje verzije. Demokrati izdajajo tudi bilten z naslovom »Odkrivaj lažje« pa v zvorcu istoimenskega stroja, ki ga uporablja policija, kadar zaslišuje osumljenca. Tako živahne kampanje prav nič ne trpi spričo tega, ker Ike in Adlai letos ne mečeta blata drug na drugega.

Brezskrbna starost in po štiri dni dela na teden

Namesto z blatom, kakor se je dostikrat dogajalo v minulosti, se glavna kandidata tokrat obmetavata z velikimi idejami. Eisenhower ne obeta zlatih gradov na pesku, pač pa pojasnjuje program, ki bi po njegovem mnenju privedel »deležlo bodočnosti k miru in splošni blaginji. Stevenson se strinja z njim. Edina škoda, pravi Stevenson, da tega dobrega Eisenhowerjevega programa ne podpira njegova stranka. Republikanci vsakokrat pred volitvami kopirajo demokrasko platformo. Ko bi jo le hoteli potem nekaj časa odbržati, meni Stevenson.

Medsebojna prizanesljivost

Politični nasprotniki se kritizirajo medsebojno in od srca. Na Eisenhowerjevo intervencijo pa se republikanci vzdržujejo očitkov, da »demokrati popuščajo komunistom«, kar je bila prevladujoča tema prejšnjih Nixonovih kampanj, ki so vsiljivo spominjale na makartizem. Eisenhower je celo javno odklonil misel, da bi se pridružil napadom na lojalnost in patriotizem opozicije in se je za-

Vodikova bomba z obeh plati

Eisenhower in Stevenson se ne strinjata v mnenju o razorožitvi. Vodja demokratov je prepričan, da so ZDA storile vse, kar je bilo v njihovih močeh, za zadovoljiv mednarodni sporazum. Republikanska vlada pa pravi, da je razorožitev možna samo s pogodbeno najstrožje kontrole. Se manj se strinjata oba kandidata v vprašanju poskusov z vodikovim orojem. Stevenson je predlagal, naj bi ZDA takoj razglasile, da bodo opustile poskuse z novimi bombami, češ da bi to okrepilo ameriški ugled, ki so ga ZDA zadnja leta »nanehoma izgubljale«. Stevenson se tudi zavzema za opustitev obvezne vojaške službe, Eisenhower pa pravi, da Amerika ne more zaostajati za Sovjetsko zvezo, dokler ta dela poskuse z atomskim orojem. Argumenti generala iz Bele hiše pa niso omajali civilista Stevensona. Po njegovem mnenju bi takšna odločitev Amerike prisilila SZ, da bi ubrala enako pot. Mnogi ljudje v Ameriki pa se vprašujejo, ali bi Stevenson res izpolnil smelega narčte in obljube, če bi prevzel odločitev Bele hiše. *Jaja Levi*

Radio Kossuth o Gomulki

Radio Kossuth v Budimpešti je objavil komentar o kopiranju Vladislava Gomulke v CK Zdravne delavske partije Poljske. V njem pravi med drugim:

Mađarska demokratična javnost, ki že dalj časa z velikimi simpatijami spremlja dosledno borbo voditeljev poljskih komunistov in poljskega naroda za čim temeljitejšo likvidacijo političnih, gospodarskih in moralnih ostankov sektaštva in stalinizma, z veseljem pozdravlja dosedanje sadove plenuma CK. Personalni sklepi, ki so jih že sprejeli, predvsem vrnitev Gomulke in drugih osebnosti v CK, jasno pričajo o tem, da se partija poljskih komunistov na svoji poti, ki vodi naprej, ni bala niti izvajati nujno potrebne osebne konsekvence.

Dosedanje delo plenuma daje še trdnjše zagotovilo, da bodo gospodarska in politična vprašanja države, ki so življenjskega pomena, urešili in uredili v novem duhu in v znaku popolnega preloma s sektaštvom.

Vemo, da ureditev teh pomembnih in zapletenih vprašanj ni lahka, da je treba na Poljskem kot tudi pri nas biti bol na notranjem in na zunanjem torišču proti slami, ki si prizadevajo, da bi se ohranilo staro.

Dosedanje delo VIII. plenuma vsekakor navdaja javnost naše države s prepričanostjo, da bodo Zdravna delavska partija Poljske in najboljši poljski voditelji bili ta boj čvrsto in s uspehom.

S POTI PO ROMUNIJU

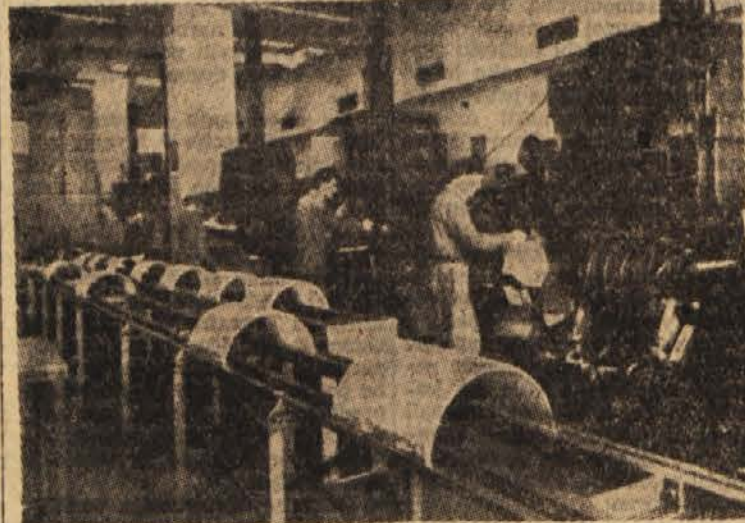
Tiskarna s šefom protokola

idealni. Tega ne ugotovijo samo laiki, marveč tudi strokovnjaki, ki so vedali o tem svoje mnenje v knjigi »Saj to je moj posel, da vam odgovarjam«, se je nasmehnil.

»Oprostite, v katerem oddelku pa delate?«

»Na protokolu.«

Z nemiskim kolegom vred sem nasel in obva sva mislila, da je ta službenec zaposlen z delovnim protokolom. Kmalu pa smo se razumeli. Spričo navala domačin in tujih obiskovalcev se je pokazalo koristneje, da ustanove oddelke protokola, katerega uslužbenici sprejemajo in vodijo goste, kakor da bi tu in tam zaradi tega kdo za nekaj časa zapustil svoje delovno mesto. Tako smo naposled prišli v grafični zavod, ki ima tudi oddelke protokola, a tega nismo pričakovali.

V stereotipiji »Scantee«, kjer pripravljajo uličke posameznih strani časopisov za rotacijo

2,5 milijona časnikov dnevno

Oprema industrijskega dela Doma »Scantee« je povsem nova. Najstarejši stroji so iz leta 1949, nekaj pa jih je tudi iz leta 1950 in 1952. Približno 95% vseh strojev je iz ZSSR, iz znane tovarne opreme za grafično industrijo v Šerhakovu, ostali pa so iz Vzhodne Nemčije, v glavnem iz Leipziga. Na vzhodnonemških strojih opazil, da so na njih še imena trdk bivših lastnikov, čeprav so podjetja nacionalizirana. Naključje je hotelo, da je bil z nami tudi vzhodnonemški kolega, ki je to takole pojasnil: »Podjetja so nacionalizirana, vendar bivših lastnikov trdk pa si je pridobilo v desetletjih zavidana vreden ugled v tujini. Spremeniti izdelkom ime bi pomenilo, da mora začeti naša znanja trgovina spocetka osvajat trg, kakor da gre za novo podjetja. In zato nas nič ne stane, da se n. pr. oprema za grafično industrijo imenuje »Karel Krause«, takoj za tem samo komercialnim imenom pa je podpisano »Podjetje imelo ne ljudske imovine.«

Razen 2,5 milijonov časnikov dnevno, od katerih odpade tretjina na »Scantees«, dve tretjini pa na vse ostale, ima ta ogromni grafični zavod s 3000 delavci dnevno zmogljivost od 18.000 do 100.000 izvornih knjig ter pravo toliko revij in brošur. Približno 70% zaposlenih delavcev je iz vrst mladine, ki je gradila ta dom, večina iz vrst zaposlenih pa so ženske.

»Da ja nihče ne bo zbolel v avgustu«

Karikatura na stenskem časniku je dala povod, da smo se bolj konkretno zanimali za položaj delavcev. Šlo je za namigavanje na ravnanje štirih zdravnikov, ki so odšli v avgustu istočasno na dopust, tako da je ostala tovarna brez zagotovljene medicinske službe. V nasprotju z drugimi tovarnami je tiskarna »Scantees« organizirala otroške jasli in zavetišča, tako da prinašajo matere otroke tja v ponedeljek zjutraj in ostanejo tam do sobote popoldne. Nosljo pa jih zjodač zjutraj, kar je zlasti pozimi neprijetno. Vendar pa matere po delu niso obremenjene z nego otrok, kar je najvažnejše. Za takšno preskrbo otrok plačujejo po progresivni tarifi zavidana vreden ugled v tujini. Spremeniti izdelkom ime bi pomenilo, da mora začeti naša znanja trgovina spocetka osvajat trg, kakor da gre za novo podjetja. In zato nas nič ne stane, da se n. pr. oprema za grafično industrijo imenuje »Karel Krause«, takoj za tem samo komercialnim imenom pa je podpisano »Podjetje imelo ne ljudske imovine.«

(Od našega posebnega dopisnika)

Bukarešta, oktobra.

Redkokdaj je prišla v minulosti v Romuniji do izraza neskladnost nekaterih urejenih sredstev in zaostalosti velikih podjetij dežele. Romunija je bogata. Kadar pravimo tako, mislimo običajno samo na nafto. To pa je tudi dežela koruze, pšenice in rud. Tisti, ki so imeli vse to v rokah, so živeli delno v Bukarešti, večina pa v tujini in da bi se med bivanjem v domovini ne počutili, da žive v njej, so si prizadevali napraviti iz Bukarešte »svaj mali Pariz«. Široke ulice, parki, jezera in zelenje, Slavokov zmag, predmestja reževež in razkošno središče, bogastvo, vloženo v vile, in celo veeleblagovnica Lafayette — vse to so elementi, ki so dolga leta prispevali, da je postala Bukarešta »Le petit Pariz«.

Dom »Scantee«

Ze drugi dan bivanja v glavnem mestu Romunije tuja za trdno vprašajo: »All ste videli dom Scantee?« Če odgovorite, da ga niste, bo sobesednik najprej dvomljivo zmajal z glavom, potem pa se bo ponudil, da vam ga pokaže. Pri tem se bo na tihem jezil na svoje rojake, vaše gostitelje, ki tega še niso storili.

In res, kakih 6 km od središča stoji tako rekoč na ledini največje povojno poslopje Bukarešte in bržčas eden največjih kombinatov grafične industrije sploh. V monumentalnem slogu, obloženo z marmorjem, z boki in loki na fasadi, s štirimi stolpi na bočnih vogalih in s centralnim poslopjem, tudi v gotskem slogu, stoji velika tiskarna z ostalimi oddelki, kakor tudi uredništvo centralnih romunskih časnikov. Dom »Scantee« so začeli graditi leta 1950 in brž ko je bil in ali oni oddelki dograjeni, se je v domovini začelo delo. Rotacija je začela obratovati leta 1951. Zdalj je poslopje v glavnem dograjeno.

Delovni pogoji so v tem domu s stališča higijenske in tehnične zaščite

HALOZE - kraj klopotecev in motik

Vidiki in težave občine Borl

Blizu strmega griča, na katerem stoji stara borlska cerkev, se nahajajo trije ptujskopoljski vasi: Buraščina, ob samem dravskem kolvu, Stojnc in Muretinc. Tako mostu je sedež občine Borl. Tu je bila ustvarjena zamisel zdru-

Pogled na borlško graščino, kjer je urejeno lepo gostišče in kjer se ustavljajo številni izletniki, ki se pripeljejo po Veliki cesti.

Je izhodišče haloških poti v svet, nenehno brzi mimo prometne ceste, kakor ji pravijo in ki drži iz zahodne in severne Slovenije na Hrvaško do Zagreba. Občinsko poslopje stoji tu osamljeno v družbi obmestnega gostišča in trgovine, odmaknjeno nekaj kilometrov od najbližje šole in pošte v Cirkulanah ter predstavlja precej nenaravno središče brez zaledja. To središče je nastalo lansko jesen po združitvi nekdanjih haloških

Odšli so po veliki cesti v svet

Nižja gimnazija v Cirkulanah je šola, kakor jih menda ni mnogo na našem podeželju. Sodobno grajeno poslopje z velikimi okni. Razredi čisti, svetli in ozvočeni. V nekem razredu odmakneš tablo in prikaže se lutkovni oder. V drugi učilnici je zopet platno, kjer predvajajo ozkočrtni filme. V šolski kuhinji je električni štedilnik. Haloške deklice se učijo kuhati in vlagati sadje. Učijo se vkuhavati paradiznike in kuhati marmelado. Zunaj na dvorišču je akvarij z ribami ter šolski nasadi. Tu se učijo haloški fantje sodobnega gospodarjenja in obdelave. Zraven se razprostira vrbov nasad. Napravili bodo tudi vremenoslovsko postajo. Bodoči vinogradniki se morajo tudi na to razumeti. Vse, kar vidi človek na dvorišču, od nasadov rož do šolske ograje, je delo otrok samih. In zato pravi upravitelj Lado Stumberger, da šolarji niso pohodili niti ene rože. Okrog 700 otrok obiskuje nižjo gimnazijo v Cirkulanah. Ti otroci ne izostajajo, nasprotno, učiteljstvo ima skrb s tem, ker prihajajo v šolo nekaj ur prej in se podijo po telovadščico za žogo. Od tod, prav iz te šole, so letos odšli prvi dijaki na učiteljske, v gostinško šolo, v šolo za medicinske sestre in druge strokovne šole. To so po vojni prvi Haložani, ki so se odpravili po Veliki cesti čez borlski most v svet, v višje šole. Drugo leto bodo šli drugi. Tudi vrnilni se bodo in pomagali utirati pot novi dobi v Haloze.

Nižja gimnazija v Cirkulanah

občin Cirkulan in Zavrča ter letu krčijo. Bohotijo pa se tiste male njivice, ki jih Haložani obdelujejo z motiko, ki so zalite z gnojem, ki ne obrodi in ki so razvoju Haloz bolj v škodo kot v korist. Le smotrna in temeljita obnova vinogradov in sadovnjakov ter izboljšanje živinoreje lahko preobrazijo Haloze.

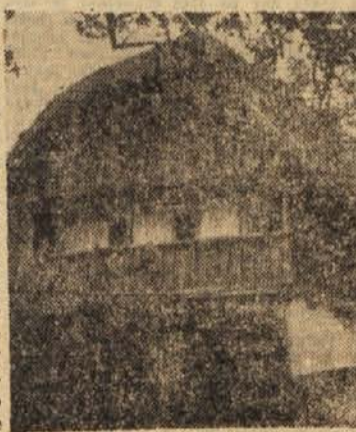
Nujna je korenita obnova Haloz

Ze lep čas je znano, da je v Halozah treba nekaj storiti. Vsa leta po vojni razpravlja o tem ljudska oblast in Socialistična zveza. Vprašanje obnove in izboljšanja kmetijske proizvodnje je tudi glavni vidik novega občinskega ljudskega odbora. Državni posestvi v Zavrču in Cirkulanah sta zgovorni pričeli, da se z dosledno obnovo tudi v Halozah mnogo doseže. Doslej sta posestvi popolnoma obnovili okrog 60 ha goric in nekaj sadovnjakov, završko posestvo pa se je posebno izkazalo pri vzreji odlične živine. V občini Borl je 35 odstotkov zemlje v družbeni posesti in vsa ta zemlja predstavlja osnovo in izhodišče za obnovo Haloz.

Zeljno pričakujejo haloški ljudje to obnovo. Večina malih vinogradnikov je že spoznala, da tako kot je, ne gre več naprej. Zato pričakujejo in upajo. To jim že od nekdaj obljubljajo. Čaka in postajajo malodušni. Kajti čudež se ne zgodi — za obnovo bo treba trdega dela. Korenito se bo moral spremeniti tudi njihov odnos do obdelave zemlje. Štiri kmetijske zadruge čaka v tem pogledu odgovorno in veliko delo.

Prenaseljenost — posledica primitivne obdelave zemlje

Haloze so prenaseljene. V borlški občini, ki obsega 6630 ha živi nad 7300 prebivalcev in računajo, da na kvadratnem kilometru prebiva okrog 109 ljudi. Ker ni na območju občine nobenega industrijskega obrata, je ta gosta naseljenost vsekakor znak izredno zaostalega načina obdelave zemlje. Haložani obdelujejo svojo posest skoraj izključno z motikami. Ta primitivna obdelava zahteva mnogo delovnih moči, nima pa pravega učinka. Razen tega je mala posest povprečnega Haložana razdrobljena na vinograd, na njivice v grapah, na mali sadovnjak in kravico v hlevu; tako se vse leto vbada v te male drobce, ki vsak zase ne predstavljajo nobene koristi. Haloški kraji, ki obsegajo dve tretjini borlske občine, stalno nazadujejo, onstran Drave pa ptujskopoljske vasi napredujejo. Vendar to napredovanje ene tretjine ne odtehta nazadovanja dveh tretjin. V Halozah se je površina goric zmanjšala v zadnjih dvajsetih letih od 1115 na 756 ha, povečale pa so se nedonosne njivice. 70 odstotkov goric je popolnoma izžerpanih zaradi starosti. Tudi sadovnjaki se iz leta v

Detajl borlskega gradu

sivo, ki naj bi proučila in rešila haloški problem. Letos se je Okrajna združena zveza dogovorila s podjetjem »Nove Gorice« v Mariboru, da izdelata načrt obnove in ureditve kmetijskih površin v katastrski občini Paradiž. Se letos bo ta načrt izdelan. Ker je večina haloških krajev podobna temu območju, bo komisija tako dobila jasno sliko celotne obnove, gospodarstveniki pa bodo izračunali, če se le-ta izplača. Seveda pa bo takšna korenita obnova predvsem stvar haloških ljudi, stvar občin in zadrug, če-

Nekoč so grmeli možnarji

Včasih so streljali v čast branju z možnarji, mi je pripovedoval. Ob prvem svitu so se zbrali trgati in s pesmijo odšli v gorice. Če je trta obrodila dobro,

prav bo tudi skupnost morala prispevati velik del sredstev.

Ugodni pogoji za rejo živine in sadjarstvo

Vse premalo izrabljajo v borlški občini ugodne pogoje za razvoj živinoreje in sadjarstva. Občani imajo okrog 2500 glav živine, ki je razen na posestvu v Zavrču slabe kakovosti, saj dajejo haloške kravice povprečno le 1000 litrov mleka na leto. Haložani sploh ne prodajajo mleka, če bi imeli boljše živino, bi postal tudi to lep vir dohodkov. Tudi sadje dobro uspeva v teh krajih. Obnovljeni in vestno vzdrževani sadovnjaki bi se vsekakor obnesli. Pobočja, kjer ne more najbolje uspevati trta, bi lahko zasadili z malinami, jagodami in borovnicami. O vsem tem bodo morali Haložani razmisliti.

lotil več važnih vprašanj; urejeni sta zdravstveni postaji v Zavrču in Cirkulanah, zgrajene nekatere nujno potrebne ceste, prizadevajo pa si urediti veterinarski in zdravstveni dom, kar bi bilo za izboljšanje zdravstvene in veterinarske službe velikega pomena. Vendar je pred odborom in njegovimi sveti še kopica manjših, a vendar perečih problemov, katerih se bo treba lotiti. Pri občinskem ljudskem odboru je deset svetov. Nekateri sveti se temeljito poglobljajo v svoje delo, drugi pa životarijo samo na papirju. Dejavnost sta sveta za družbeni plan in proračun ter gospodarstvo, pa tudi svet za šolstvo in svet za socialno skrbstvo. Svet za varstvo matere in otroka, ki ima ravno v teh krajih mnogo odgovornih nalog, pa se sploh ne sestaja redno. Veči-

Detajl borlskega gradu

pravi, ki naj bi proučila in rešila haloški problem. Letos se je Okrajna združena zveza dogovorila s podjetjem »Nove Gorice« v Mariboru, da izdelata načrt obnove in ureditve kmetijskih površin v katastrski občini Paradiž. Se letos bo ta načrt izdelan. Ker je večina haloških krajev podobna temu območju, bo komisija tako dobila jasno sliko celotne obnove, gospodarstveniki pa bodo izračunali, če se le-ta izplača. Seveda pa bo takšna korenita obnova predvsem stvar haloških ljudi, stvar občin in zadrug, če-

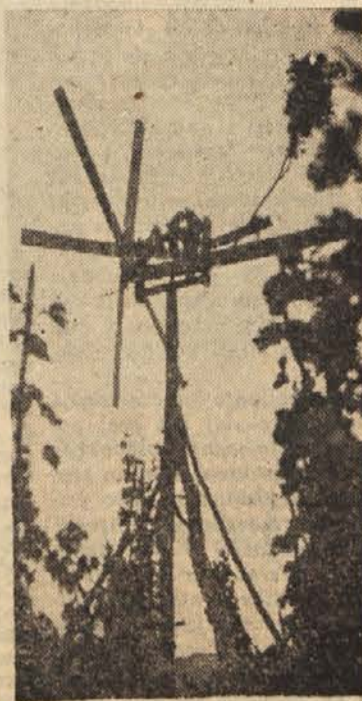
NAPISAL: MIHA REMIC
FOTOGRAFIJA: JOZE VRABEL

TRGATEV IN RAZGOVOR S HALOŽANOM V HALOZH

Tipična haloška hišica v Goričaku

so zaklali prašiča in imeli zvečer majhno veselico in tudi godci so prišli. To je bilo pred obema vojnama. Zdaj ni nič več teh navad, samo harmonika se včasih še oglasi. Kadar pa ujme uničijo letino, je kakor pri pogrebu... »In tudi letos je taka slaba letina. Pred leti nas je udarila toča, pomladi je prišla pozeba in trta se ne opomore,« je povedal. »Na teh šestdesetih arih ne bom letos nabral niti 200 litrov mošta. Ta moja gorica je mlada, gnojim jo, škropim trto, 55 litrov galice sem porabil za to, 7 kilogramov »Kosana« in mnogo novega kolja. Računamo, ni res, da ne bi računali... Svojih 150 delovnih dni sem porabil in zdaj se bojim, da ne bom imel kritja. Pri večini obdravskih vinogradnikov je tako.

Haloze — to je venec gričevja, ki kakor zeleno morje valovi na jugovzhodnem obronku ptujskega okraja. Haloze — to so vinske gorice, v katerih odmevajo klopoteci, to so kočice posejane po holmih, ki se kopljejo v soncu. Vendar imajo Haloze tudi svojo senčno podobo: točo, pozebe, česte poletne nalive, ki donašajo hlovice s hribov na male njivice po lajih in grapah, trudapolno delo z motikami, petrolejke, revščina — tudi to so Haloze. Tu živijo ljudje, katerim je stoletno hlapčevanje veleposestnikom zaoralo globoke brazde v duševnost. Tudi ujme in revščina so storile svoje. Med vojno so se ti ljudje pridružili upor, da bi živeli bolje. Potlej so dobili v last zemljo, na kateri so garali za druge. In čudno, garati so znali, gospodarjenje na svoji zemlji pa jim ne gre od rok. Zato so se vdali velikemu pričakovanju, da jim bo nekdo pomagal preobraziti Haloze. Vendar bodo morali to storiti sami. Strokovnjaki zaman delajo načrte, kako izboljšati gospodarstvo Haloz, če ne bodo Haložani prišli stvari v roke. Opustiti bo treba motiko in z njo vso zaostalo proizvodnjo ter izsiliti iz zemlje plod, ki bo zagotovil haloškemu človeku spodobno življenje. Haloška zemlja ni slaba in to lahko pričakujejo od nje.

Haloški klopotec

pravi, ki naj bi proučila in rešila haloški problem. Letos se je Okrajna združena zveza dogovorila s podjetjem »Nove Gorice« v Mariboru, da izdelata načrt obnove in ureditve kmetijskih površin v katastrski občini Paradiž. Se letos bo ta načrt izdelan. Ker je večina haloških krajev podobna temu območju, bo komisija tako dobila jasno sliko celotne obnove, gospodarstveniki pa bodo izračunali, če se le-ta izplača. Seveda pa bo takšna korenita obnova predvsem stvar haloških ljudi, stvar občin in zadrug, če-

Zamiranje obrti

Borlska občina premore le tri kovače, dve mizarjski delavnici, 3 krojače, šiviljo, čevljarja in mesarja. Razen tega je večina obrtnih obratov preko Drave na polju, v Halozah samih pa ni skoraj nobenega obrtnika. Tu in tam zaslediš po hišah še kak otenek domače obrti, ki pa izumira. Na območju občine ni nobenega sodarja, čeprav je vinogradništvo najbolj razvita gospodarska dejavnost in bi bilo nekaj sodarskih delavnic potrebnih. Možnosti za razvoj obrti je mnogo: Haložani bi se lahko lotili pletarstva, metlarstva, škafarstva, lončarstva in drugih obrti, katerih izdelki bi šli v denar. O možnosti razvoja tudi občinski ljudski odbor premalo misli. V kratkem bo sicer pričela obratovati žaga kmetijske zadruge v Cirkulanah, kar pa ne spremeni stanja: celotna obrtna dejavnost v občini zamira.

Prvi koraki in družbenem upravljanju

Ljudski odbor občine Borl je v enoletnem delovanju pokazal precejšnjo razgibanost in se je

lotil več važnih vprašanj; urejeni sta zdravstveni postaji v Zavrču in Cirkulanah, zgrajene nekatere nujno potrebne ceste, prizadevajo pa si urediti veterinarski in zdravstveni dom, kar bi bilo za izboljšanje zdravstvene in veterinarske službe velikega pomena. Vendar je pred odborom in njegovimi sveti še kopica manjših, a vendar perečih problemov, katerih se bo treba lotiti. Pri občinskem ljudskem odboru je deset svetov. Nekateri sveti se temeljito poglobljajo v svoje delo, drugi pa životarijo samo na papirju. Dejavnost sta sveta za družbeni plan in proračun ter gospodarstvo, pa tudi svet za šolstvo in svet za socialno skrbstvo. Svet za varstvo matere in otroka, ki ima ravno v teh krajih mnogo odgovornih nalog, pa se sploh ne sestaja redno. Veči-

Prvi koraki in družbenem upravljanju

Ljudski odbor občine Borl je v enoletnem delovanju pokazal precejšnjo razgibanost in se je

Trte niso obrodile in vr. sk. trgačev. je zamrl...

Lani so v Halozah odkupili 60 vagonov vina. Letos ga je pol manj. Vinogradi se po pomladanski pozebi niso ga pa zato nič več. In ljudje so šli v branje brez pesmi in vriskanja.

Mi vidimo, da nam to ne nese. Neplačan hlapec svojji zemlji sem... Razmišljam, da bi bilo pametno zasejati lucerno in re-diti živino. Samo kam bi prodal mleko? Tudi maline, pa jagode, tudi to ni slabo in obnova je res potrebna. Vsi smo zato, ampak...

Ravnali smo se po uredbah in smo zato kaznovani

Zamislil se je malo, potem je nadaljeval: »Glejte, rečeno je bilo, da pred desetimi oktobrom ne trgamo. Okraj je izdal ta odlok. Pa so prišla že pred desetimi od-kupna podjetja iz Ptuj in Ljubljane. Ljudje so trgali in prodajali mošt. Nekaj nas je čakalo in smo se ravnali po odloku. Sort-

na krajevnih odborov kaže precejšnje zanimanje za urejevanje krajevnih razmer in je na ta način močna opora občinskemu odboru. Društveno življenje je v večjih središčih občine še kar živahno. V štirih ljudsko-prosvetnih društvih sodeluje v raznih sekcijah 260 članov. Množično je društvo Rdečega križa in gasilska društva. Spričo naravnih lepot Haloz pa je Turistično društvo šibko in ni pokazalo nobene iznajdljivosti. V oddaljene hribe pa društveno in prosvetno delo ni prodrlo. V teh krajih ni časopisov, ni knjig, ni prireditev. Najdalje je prodrli »Pavilina«: našel sem ga na mlži v haloški hiši, ki je bogu in vragu za hrbtom, kot pravi-jo.

Vprašanje pitne vode je bilo vedno pereče za haloške ljudi. Iz domačij visoko zgoraj na gričih hodijo ponjo v grabe. Navadno ta voda ni kaj prida, je nečista in nezdrava. Ljudska oblast si vsa leta po vojni prizadeva urediti higienične vodnjake in izvirke. Vendar še vedno zaslediš v Halozah vodnjak, kakršen je na sliki. Pri njem napajajo tudi živino. Ni daleč čas, ko bo tudi ta vodnjak samo etnografska redkost v Halozah

Naravno vino bi moralo imeti svojo ceno

»Se nekaj je, kar nas vse vinogradnike hudo prizadeva,« je rekel Anton Gol. »V fabriki delajo tisto umetno »čmigo« in jo prodajajo lepo kot vino. Bolj draga je kot naše pravo vino. No, in zdaj mislimo, ali se izplača obnavljati gorice, če bo šlo tako naprej in bo naravno vino manj vredno kot umetno? To uničuje Haloze... Zavoljo njivice, ki naj bi jih opustili, pa mislim tako: res so brez haska. Ampak človek se boji. Kaj bo, če ujma vzame gorico? S čim bo kupoval v trgovini kruh? Vidite, zato z motiko prekopavamo laze in grape... Jaz bi jih že opustil, samo spet pomisljam, da ne bi bilo spet tako, kot je bilo letos z branjem grozdja...«

Slovo med trsem

Ker sem ga zamudil, sem se ponudil, da bi pomagal v branju. Do sončnega zahoda sem se pridružil trgačem, ki so iskali grozdje. Da, iskali, čeprav se to čudno sliši. V redek je bilo vse polno trsov, ki niso imeli niti enega grozda. Zdaj sem razumel, zakaj ni vriskov in petja. Vendar sem se poslovlil od Antona Gola z občutkom, da nobena reč ni tako huda, dokler haloški ljudje mislijo trezno, kakor on in tudi računajo, kako in kaj. Taki ljudje bodo preobrazili Haloze.

NOVOST V ZELEZARNI RAVNE

Premije bodo obračunavali tudi sredi meseca

Marsikje se najdejo ljudje v podjetjih, ki so načelno proti oskim normam, premijam in posebnim načinom obračunavanja meze. Menijo, da je to nepotrebno birokratsko delo...

Poenostavljanje nagrajevanja za delo lahko slej kot prej pomeni nerazumevanje osnovnega odnosa med proizvajalcem in proizvođačjo, nagibljiva in slabo prilagodljiva spremljanje proizvodnosti, uravnoloko v plačevanju dela itd.

Zanimiva je ugotovitev, da so se v Železarni Ravne pred nedavnim odločili za štirinajstredno obračunavanje premij. Upravni odbor je sprejel ta sklep...

Novi način obračunavanja premij v ravnski železarni osekakor kaže, kako važno in pomembno je premiranje proizvodnje. Premije tako dejansko postajajo pomemben usmerjevalec proizvodnje...

Posojila za kmetijske investicije v letu 1957

Jugoslovanska investicijska banka bo že letos obravnavala prošnje za posojila iz splošnega investicijskega sklada

Pred dobrima dvema mesecema je Narodna banka po tisku obvestila vse kmetijske gospodarske organizacije in njihove zveze ter ljudske odbore, da sproti sprejema prošnje za investicijska posojila iz sredstev splošnega investicijskega sklada za prihodnje leto.

Razen tega smo doslej razpisovali natečaje za investicijska posojila šele po odobritvi družbenih planov in le v okviru zneskov, določenih z družbenim planom za isto leto. Zdaj pa je v novo uredbo o posojilih za investicije določeno, da se zahtevki za investicijska posojila v gospodarstvu lahko vlagajo pri Jugoslovanski investicijski banki sproti, se pravi neodvisno od tega, ali je že razpisani natečaj ali ne.

Pred kratkim pa je Jugoslovanska investicijska banka razpisala za kmetijstvo tudi že natečaj (XVIII.) za investicijska posojila iz sredstev splošnega investicijskega sklada v letu 1957. Ta natečaj predvideva zelo široko udeležbo in obsega vse vrste kmetijskih investicij.

Trboveljska Strojna tovarna, ki se je v nekaj letih povzpela v najmočnejša jugoslovanska podjetja, v najmočnejša jugoslovanska podjetja, v najmočnejša jugoslovanska podjetja...

Novi natečaj se razlikuje od dosedanjih zlasti po tem, da ne določa nobenih omejitev glede priložnosti za prihodnje natečaje niso mogli dobiti posojil priložnosti za prihodnje natečaje niso mogli dobiti posojil...

sredstva, če so potrebna za izvršitev investicije.

Za vlaganje prošnje pri podružnicah Jugoslovanske investicijske banke ni določen končni rok, pač pa bodo prvenstveno obravnavali prošnje, ki bodo vložene do 15. novembra, medtem ko bodo na poznejše vložene prošnje dajali posojila iz morebitno preostalih sredstev.

KADROVSKI PROBLEMI V MLADI TOVARNI

PREMALO PRAKTIČNEGA POUKA

Izkušnje in ugotovitve iz kovinarske industrijske šole v trboveljski Strojni tovarni

Na konferenci komunistov Strojne tovarne v Trbovljah je član CK ZKS Janez Hribar v razpravi o izboljšanju delovnih pogojev in doživljanju strojnosti ugotovil: V proizvodnji je najodločilnejši faktor človek. Tega faktorja ne more nadomestiti noben stroj.

Trboveljska Strojna tovarna, ki se je v nekaj letih povzpela v najmočnejša jugoslovanska podjetja, v najmočnejša jugoslovanska podjetja, v najmočnejša jugoslovanska podjetja...

Prva značilnost pri vzgoji mladega strokovnega kadra, skratka značilnost vsega delovnega kolektiva je v tem, da v tovarni tako rekoč ne poznajo fluktuacije delovne sile. Izkušeni starejši delavci in tudi vsa mlada generacija so z nekako čustveno priza-

O OSNUTKU ZAKONA O POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU Večje pravice udeležencem NOV

Razprava o osnutku zakona v ljubljanskem okraju je prinesla tudi veliko pripomb glede pokojnin udeležencev narodnoosvobodilnega boja. Po teh predlogih naj bi bile za ugotavljanje časa, prebitega v NOV v smislu 31. člena prednačrta, pristojne posebne komisije okrajnih odborov Zveze borcev, ki bi omenjene primere reševale v sestavi komisij pri okrajnih zavodih za socialno zavarovanje.

K členu 75, ki predvideva za udeležence NOV, ki je vstopil v narodnoosvobodilni boj pred 9. septembrom 1943, pokojnino po pokojninski osnovi VI. kategorije, predlagajo, naj ga spremene tako, da se tem borcem prizna V. pokojninska kategorija. Dalje naj izpopolnijo ta člen tudi z določilom, da je pogoj vstopa v NOV pred 9. septembrom 1943 izpolnjen tudi v primeru, če je zavarovanec vstopil v NOV neposredno po vrtnitvi iz internacije oziroma zaporu, kjer je bil zaprt pred tem datumom.

Zavarovalci so tudi menja, naj zakon določi ugodnejše pokojnine starim komunistom, ki so še pred to vojno veliko žrtvovali za dosego socializma in spanskim borcem ter končno, naj se šteje v pokojninsko dobo čas izven delovnega razmerja do največ 6 mesecev tudi vsem udeležencem in ne le organizatorjem stavk.

Table with 3 columns: udeležencu, v osnutku, po predlogu. Rows show percentages for years 1941, 1942, 1943, 1944, 1945.

F. B.

NAVZKRIZ S POSTAVAMI

Trhle razmerev podjetju »Meso-Piran«

Pred nedavnim naposled razkrita trpka resnica o skritih »mošnjčkih« melodane vseh mesarjev v Piranu, Sečovljah in Luciji je posamezne člane kolektivne jedinega piranskega podjetja za promet s mesom tako vznemirila ali razjezila ali opanokila, da je v komaj minulih dneh hotelo neko priložnost na dan tudi mnogim, ki dolgi vrsti raznih dejanj, ki so vsa navzkriž z zakonitostjo in redom.

Naj najprej ugotovimo, da so člani Obinskega ljudskega odbora v Piranu lani in letos večkrat opozorili vodstvo podjetja, da je njegovo poslovanje nekak sepaivo, da se cene mesa previseko, da je navsezadnje treba nekaj ukreniti za zboljšanje odnosa mesarjev do odjemalcev. Takošno ravnanje ljudskih odborov je bilo bržčas prebrabgo, vendar res je na drugi strani to, da bi vsaj direktor podjetja Ivan Tomšič kot dolgoletni član Zveze komunistov moral nekoliko bolj odpreti oči. Pa ni storil tako. Nasprotno! Trmasto je dalje in dalje vtrajal, da je v podjetju skorajda vse v najlepšem redu. No, ko so ga na zasedanju delavskega sveta proti koncu septembra letos neprijetno presenetila priznanja mesarjev o kraji prodajnih presežkih, je bilo njegovega nenehnega govoricenja o kolikor toliko vzornem poslovanju na mah konec in teden dni kasneje so v vseh šestih poslovalnicah na 340, govedinjski od 260 na 210, svinjino brez kosti pa od 350 na 340 dinarjev.

Pravic naših državljanov. In vse to je »očičevalno« razpoložil direktor prežli. Samovoljno? Naj bo že kakor koli — odločbo je podpisal tudi predsednik delavskega sveta Ernest Toškan. Mar se je direktor želel skrivati za njim? Mar ga direktor vabj v ispanovlje in kakrat, kadar voda sega do grla? In: kako neki, da predsednik delavskega sveta meni nič tebi nič sega v reči, ki ne sodijo v okvir njegovih pristojnosti? Povrh pa je to še svojevrstna utemeljitev odpuved:

»Po splošnih predpisih in navodilih Urada za delo je zbranjeno oziroma nedopustno, da so v službi pri istem podjetju oziroma družini, kateri vršijo poleg rednega dela še upravno funkcijo. V tem primeru je imenovana zaposlena kot blaginjska in vrši finančno kontrolo nad vsemi poslovalnicami, v eni izmed katerih je tudi njen oče za poslovoje.«

ZDRAVSTVENI DOMOBČINE LJUBLJANA-BEŽIGRAD

razpisuje mestni dveh bolnišnic in sicer eno mesto za 1. december 1956, drugo za 1. januar 1957. Kolkovane prošnje z življenjepisom pošljite na upravo Zdravstvenega doma Bežigrad, Ljubljana, Lavričeva 5-a.

»E L M A«

tovarna elektromateriala CRNUCE sprejme takoj v službo več strojnih tehnikov ter administrativno moč s srednjo ekonomsko šolo. Praktika zaželena. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite na tajništvo podjetja. Telefonske informacije 382-208

OČE IN MATI ENAKOVREDNA VZGOJITELJA

Mož in žena v družini morata biti enakopravna tudi pri vzgoji. Enakopravna zato, ker so najboljši občutijo otroci. Pogoj za enotno in enako vzgojno delo je zakonska harmonija. Če te harmonije ni, potem tudi ne moremo govoriti o pozitivno usmerjeni vzgoji. V takih razdvojenih družinah, pa tudi v normalnih, se otroci kaj kmalu razdelijo v materine in očetove ljubljence. Če kaznuje oče materine, jih nagovarja ona in obratno. Tako otroka potuše in hinavščine. Nič ni strašnejšega na svetu, kot je ta negativna človeška lastnost. Hrbenica otro-

kevega značaja je izmalicihena. Dvotimnost vzgojnih ukrepov otroku dobro čuti in občuti in to prenaša na svoje živo okolje. Se večkrat naletimo na družine, kjer so očetje otrokom »nevarne avtoritete«, matere pa ljubljenci otrok. Zakaj tako? Mnogi očetje vzgajajo le takrat, kadar kaznujejo z brezovim mazilom. Otroci se take maže dobro zapomnijo, zato se jih tudi bojijo. Vprašajmo pa se raje, kaj si o takih očetih, ki samo kaznujejo in nič ne vzgajajo, mislijo otroci sami. Tako mi je izjavilo štiri- najstletno dekle Anica. »Nič ni-

mam rada svojega očeta in bi nič ne žalovala, če bi umrl! Kakšno presenečenje, si lahko mislite! »Kako moreš, Anica, reči kaj takega?« »Veste, poznam ga le s šibo v roki. Njegov mrk in strog obraz me spremlja in v vsakem koraku. Včasih si zaželim tople, prirčne besede, a je nič! Zalostna izjava! Da, prav to pogrešamo danes od moških vzgojiteljev. Svoje vzgojno poslanstvo mnogi opravljajo takrat, kadar je treba kaznovati. V kritičnih trenutkih jih kličejo matere, da oni napravijo nelepo delo. Nesrečne matere — same si izpodkopavajo avtoriteto. Največkrat je kazen odločena v trenutku, ko je otrok zagrešil krivično dejanje. Vemo pa, da pametni starši ne kaznujejo takoj. Teško se je v trenutku obvladati, toda še težje je, otroka krivično kaznovati. Toda vse se gre, če sta si le mož in žena v družini kot dobra in zvesta prijatelja, ki skupno pripovedujeta pravilice, odgovarjata na tisočera vprašanja in skupaj preudarno kaznujeta. Tak zakon je idealen.

Vse premalo smo za tak zakon do danes storili. Vsakdo, ki bi se hotel poročiti, bi moral poslušati ciklus predavanj, ki bi mu v pravilni luči osvetlila spolno kot psihološko sožitje zakoncev. S člankom mislim opozoriti le na dejstvo, kako silno pomembno je, če očetje ne samo kaznujejo, nego tudi sporazumno z materjo vzgajajo. Negativen odnos očetov do vzgoje vidimo tudi na raznih vzgojnih predavanjih na šolah za starše. Na prste prešteli bi lahko očete, ki jih obiskujejo. Če resnično želimo, da bo naš otrok vzgojen v poštenega in odkritega člana družbe, potem morata v družini vzgajati oba. Z združenimi in enotnimi vzgojnimi ukrepi se nam bo to posrečilo. Ravno z enotnostjo bomo tolkli po sovražnici človeštva — hinavščini. Članek je namenjen vsem tistim, ki vse vzgojno delo prepustijo ženi, sami pa se le čudijo, kako je mogoče, da je njihov otrok zašel na kriva pota. Čim bolj bosta otroke oba vzgajala, lepših vzgojnih uspehov lahko pričakujemo. — S.

Vsi modeli so krojeni nalašč za močnejše mlajše ženske

Kako spreminjamo

**O
B
L
E
K
O**

Naslov sam nam pove, o čem mislim danes pisati: o obleki iz tankega volnenga blaga, ki jo lahko nosimo na štiri načine. Napravljena je takole: ozka je, z ravno izrezom, vštiti tritretinski rokavi in krojena »princesa«, to se pravi, da se zapenja z gumbi in v pasu je prežezana. Kako bomo tako obleko sive barve oblekli zvečer? Zvečer bo prav tako, kot sem jo opisala, samo ob pasu si bomo zapele še blesteto zaponko, okoli vratu pa obesile perle v več vrst in zapole primerne uhanе. Vse ostalo: čevlji, torbica in rokavice naj bo črne barve. Za čez dan in za popoldne bomo k obleki nosile karmin rdeče zapenke in vi-

sok ovrtnik iz volne. Te malenkosti bomo napele same in tako bomo obleko spet toliko spreminile, da se bomo prijetno počutile v njej (1.). Iz temnejšega sivega blaga lahko naredimo tudi stojče ovrtnik, pas in zapenke. Ovrtnik naj bo napravljen popolnoma preprosto, blago odrežemo v obliki ožjega pramena, dolgega toliko, da obseže izreza obleke. Ovrtnik nato prepognemo in zdej zapnemo z gumbom (2.). Tako obleko lahko nosimo za popoldne. In še zadnji način: iz oker barvnega blaga ali iz blaga umazano rumene barve lahko naredimo mehak, rahlo naguban ovrtnik in pas. Tako kombinirano obleko lahko nosimo za popoldne ali za zvečer (3.).

Ne bi mislili, da je tudi ozko krojena obleka primerna za debelejšo žensko

Gospodinja in njeno knjigovodstvo

Koliko stane to, koliko ono, kako se je vse spet podražilo, koliko je katera zapravila za malenkost, ki jo nosi v mreži, to so običajni pogovori gospodinje ob srečanju. Cene! To je menda ena najhujših besed za gospodinjico. Ko bi je ne bilo! Toda beseda je tu in ne moremo mimo nje in ne nismo vsega tistega, kar prinaša. Ne moremo mimo skrbi in računanja, kako pretolči mesec, kako obleči družino, kako nabaviti to, kako ono. Toliko in toliko denarja mesečnih dohodkov ter tolikšne in tolikšne potrebe, to dvoje ni vedno lahko vskladiti. In gospodinja mora znati z mesečnimi dohodki zadostiti vsem potrebam družine v tistem mesecu (včasih celo malo več). Od dohodkov in cen je torej v glavnem odvisen standard družine. Na kupno moč pa potem vplivata zvišanje in znižanje mesečnih dohodkov ozir. cen. Vendar so še drugi činitelji, sicer manjši, vendar tudi važni, ki prav tako vplivajo na gospodarsko zmogljivost. To so predvsem varčevanje in racionalno vodenje gospodinjstva. Le, gospodinja ve, koliko lahko prihrani pri elektriki, če jo premišljeno uporablja, koliko pri oblekah, perilu, nogavcih, če zakrpa vsako luknjico sproti. To so sicer na videz malenkosti, sčasoma pa ne ostanejo več malenkosti.

Za vodenje domačega knjigovodstva potrebujemo samo beležnico. Dobro pa je, da izdatke rubriciramo. Na eno stran zabeležimo vse dohodke, redne in tudi izredne. Na drugi strani pa napravimo več rubrik, pač glede na vrsto izdatkov, ki jih beležimo vsak dan sproti. Izdatke bi pa morda tako nekako rubricirale: 1. prehrana, 2. obleka in obutev, 3. stanovanje, kurjava in razsvetljava, 4. razna popravila: krojač, šivilja, 5. osebna nega: milo, zobna krema, frizer, britje itd., 6. kultura: kino, gledališče, knjige, časopisi, 7. izdatki za hišo: posoda, pohištvo itd., 8. razni drobn

izdatki. Po potrebi uvedete same še kako rubriko. Prednost tako rubriciranega domačega knjigovodstva je v tem, da lahko ugotovite, kje kak izdatek lahko zmanjšate, ne da bi to šlo na škodo prehrane družine. Preden pa gospodinja začne uporabljati denar, namenjen za vsakdanje potrebe, je treba oddeliti potrebno vsoto za stanovanje, elektriko, plin in podobno, za stalne izdatke, razen tega pa še vsoto, ki jo je morda določila za kake izredne izdatke. Šele ostanek denarja lahko potem razporedi za ostale potrebe, za hrano bo seveda šlo največ.

Tudi šivalni stroj negujte!

Skrbno čiščenje in dovoljno mazanje šivalnega stroja podaljšuje njegovo življenjsko dobo. Vendar ne smemo vzbrižavati olja kar v vsako odprtino. Premno mazanje kaj hitro napravi madeže na blagu, ki ga šivamo. Za mazanje uporabljamo dobro olje, to je posebno olje za šivalne stroje. Vbrizgavamo ga samo v odprtino, ki so v priloženem opisu označene s puščico. Če bo stroj pravilno čist in mazan, bo tekla tih in bo lepo šival. Pod ubodno ploščico, kjer je čolnček, se nabira veliko prahu in zato je treba ta del pogosto čistiti. Ubodno plo-

ščo odvijamo z dolgim izvijačem. Preden pa začnemo pri stroju sploh kaj delati, ne smemo pozabiti odstraniti iglo in nogo, ker se lahko kaj hitro poškodujemo. Izvijaj nastavimo natančno v zarezu na glavi vijaka, ker v nasprotnem primeru glavo poškodujemo in nam poškodovana glava tega blaga. Prvih od štiri do šestih dni, ko je stroj prvič uporabljen, ga moramo mazati s tanko plastjo olja. Nato polozite oba konca nazaj pod nogo. Če se boste držali vsaj teh skromnih nasvetov, boste imeli s svojim šivalnim strojem veliko več veselja! kot je blago.

Modela oblek za svečane priložnosti za močnejše ženske

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Premog, ki daje mnogo saj, polijemo s slano vodo, preden ga nalozimo na ogenj, bolje bo goril in tudi saj bo manj. Tobačni dim iz sobe odstranimo tako, da če znoč ohišimo vanj vlažno gobno, Goba mora ostati toliko časa vlažna, dokler ne potegne vsa goba vonja. I. M. Lisičke in medvedje parkelce pred kuhno nekaj časa namakajte v mleku; gobova jed bo imela boljši okus!

Črne čipke operite v bencinu, nato jih zavijte v suho brisačo in končno sklanjate v finem spiritu, kateremu ste prisedle malo vode in gumiarbikuma. Lahko jih splaknete samo v črnem pivu. Pritrdite jih na čisto rjuho in vsak zobček posebej zlikajte čez svileni papir! Če škroba pramešamo sol in vse skupaj dobro raztopimo, se bo oškrobljena perila lepo svetilo in se med likanjem ne bo prijemale likalnika! L. M.

V peči bo treba zakuriti

Čeprav v kolektarju že nismo zabeležili prvega zimskega dne, je že zdaj zelo hladno, če v sobi nekoliko zakurimo. Torej začelo se je neprijetno delo: kurjenje peči. Mi pa bi vam radi dali nekaj nasvetov, kako s kurivom varčujemo in kako si to delo olajšamo. Osnovno pravilo, ki si ga velja zapomniti, je to, da kurimo v peči s takim kurivom, za kakršnega je peč pripravljena. Če je peč zgrajena za premog, je brezsmiselno v njej kuriti z drvmi ali obratno, ker ne bo dajala toliko toplote in bomo denar tako rekoč metali skozi okno. V vsakem prostoru naj bo peč tako velika, da ustreza velikosti prostora. Zastonj bomo v kušnem mrazu kurili ves dan, če je peč premajhna. Vedeti moramo tudi to, da če v peč preveč nalagamo, peč preveč vleče in s tem gre veli-

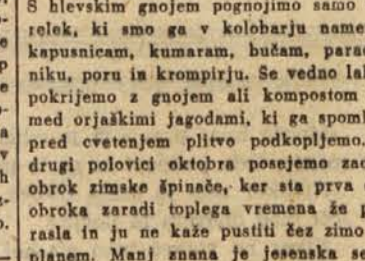
Kako rastejo otrokom noge

Mlajši je otrok, hitreje mu rastejo noge. Tako na primer otroku med drugim in šestim letom zrastejo noge za eno številko v štiri do osmih tednih. Otroci od 6 do 10 let starosti potrebujejo večje številko čevljev skoraj vsakih osem do dvanajst tednov. Pri otrocih od 10 do 12 let starosti pa moramo pregledati čevlje, če so dovolj veliki, vsakih dvanajst tednov, medtem ko pri otrocih od 12 do 15 let starosti pa vsakih šestnajst tednov. Otrokom, ki so starejši kot petnajst let, pa zrastejo noge za eno številko vsakih šest mesecev in tako rastejo tako dolgo, dokler se popolnoma ne razvijejo.

Jesenska dela na vrtu

V jeseni predvsem temeljito počistimo vrt. Vse ostanke paprike, jajčevca, paradiznika, graba, fižola, korenje kapsunje izruvamo in uničimo. Kakorkoli kolose ostanke zelenjadi pa tudi na škrlupu in luknjavosti holno listje sadnega drevesja ne bomo metali na kompost, ker s tem najhitreje širimo razne nevarne bolezni. Vse prazne gredice prerahljamo z lopato in jih prepustimo delovanju zimskega mraza. Teh gredic spomladi ni treba ponovno rahljati, zato pri setvi nismo v toliki meri odvisni od vremena kakor tisti, ki jim jesenska praha ni pri srcu. V hladnih jesenskih dneh tudi lahko izpraznimo gredice, stranišnik (fekalije) pa kompostiramo. Tako delajo vsi gospodarni vrtničarji, ki ne želijo pokvariti vrtnih tal in ogroziti družinskih članov z onesnaženo zelenjado. Stranišnik najraje kompostiramo tako, da pri premetavanju letošnjega komposta, posamezne plasti kolikor mogoče na debelo polijemo z njim, nato pa kup okrog in okrog obdamo z zemljo. Ne smemo pa hkrati trositi na kompost apnenega prahu ali apnenega dušika in ga polivati s stranišnikom, ker bi nam v tem primeru mnogo dragocenih dušičnih spojin izpuhtelo v zrak. Iz enakih razlogov kompostni kup obdamo z zemljo.

— Shemo izvedbe nam kaže skica. — Ako nimamo prostora za kompostiranje stranišnika, lahko s njim pognojimo tiste gredice, kjer bomo prihajajo pomlad sadili kapsunice, kumare in buče. Tudi ves hlevski gnoj bomo v jeseni plitvo pokopali, da ga bodo še prve zelenjadnice spomladi lahko izkoristile.

S hlevskim gnojem pognojimo samo odselek, ki smo ga v kolobarju namenili kapsunicam, kumaram, bučam, paradizniku, poru in krompirju. Še vedno lahko pokrijemo z gnojem ali kompostom tla med orjaškimi jagodami, ki ga spomladi pred cvetenjem plitvo pokopljemo. V drugi polovici oktobra posejemo zadnji obrok zimske špinatne, ker sta prva dva obroka zaradi toplega vremena že prerasla in ju ne kaže pustiti čez zimo na planem. Manj znana je jesenska setev korenčka in peteršilja. Običajno sejemo proti koncu oktobra pri ugodnem vremenu pa tudi v drugi polovici novembra. Paziti moramo, da posevek v jeseni ne vzklji, ker so mlade rastlinice za mraz zelo občutljive. Edini namen te setve je, da seme spomladi hitreje vzklji kot spomladanska setev, ki se vrhu tega zaradi slabega vremena večkrat zelo zapozni. Za zgodaj spomladansko uporabo sejemo korenček in peteršilj v prvi polovici septembra. Seme kmalu vzklji in še v jeseni napravi drobno korenje. Ko nastopi najhujši mraz, korenček pokrijemo z listjem ali slamo, ki ju spomladi zgodaj odstranimo. Zelo važno jesensko opravilo je vzimljenje zelenjadi. Večkrat smo omenili, da lahko vzimujemo v kleteh, zaprtih gredah, zasipnicah in zemeljskih jamah. Vrtničarji običajno vzimujejo v kletah. Zal pa ni vsaka klet primerna za vzimljenje občutljivih zelenjadnic, na primer cvetače in endivije. Ako je klet prevelika, se rastline izsuše, ako je prevelična, pa segnejo. Klet mora torej biti primerno vlažna in hladna. Uvnelo endivijo ni priporočljivo ikropiti, gntjočo

pa moramo iz kleti takoj odstraniti. Kjer imate v vzimljeni endiviji omejene nevezčnosti, jo polkuzite v kleti zakopati v čist pesek (isprano mivko), ki mu primejate nekoliko prahu lesnega olja. Pesek naj bo zmerno vlažen, zelenjad pa dobro dozorela in ob valmovanju popolnoma suha. Seveda mora biti tudi klet hladna. Dajte vanjo toplomer in ko ima klet 5 stopinj Celzija, se vam bodo endivije pa tudi krompir, dalije in korenovke odlično držale. Vse dotlej pa klet pridno razičite. — V pesek zakopavamo seveda samo korenine endivije. — Korenček in pesa nista toliko občutljiva. Zelenje pred vzimljenjem odvijemo (ne odrežemo), korenje in pesa pa zakopljemo v stožec iz peska, ali pa v plasteh v majhnem, z deskami ograjenem prostoru v kleti. Odlično se drži celo v zaboju z nekoliko navlaženo žagovino. Način vzimljenja korenovk lahko precej prilagodimo razpoložljivemu prostoru v kleti. V popolnoma suhem pesku, žagovini, zemlji in topli kleti se hitro zgrbančijo in postanejo manj vredne. Peteršilj pustimo kar na planem in ga primerno zavarujejo s listjem ali slamo, lahko pa ga tudi posadimo v lončke in zabojčke, kjer na zmerno toplem prostoru vso zimo bujno poganja. To pa moramo storiti takoj, da se bo do zime še lahko dobro vrasel. M. Ogorevc

Marmelada iz zelenih paradiznikov

Na vrtu ostane v jeseni zelo veliko nezorelega paradiznika, včasih res ne vemo, kako bi ga porabili, da ne bi na vrtu segnili. Zelene paradiznike lahko konzerviramo v kisu, omenjeni recept smo priobčili minulo nedeljo, danes pa bi vam povedali, kako koristno uporabite zelene paradiznike za marmelado. Tri kilograme očiščenih in dobro umitih paradiznikov zmeljemo na strojšku za meso. Prav tako zmeljemo pol kilograma celih limon in dodamo 1 kg in 50 dkg sladkorja in kuhamo tako dolgo, da se marmelada zgosti. Kdaj je marmelada dovolj kuhana, ugotovite takole: Na krožnik daste žličko marmelade. Ko se le-ta popolnoma ohladi, krožnik obrnete in če marmelada ne pade s krožnika, je dovolj kuhana. Smetete je v pogreto, dobro pomito kozarce in jih vroče zavrežete. Med kuhanjem marmelada neprijetno diši, toda to vas naj ne moti. Mrzla marmelada pa je zelo okusna.

Rezilo za rezanje jabolok. Z njim lahko razrežemo jabolko na kralje kar na krožniku

SPORT IN TELESNA VZGOJA

KONČANO JE TEKMOVANJE ZVEZNE ŠAHOVSKE LIGE

Partizan - moštveni prvak Jugoslavije

Olimpija in VŠK izpadla iz lige

Rogaška Slatina, 20. oktobra. Sinoči so na ekipnem šahovskem državnem prvenstvu odigrali prekinjene partije IV., V. in VI. kola, pa tudi zadnje kolo. V nadaljevanju prekinjenih partij je Vukovičeva premagala Buljukovo, tako da je rezultat Student - Partizan 2,5:2,5 za Partizan. Mladost - Student 5,5:4,5 (Udovčič - Sofrevski 0:1, Bulat - Tikvešanski remi), LSK - Slavija (VI.) 3:7 (Štupica - Marič 0:1, ing. Sikošek - Vukčević 0:1, Tomšič II. - Jeftić remi, Korbanova - Cirovičeva remi, Renčič - Ilie 0:1), Partizan - Mladost 5,5:2,5, VŠH - Crvena zvezda 2,5:2,5. Student - Olimpija 5,5:4,5 (Martinoški - Vošpernik 0:1, Krivinski - Trampuž 1:0, Sofrevski - Krivec 1:0, Tikvešanski - Blinc 1:0, Buljukova - Kokolič 0:1).

njeja kola: Partizan - Olimpija 6,5:3,5 (Trifunović - Pirc remi, Karakalić - Krivec 1:0, Milič - Vošpernik remi, Djurašević - Trampuž remi, Božič - Vovpetič 1:0, Rakič - Blinc remi, Sokolov - Draksler remi, Ugrinović - Plavčak remi, Lazarevičeva - Stekarjeva 1:0, Nedeljkovičeva - Kokolič remi), Slavija - Student 6:4; Mladost - Valjevski šahovski klub 6:4.

Crvena zvezda - Ljubljanski šahovski klub 6:4 (Ivkov - Preinfalk 1:0, Nedeljkovič - Štupica remi, Tomovič - Hočevar remi, S. Vuković - Siska remi, Marković - Milnar remi, Jovanić - Tomšič 1:0, Milenković - Sikošek 1:0, Jokić - Kržin 0:1, Nedeljkovičeva - Pucova 1:0, Rakičeva - Renčičeva 0:1). Partizan je torej obrnil v zadnjem kolu prednost oziroma jo je za pol točke povečal glede na zadnje kolo.

Končno stanje: Partizan 45,5, Crvena zvezda 42,5, Slavija 41,5, Mladost 36,5, LSK 31,5, Student 29, Olimpija 28, VŠK 25,5. Iz prve lige sta tako izpadla Olimpija in Valjevski šahovski klub.

KVALIFIKACIJE ZA ZVEZNO KOŠARKARSKO LIGO

Druga zrnata Slobode

Maribor, 20. okt. - Na stadionu ob Tržaški cesti se je danes nadaljevalo kvalifikacijsko tekmovanje za vstop v zvezno košarkarsko ligo. SVOBODA - MLADA BOSNA 78:54 (39:29).

V izredno živahni in hitri igri so odlično razpoloženi igralci dosejdanega ligskega zasluzeno premagali postrvovalno toda neizkušeno moštvo Mlade Bosne. Pred okrog 1000 gledalci sta sodnika Mahkovič iz Zagreba in Pecinič iz Ljubljane dobro opravila svojo nalogo. Najboljši igralec tekme je bil Miladinović, ki je dosegel 11 košev, za njim pa Kifer, ki je dosegel 15 košev.

Maribor - Železničar 70:58

PADALSTVO

Nova državna in svetovna rekorda

Beograd, 20. okt. - V noči med 18. in 19. oktobrom sta padalski ekipi aerokluba Zemun in Beograd dosegli nova državna rekorda, ki sta hkrati tudi svetovna. Sportni padalci iz Zemuna so dosegli ta uspeh v skupinskem skoku na cilj z višine 1000 m in dosegli povprečno oddaljenost od cilja 32,69 m. Zenska ekipa iz Beograda pa je v isti disciplini dosegla povprečno oddaljenost od cilja 85,11 m. Seveda je naša letalska zveza prejela oba rezultata Mednarodni letalski federaciji kot rekorda za nočne padalske skoke.

OB ZAKLJUČKU REPUBLIŠKEGA ODOBJKARSKEGA PRVENSTVA

Trnova je bila pot do uspeha

O Fužinarju z Raven - našem najboljšem odbojgarskem moštvu

Ob zaključku letošnjega republiškega odbojgarskega prvenstva je bilo najbolj veselo na Ravnah. To je tudi razumljivo. Mladi moštvo Fužinarja je pod »taktičko« trenerja in igralca Boža Antekoviča osvojilo republiško prvenstvo brez poraza s 6 točkami prednosti pred drugo plasiranim klubom »Partizanom« na Ravnah ob zaključku prvenstva - vsak igralec je po zadnji zmagi nad »Ljubljano« prejel soplek rož.

12 LET MARIJINEGA DELA

Marsikdo danes pozablja, da je odbojgarska vrsta Fužinarja imela za seboj trnov pot in da je ta uspeh prišel čez 12 letih marijinega in nesebičnega športnega udejstvovanja. Zato je prav, da opišemo v kratkem delo našega najboljšega odbojgarskega kluba. Leta 1945 so se na Ravnah zbrali stari igralci odbojgarskega moštva predvojnega »Sokolca«. To moštvo je isto leto že sodelovalo na turnirju v Slovenjem Gradcu. Leta 1946 je sekcija razpadla in so jo ponovno formirali leta 1949. Naslednje leto je odbojka na Ravnah prevzel neumorni Mihelač, ki jo še danes z uspehom vodi. 1952, 1953 in 1954 leta so igrali v zapadnem delu Slovenske lige in bili vsako leto prvi. Vendar pri kvalifikacijskih tekmah niso imeli sreče ali pa so bili premalo pripravljani in so se šele leta 1954, po zmagi nad Jesenicami, plasirali v hrvatsko-slovensko ligo, ki se je to leto formirala. Leta 1955 je bilo za ravenske odbojkarje zelo uspešno. Osvojili so drugo mesto v hrvatsko-slovenski ligi kot najboljši slovenski klub. Velika polemika je bila z novonastopljeno republiško ligo. Fužinar naj bi v tej ligi ne nastopal. Tudi to vprašanje se je ugodno rešilo v prid Ravnam in letos je Fužinarju prineslo uspeh, ki so ga ljubitelji odbojke na Ravnah s skromno in tiho željo pričakovali. 12-letno delo je rodilo bogate sadove. Fužinar je brez poraza postal republiški prvak.

DISCIPLINA IN SRČNOST

Razen tehnike igranja je pripisati veliko vlogo pri vseh zmagah ravenske odbojke tudi disciplini in srčnosti. Mladi moštvo je sestavljeno iz discipliniranih fantov, ki se znajo srčno boriti za svoje barve. Igrajo skrajno postrvovalno tudi ne gre in prav postrvovalnost je večjih odločilna za zmago. Zgola tehnika pogosto ne zadostuje in tega so se zavedali tudi igralci Fužinarja.

niso trudili le na tekmah, ampak tudi na treningih.

Teško je pohvaliti posameznika, saj so vsi dobri; večjih je boljši Pipan, drugi Geršak ali Plešić, Hanuš, Morić, Zupančič, Kovarič, Peruš ali celo mladi Trnec itd. Duša moštva je vsekakor Božo Antekovič, ki te mlade igralce tudi trenira in reči moramo, da je Božo tisti, ki ima veliko zaslug za dvig ravenske odbojke. Tu pa ne smemo pozabiti tudi na zasluge dobrega vodstva kluba na čelu s tov. Petrom Mihelačem. Dobro vodstvo - dobro članstvo. Igralci Fužinarja tudi sedaj ne po-

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Crvena zvezda že jesenski prvak

Včeraj sta bili dve tekmi predzadnjega kola zvezne nogometne lige, ki je ena od njih že določila Crveno zvezdo kot jesenskega prvaka. BSK je namreč v Beogradu premagal njegovega edinega tekmeča Hajduka z 2:0 (0:0). »Vojvodina« bo danes verjetno zmagala, vendar je že v prejšnjem kolu odpadla kot kandidat, ki bi mogel ogroziti Crveni zvezdi naslov jesenskega prvaka. V drugi večerajšnji tekmi pa sta »Zagreb« in Partizan igrala neodločeno v Zagrebu.

BSK : Hajduk 2:0 (0:0)

Stadion Crvene zvezde, gledalcev 10.000, sodnik Nedeljkovski, streča Todorovič v 48. in Josić v 59. minuti.

Beograjski igralci so torej odpravili Hajduka s skoraj tradicionalnim rezultatom. Obe moštvi sta pokazali dober nogomet šele v drugem polčasu. Prvih 45 minut je bila igra precej nezanimljiva in prazna, v glavnem pa enakovredna. Po odmoru so beograjski igralci diktrirali oster tempo, ki ga je Hajduk sprejel. Po prvem голу sta Krstulović in Radović prešla v napad, v obrambi pa sta ju zamenjala Zaničič in Vidošević. Toda vsi poskusi so bili zaman, ker je bila obramba domačih zelo sigurna, pa tudi ostali del moštva je nevarno napadali.

Spilitčani so igrali precej slabše kot nedavno proti Radničkemu in Crveni zvezdi. Krilaska vrsta je bila najslabša. Vukas je v raztrganem napadu igral preveč povlečeno.

Zagreb : Partizan 0:0

Stadion Zagreba, gledalcev 8000, sodil Erlich iz Ljubljane.

Partizan je igral tipičen bunker sistem. Od napadalcev so bili izpostavljeni le Valok, Mihajlovič in Giloroš. Proti takšni obrambi »Zagreb« ni mogel resneje ogroziti Partizana, čeprav je bila zoga ves čas tekme pred njegovim kazenskim prostorom. »Zagreb« je imel dve izredni priložnosti, da doseže gol, vendar jih ni izkoristil. Partizan je pokazal nekoliko življenja šele v zadnjih petih minutah. Toda tudi njegovim napadalcem ni uspelo zabiti gola. V celoti vzeto, je bila tekma slaba.

živajo in to je prav. Kvalifikacijske tekme za vstop v zvezno ligo se pred vrati. Še letos se bo vedelo, ali bo Fužinar novi član zvezne lige ali ne. »Elektrotraj« in »Tekstilac« ravenski odbojkarji že poznajo, kako pa igra zagrebški »Grafičar«, pa ne vedo. Vsekakor bodo to težke tekme in na te se »Fužinarji« že sedaj pripravljajo. Zelo upoštevno in nepravilno pa bi bilo, da bi se kvalifikacijske tekme za

BRALCI NAM PIŠEJO

Gre za odnos do ljudi

Na motorni vlak naj bo dovoljen vstop s kovčkom

Dne 15. oktobra je motorni vlak odpeljal iz Kranja proti Ljubljani s polurno zamudo. Približno ena tretjina vagona je bila še prazna. Na polih je bila različna prtljaga: aktovke, nahrbtniki in kovčki. V Ratačah je hotel vstopiti mlad možič s kovčkom (njegova znanca so je peljala že iz Kranja). Toda sprevodnik ga ni pustil vstopiti, češ da s kovčkom vstop v motorni vlak ni dovoljen. Nedvomno je enostranski postopek sprevodnika treba najostreje obsoditi, ker takšni primeri mečejo slabo luč na vse železniške uslužbenke: če so drugi potniki lahko imeli kovček, zakaj bi ga še ta ne smel imeti; razen tega pa je n. pr. nahrbtnik dosti manj prikladna prtljaga kot kovček, pa se zaradi njega ni nihče razburjal.

»V voznem redu piše tako...« je sprevodnik pojasnil in dodal:

»Potakajte na naslednji vlak.« Vlak je torej odpeljal brez tovariša s kovčkom, izstopila pa je tudi njegova znanca, ki se je peljala že iz Kranja. Sprevodnik je šel skozi vagon z očitno zavestjo - predpisa je zadovoljeno: potnik s kovčkom ni vstopil v vagon. Nekje v sredini vagona je izpod enega sedeža zakodakalala kokoš... To je torej zgodba zase, ki pa ima tudi svojo drugo plat. V osnovi namreč diši po birokratizmu. Ni odveč, če železniško direkcijo vprašamo, ali meniš, da je predpis, ki prepoveduje potnikom

Izpred sodišča v Mariboru

S koso nad svaka

Slepo sovraštvo, izvirajoče iz dolgotrajnih sporov zaradi zemlje, je pred večalo posestnika Florjana Šoša iz Kamovec v Prekmurju do vse obsebe vrednega dejanja, za katero je pred kratkim odgovarjal pred mariborskim sodiščem. Nekega popoldneva v začetku julija letos je kosil na travniku svoje tašče Rozalije Petkovič v bližini Kamovec. Ta travnik si je pa lastil tudi njen sin in šofor svak Vencel Petkovič. Ta je grede na svojo senožeč opazil Šoša in jezen, da je mati dovolila Šošu kositi na travniku, ni mogel mimo Šoša ne da bi mu očital »grabežljivost«. Očitkom in prepripi so sledile grožnje. Ko se je Petkovič bližal Šošu, je ta, čeprav je Petkovič odvrnil leseno vilo in grablje, ki jih je imel prej v rokah, z aroh zabodel pod levo pazduho ter mu prerezal celo levo stran prsi in trehuh v dolžini 33 cm. Skozi zvejavoto rano je Petkoviču izpadlo drobože z debelim črevesom vred. Le hitri intervenciji in strokovni usposobljenosti kirurgov Splošne bolnišnice »Muzski Soboti« se je zahvaliti, da je Petkovič kljub taki poškodbi ostal pri življenju.

Sodišče je Šoša obsodilo na 1 leto strogega zaporu in na povračilo škode, ki jo je imel Petkovič z zdravljenjem in s prevozom v bolnišnico. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo, da je bil Petkovič tisti, ki je Šoša izzval in da je Šoš storil to zaradi stalnih groženj Petkoviča, da ga bo ubil, če se bo skušal spraviti na njegovo posestvo.

Obsodba pretepačev

Pri Sv. Duhu nad Dravogradom so imeli pri posestniku Tomazu Mori vsaki fantje zabavo ko so podirali mlaj. Pozno zvečer sta se jim pridružila Anton Čeru in Vinko Zajc iz sosednjih vasi, ki sta gostoljubnost, katere sta bila deležna, nesramno izkoristila in začela z izživljanjem iskati priložnosti za pretep. Ko ni na njuno izživljanje nihče reagiral, sta odnesla steklenico in je zunaj razbila.

SPREJMEMO TAKOJ 2 izživalki blaga (za kamgarn) pregledovalko golovega blaga perfektno tkalko za kamgarn tkanje

V poštev pridejo prošilke z nad petletno prakso. Plača po tarinim pravilniku oziroma po dogovoru, samske sobe na razpolago.

Samo pismene ponudbe na upravo podjetja TOVARNA VOLNENIH IZDELKOV »B A C A« POBRDO 4015

»AVTOBUSNI PROMET« - CELJE

obvešča, da otvarja 19. oktobra mimo že obstoječih prog redno avtobusno progo Celje-Ljubljana-Celje

Odhod iz Celja ob 6.00 prihod v Ljubljano ob 8.00 Odhod iz Ljubljane ob 18.00 prihod v Celje ob 20.00

Proga obratuje samo ob delavnikih. - Potniki iz Celja, poslužujete se ugodne zveze z Ljubljano! 4016

Advertisement for 'Kaj zdaj, FANT?' featuring a large question mark and the name 'FANT'. It includes the text 'ROMAN 86' and a list of names: 'KANDUS 5, DANOV 15, ZAPANIČ 11, DEBEVE 6, VRANČIČ 2, SKRJANIČ 10, LAMPIC 5, SIMMENTHAL 6, CLARK 15, PIERI 10, GAMBA 4, RIMINUCCI 15, PADOVAN 15.' The text describes a story where a character named Fant is asked 'Kaj zdaj?' and responds with various humorous and philosophical answers.

»Kaj bova zdaj?« je zašepetal Fant. »Nič,« je rekla Ovčka. »Naj kar vpije. Čez dve uri bo spet pil mleko, pa bo že nehal.« »Dve uri ga vendar ne bova pustila vpiti!« »Bolje je tako. To je zanj dobro.« »Pa za naju?« je hotel vprašati Fant, a se je premislil. Stopil je k oknu in se zagledal v pomladno zelenje. V sobi za njim je vpil Storžek. Vse je združgače, kot si je bil predstavljal Fant v tistih nočeh, ko Ovčke ni bilo doma. Mislil si je, da bosta z Ovčko udobno zajtrkovala, nekaj lepih reči je bil kupil, zdaj pa Storžek kar naprej vpije. Vsa soba ga je že polna. Potem je Ovčka stopila k oknu in se postavila k Fantu. »Mar ga ne bi malo nosila in zibala?« je vprašal Fant. »Nekoč sem slišal, da je treba otroka zibati, če tako vpije.« »Nikar mi ne začni s tem,« se je Ovčka razhudila, »potem ga bova kar naprej nosila sem in tja in zibala.« »Pa bi ga morda danes le enkrat nosila, saj je prvi dan doma,« je prosil Fant. »Rad bi, da bi mu bilo kar se da prijetno!« »Nekaj ti bom rekla,« je bila Ovčka na moč odločna, »tega ne bova delala! Poslušaj me: sestra je rekla, da je najbolje, če vpije, se bo že odvadil. Na rokah ga ne smeva nositi, konec koncev pa mu tudi kričanje ne škoduje. Naj se navadi, da z vpitjem ne doseže ničesar.« »No, naj bo,« je rekel Fant, »malce trdosrčno je pa le.« »Glej, Fant, saj bo vpil samo dve ali tri noči, potem pa bomo vsi lepo spali.« Njen glas je dobil zapeljiv prizvok: »Sestra je rekla, da je tako edino pravilno, in še dodala, da komaj v treh izmed sto primerov starši prav ravnaajo z dojenčki. Ali bi ne bilo lepo, če bi to nama uspelo?«

»Morda imaš prav,« ji je odgovoril, »naj se nauči, da je moč za spanje, toda podnevi bi ga le malce nosil na rokah.« »Nikakor ne,« je rekla Ovčka, »sploh ne, da veš. Storžek še ne loči med dnevom in nočjo.« »Nikar ne govori tako glasno! To ga gotovo moti.« »Saj ničesar ne sliši,« ga je Ovčka zmagoslavno pogledala. »Prve tedne je lahko okoli njega hrup, pa ga nič ne moti.« »No ja, ne vem,« je odgovoril Fant in je bil ves iz sebe ob Ovčkinih nazorih. Čez čas pa je Storžek nehal vpiti in je tiho ležal. Ovčka in Fant sta zares lepo zajtrkovala, tako lepo, kot si je bil predstavljal, le kdaj pa kdaj je Fant vstal izza mize, stopil k zibki in pogledal otroka, ki je ležal z odprtimi očmi. Po stilih je stopil k njemu, nič ni zaleglo, pa naj mu je Ovčka še tako dopovedovala, da to otroka ne moti. Potem je spet sedel in rekel Ovčki: »Veš, pravzaprav je lepo, saj imava zdaj nekaj, česar se lahko veseliva vsak dan.« »Seveda imava,« je rekla Ovčka. »Lepo se bo razvijal,« je nadaljeval Fant. »Ko se bo naučil govoriti... Kdaj pravzaprav začne otroci govoriti?« »Nekateri že ob koncu prvega leta.« »Ze? Sele, si hotela reči. Tako se že veselim, da mu bom kaj povedal. Kdaj pa bo shodil?« »Ah, Fant, vse gre zelo počasi. Najprej se bo navadil dvigati glavo, potem bo sedel, potem se bo plazil po vseh starih, nazadnje pa bo shodil.« »Pa je le tako, kot pravim, vedno nekaj novega. To me veseli.« »In mene tudi! Ne moreš si misliti, kako sem srečna, ti moj Fant.«

Za 29. oktober - občinski praznik občine Grosuplje

čestitajo vsem občanom, zlasti pa tistim, ki so s svojimi napori in žrtvami v narodnoosvobodilni borbi pripomogli, da lahko sedaj svobodno živimo in gradimo boljše bodočnost

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR,

OBCINSKI ODBOR SZDL,

OBCINSKI KOMITE ZKS,

OBCINSKI KOMITE LMS,

OBCINSKI ODBOR ZB NOV,

ter delovni kolektivi podjetij:

»MOTVOZ in PLATNO«,

Dolenjsko gradbeno podjetje,

Trgovsko podjetje »TABOR«,

Kmetijska zadruga Podtabor,

Kmetijska zadruga Grosuplje,

Elektrostrojno podjetje Grosuplje,

Kmetijska zadruga Račna,

Kmetijska zadruga Žalna,

Kmetijsko posestvo OZZ Boštanj pri Grosuplju

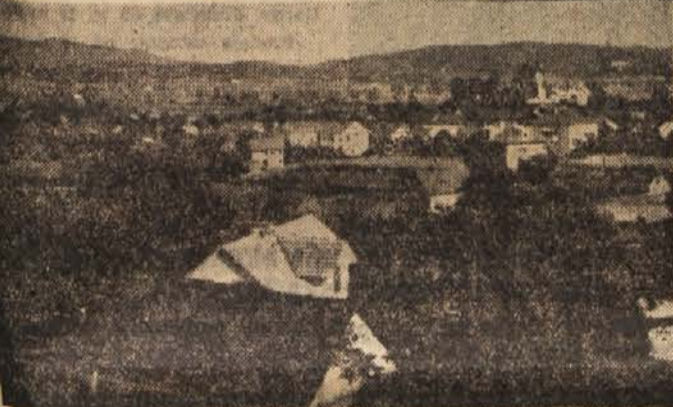
Kmetijska zadruga Šmarje-Sap,

Gostilna pri »GROSUPELJCANU«,

Gostilna pri »POSTAJI«,

Kmetijska zadruga Polica,

Gostilna pri »MOSTU«, Grosuplje.

Pogled na Grosuplje

Lani septembra meseca so se po novem občinskem sistemu združile občina Grosuplje, občina Podtabor, pretežno del občine Šmarje ter manjši del občine Višnja gora v skupno občino Grosuplje. Ta občina meri skoraj 130 km² ter ima 7783 prebivalcev (3590 moških ter 4193 ženskih). Od tega je 24% kmetov, 23% delavcev (ki so, hkrati še polkmetje), 5,4% uslužbencev, 11% obrtnikov itd. Med delavci je 638 industrijskih, 327 gradbenih, 65 gozdnih, 462 obrtnih itd. Na področju občine je 1546 hiš s povprečno petimi prebivalci.

Občina je še vedno izrazito kmetijska. Tu se stikata zamočvirjena ravnina in hribovit kraški svet. Analiza tal je pokazala, da ima zemlja dovolj humusa in zadovoljivo reakcijo tal, manjka ji le fosforja in kalija. Njivski hektarski donosi so vzlic temu precej nizki ter dosega komaj slovenske povprečje. Velika razdrobljenost zemljišč ovira kolobarjenje.

Poglavitni dohodek daje živinoreja

Poglavitni vir dohodkov kmetijstva v grosupeljski občini predstavlja živinoreja, saj odpade tri petine obdelovalne zemlje na travnike in pašnike. Naravni in gospodarski pogoji narekujejo enostransko usmerjenost živinoreje na govedarstvo. Statistika kaže, da se je v zadnjih dveh letih dvignilo število govedov za 15%, medtem ko se občuti na drugi strani počasno nazadovanje konjereje.

Na tem področju je pod vplivom kmetijskega združništva razvita že stara tradicija selekcije živine. Rodovniško in molzno-kontrolno službo plemenske živine imajo že dolga leta dokaj dobro razvito. Govedorejo vedno bolj usmerjajo na proizvodnjo mleka. Letni odkup mleka znaša na področju grosupeljske občine okoli 320.000 l.

Sadjarstvo tukaj ni dovolj razvito, niti dovolj napredno. Nekaj podobnega bi lahko ugotovili tudi za vinogradništvo. Gozdovi zavzemajo skoraj polovico celokupne površine občine Grosuplje. Ker so jih v polpretekli dobi preveč izkoriščali, so sedaj slabo zaraščeni. V gozdovih je največ bukev, hrastov, smrek, borov, jelk itd. Kmečkemu prebivalstvu daje največ dohodkov živinoreja in krompir, deloma tudi

pov vpliva posestvo vedno bolj tudi na napredek kmetijstva v bližnji in daljni okolici. Tako postaja vedno bolj žarišče napredka na vasi.

Ce bi se omenili kmetijsko strojništvo, lahko povemo, da ima posestvo sodobne kmetijske stroje. Kmetijske zadruge Grosuplje, Šmarje in Podtabor imajo traktorje s plugi in različnimi drugimi priključki, medtem ko imajo skoraj vsi večji kmetje lastne kosilnice in druge manjše kmetijske stroje. Nekaterih strojev je celo preveč ter niso dovolj smotno in temeljito izkoriščeni, saj je na področju občine kar 150 mlatlinc ter 157 motornih mlinov

Tudi industrija se lepo razvija

Grosupeljska tovarna »Motvoz in platno« je najmočnejša industrijska postojanka. Tu se je že pred vojno lepo razvijala napredna miselnost. Med okupacijo je bila tovarna zažgana. Ob osvoboditvi so bili vsi obrati brez streh, stroji pa pokvarjeni in zarjaveli.

Začelo se je novo obdobje obnovitvenega poleta. V prvih letih so delavci s precejšnjo požrtvovalnostjo obnovili strehe ter uredili skoraj vse nekdanje obrate. Ker pa tovarna ni bila samostojna, saj je spadala pod podobno tovarno v Jaršah pri Kamniku, kjer je bilo tudi celotno knjigovodstvo ter vodstvo tovarne, delovni kolektivi v Grosuplju ni vzdržal prvotnega poleta, čeprav je bilo tudi tukaj uvedeno delavsko samoupravljanje.

Sredi leta 1951 se je tovarna popolnoma osamosvojila, zato je to začetek novega delovnega poleta in novih uspehov. Zdaj je v tovarni zaposlenih 400 do 450 delavcev, ki izdelujejo predvsem konoplino platno, motvoz, dreto, prejo za žakljevine, kmečke, plezalne in transmisijske vrvi itd. Lani je imela tovarna 655 milijonov dinarjev prometa.

Po vojni so uredili lastno terilnico lanu ter tkalnico, ki dela z večjim številom težkih stav. Tudi v tej tovarni je strojni park izrabljen ter potreben temeljite obnove.

Dolenjsko gradbeno podjetje

Drugi največji delovni kolektiv v grosupeljski občini je **Dolenjsko gradbeno podjetje**, ki zaposluje v času sezone 500 do 600 delavcev. Letno ima okrog 450 milijonov dinarjev prometa. Podjetje ima več gradbišč, ki so raztresena po vsej Dolenjski. Tudi v Ljubljani gradi pomembne objekte.

V Grosuplju ima podjetje tudi lastne stranske obrate, in sicer mizarstvo, ključavničarstvo, kovaško delavnico ter lastno žago v Boštanju. V ličnem novem posloju ima tudi lepo urejen tesarski obrat, kjer izvršujejo vsa tesarska dela za potrebe podjetja.

Dolenjsko gradbeno podjetje se kljub temu, da nima dobrih naravnih pogojev, lepo razvija, kar je gotovo treba priznati enotnemu in dobro organiziranemu delovnemu kolektivu.

Da podjetje nima dobrih naravnih pogojev za razvoj, je vzrok v tem, ker v bližini ni večjih industrijskih podjetij.

Opekarna, ki se nahaja v bližini Boštanskega gradu, je lani s 16 delavci dosegla nad 4 milijone dinarjev prometa. Ko bodo izvršeni rekonstrukcijski in modernizacijski načrti, bo ta opekarna dvignila svojo proizvodnjo za najmanj štirikrat.

Kamolom, ki se nahaja na področju občine, ima prav tako možnosti uspešnega razvoja. Tu-

Stanovanjski blok ob Smartinski cesti v Ljubljani, ki ga je zgradilo Dolenjsko gradbeno podjetje

kaj pridobivajo kamen pretežno za obloge in druge potrebe.

Elektro-strojno podjetje

V grosupeljski občini obstaja tudi **Elektro-strojno podjetje**, ki zaposluje 34 delavcev in vajencev. Podjetje ima več oddelkov kot elektroinstalacijskega, galvanizerskega in druge. Letni dohodek tega, lepo se razvijajočega podjetja, je lani znašal nad 20 milijonov dinarjev. V podjetju se vedno bolj razvija serijska proizvodnja raznih elektrotehničnih odličkov itd.

Obrt ni dovolj razvita

Zasebni obrtni sektor je v občini Grosuplje slabo razvit, saj je na tako obširnem področju in za tako visoko število prebivalstva tukaj le 73 obrtnih delavnic. Največ je mlinov (17), krojačev (11), čevljarjev (10), mizarjev (8), kovačev (7), medtem ko je vseh drugih obrtnikov kot šivilj in drugih po številu manj kakor 5 v vsaj občini.

Socialistični obrtniški sektor obsega več podjetij, ki se razmeroma dobro razvijajo, dasi tudi ta niso v skladu z resničnimi problemi tega področja.

Mizarstvo podjetje ima 15 kvalificiranih delavcev ter nekaj lastnih strojev. V načrtu pa imajo med drugim tudi serijsko proizvodnjo galanterijskih predmetov iz bukovine in smrekovine.

Valjni mlin na motorni pogon, se nahaja na področju grosupeljske občine za potrebe ljubljanskega podjetja »Zitomoka«.

Tu je tudi pekarija, in mesarija, dalje čevljarstvo podjetje itd.

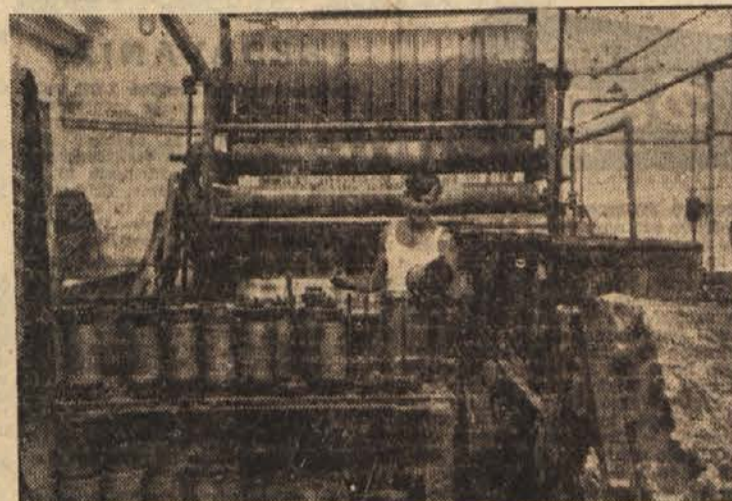
Na Grosupljem in v Šmarju imajo tudi kino, ki imata dvakrat tedensko predstave.

Trgovsko podjetje »TABOR« zaposluje 50 delovnih moči, ter

Eden od stanovanjskih blokov, ki ga je gradilo Dolenjsko gradbeno podjetje v Ljubljani v Kalanovi ulici

V spomin na ustanovitev prve grosupeljske partizanske čete bodo tudi letos proslavili v grosupeljski občini na čim bolj svečan način svoj občinski praznik. Tako bodo že v nedeljo 28. oktobra dopoldan ob 11. uri odkrili v Podtaboru veličasten spomenik padlim borcem in aktivistom NOV. Istega dne zvečer prirede kulturno-umetniška društva iz Grosuplja, Šmarja, Police, Žalne, Račne in Skočjana slavnostne akademije. V ponedeljek bo ob 9. uri slavnostna seja občinskega ljudskega odbora v dvorani TVD Partizan, slavnostni govor bo imel prvoborec dr. Stane Valentinčič. Nato bo pa komemoracija na grosupeljskem pokopališču.

Gladilnica motvoza v tovarni »Motvoz in platno«

ima letni promet v višini 300 milijonov dinarjev.

Podjetje ima 14 poslovalnic in to v treh okrajih in petih občinah. Tudi kmetijske zadruge imajo 9 trgovinskih poslovalnic, ki se razen prodaje raznega potrošniškega blaga, bavijo tudi z odkupom kmetijskih pridelkov.

Več pozornosti razvoju turizma

Na področju grosupeljske občine je več turističnih zanimivosti, kakor n. pr. Taborska jama, razne arheološke najdbe, krajši važni iz narodnoosvobodilne borbe itd. Potrebno bi bilo, da bi se turistična dejavnost v občini mnogo hitreje razvijala, saj lahko prinaša tudi turizem lepe dohodke.

Na Grosupljem je vsega 13 gostinskih obratov in sicer od tega 8 državnih, 2 zadruga in 3 privatne.

Občina je precej pridobila z novo avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb, ki je v gradnji. Razen tega ima dobre železniške zveze, saj je na Grosupljem železniško križišče ter vodita po občini kar dve progi s 7 železniškimi postajami.

Občina se ponaša tudi z

lepim in sodobno zgrajenim Zdravstvenim domom, ki je moderno opremljen. V njem je protituberkulozni dispanser, zobna ambulanta, otroški dispanser, laboratorij, v kletnih prostorih pa javno kopališče s prhami in kopalnimi kadmi. Pri železniški postaji pa je tudi lekarna.

Končno pa poglejmo še povprečni narodni dohodek na enega prebivalca. Občinsko povprečje narodnega dohodka na enega prebivalca znaša 80.200 dinarjev, okrajno povprečje je 141.300 dinarjev, republiško 150.588 dinarjev, a jugoslovansko povprečje narodnega dohodka na enega prebivalca znaša 68.000 dinarjev. Kaj nam povedo ti podatki? Predvsem to, da občinsko povprečje narodnega dohodka odgovarja sicer državnemu povprečju ter je nizko pod slovenskim in okrajnim povprečjem narodnega dohodka. Vse to daje misliti občinskim možem, volivcem in množičnim organizacijam občine Grosuplje, da store vse potrebno za hitrejši razvoj industrije in obrti, za dvig delovne storilnosti in za večjo rentabilnost kmetijstva.

SPREJMEMO

stalnega dopisnika za trboveljski okraj

s sedežem v Trbovljah

Ponudbe z osebnimi podatki in popisom dosedanjih služb pošljite na uredništvo »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

KARTONAŽNA TOVARNA V LJUBLJANI
ČUFARJEVA ULICA 16

sprejme za takojšnjo zaposlitev:

normirca

Pogoji: Kartonažer ali knjigovez z večletno prakso oz. daljša praksa v svojstvu normirca v sorodni stroki

varnostnega tehnika

Pogoji: Ustrezna strokovna izobrazba z najmanj enoletno prakso varnostnega tehnika

knjigotiskarske strojnike

Pogoji: Zaželeno daljša praksa

vodjo oddelka — strojne kartonaže

Pogoji: Kartonažer ali knjigovez, mojster z večletno prakso v papirno predelovalni stroki

vodjo transporta in avtoparka

Pogoji: Daljša praksa na podobnih delovnih mestih

traktorista

Pogoji: Z opravljenim izpitom

obratne gasilce

Pogoji: Gasilski tečaj oziroma gasilska šola Gasilske zveze LRS

Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru
Nastop službe takoj ali po sporazumu

Ponudbe z opisom šolske in strokovne izobrazbe ter z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite upravi podjetja.

4042

CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA

LJUBLJANA, Miklošičeva 6
razpisuje naslednja službena mesta:

- REFERENT za prehrano družine
- REFERENT za konserviranje in shranjevanje živil
- REFERENT za film, razstave, demonstracije, fototeko, dnevni tisk, radio in knjižnico
- REFERENT za gospodinjsko tehniko
- TEHNIČNI UREDNIK pri tisku
- TEHNIČNI RISAR
- PISARNIŠKA MOČ

Izobrazba pod točko 1 in 2 gospodinjsko učiteljske, Višja gospodinjska ali njim sorodna šola;

pod 3, 4 in 5 popolna srednja šola, tehnična srednja šola ali podobno — zaželeno vsaj nekaj let prakse;

pod 6 administrativna šola.

Pri vseh točkah po možnosti opravljen strokovni izpit.

Oddelek za tisk pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva sprejme

VEČ POSTENIH IN SPOSOBNIH AKVIZITERJEV IN POVERJENIKOV

za razpečevanje literature in nabiranje oglasov

Ponudbe pošljite na Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6-II.

4033

DNEVNE NOVICE

Vsi bivši španski borec, ki se nameravajo udeležiti sestanka v Beogradu, naj se zberejo 25. oktobra ob 18 v Domu JLA v Ljubljani. Odhod iz Ljubljane s Simpliciom ob 20.03. Tovariši s Stajerske in Koroske naj, kakor v Zidanem mostu na Simplicio ob 21.13 in vstopijo v prednji vagon I. razreda.

Razstava faksimilov Rembrandtovih grafik v Narodni galeriji se zaradi izrednega obiska na splošno željo podaljša do srede, 24. oktobra. — Vstop prost.

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Celje — obvešča vse koristnike javnih cest II. reda št. 340 in 341: I. Cesta II. reda št. 340 Dobrčeva vas — Logarska dolina, je na odseku skozi trg Mozirje odprta za vsak promet. Parkiranje vprežnih in motornih vozil je na moderniziranem odseku ceste strogo prepovedano. — 2. Cesta II. reda št. 341 Letuš — Soštanj — Slovenj Gradec je med km 11.842 in km 12.433 (Soštanj) odprta za vsak promet.

ELEX preparat za čiščenje madežev se spet dobi. Nekaj časa ga ni bilo na trgu, ker ni bilo surovin. Zahtevaj FLEX.

Ribiško društvo Ljubljana obvešča svoje člane, da morejo obnoviti članstvo za leto 1957 najkasneje do 20. novembra t. l. z vplačilom obveznih članskih in drugih prispevkov. Vse zneske je treba poravnati pri pristojni družini. Po 1. decembru 1956 ribiško društvo in družine ne bodo sprejemale prijav za obnovo članstva in zamudniki ne bodo mogli dobiti ribolovnic za leto 1957. Do istega roka se bodo sprejemali tudi novi člani.

Obrotna zbornica za okraj Ljubljana priredi v mesecu novembru in decembru 1956 mizarski risarski tečaj za pomočnike in mojstre. — Prijave sprejema zbornična pisarna, Ljubljana, Mestni trg 2 do 15. novembra 1956.

Pionirska knjižnica obvešča, da je izposojevalnica spet odprta neprekinjeno od 8. do 19. ure. Citalnica bo odprta 1. novembra.

Elektrotehniško društvo LRS, Sekcija praktičnih elektrotehnikov, priredi enomesecni celodnevni tečaj za kvalificirane delavce elektrostroke. — Prijave sprejema Elektrotehniško društvo LRS, Ljubljana, Erjavčeva c. 11 do 25. oktobra. Tečaj bo le ob zadostni udeležbi.

me s Cankarjevimi »Hlapci« v Parizu. Na razpolago je tudi še nekaj izvodov pariškega Gledališkega lista v francoskem jeziku.

OPERA

Nedelja, 21. oktobra ob 19.30: Smetana: »Prodana nevesta«. Izven in za podoželje. (Gašperšičeva, Dermota, Korosec, Lipušček.)

Ponedeljek, 22. oktobra: Zaprt.

Torek, 23. oktobra ob 19.30: Rossini: »Saviljski brivci«. Abonma E.

Sreda, 24. oktobra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Abonma F.

Cetrtek, 25. oktobra ob 19.30: Rossini: »Saviljski brivci«. Abonma G.

Petek, 26. oktobra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Abonma red Petek (popoldanski).

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pisarna

Nedelja, 21. oktobra ob 15: Barlilete-Grédy: »Perce«. Izven. Popoldanski predstava.

Torek, 23. oktobra ob 15: Barlilete-Grédy: »Perce«. Abonma red Torex večerni. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 24. oktobra ob 20: Albert Camus: »Pravični ljudje«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 25. oktobra ob 20: Barlilete-Grédy: »Perce«. Abonma red Cetrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 21. oktobra ob 16: Popovič-Detjak: »Jara meščanka«, veselo-igra. Abonma Nedelja popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nastopili bodo Ižančeva, Mahereva, Petrovičeva, Simončičeva, Cuk, Ovsec, Sadar, V. Vrhovce. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezervirane telefon št. 22-860. Prihodni teden bo premiera Jurčičeva »Sosedovega sina«. Prijave za novo razpisani abonma Nedelja popoldanski sprejemamo v pisarni gledališča od 10-12 in od 16-18. Abonma se lahko naroči po telefonu na št. 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Nedelja, 22. oktobra ob 11: F. Bevč: »Lenuh Poležuh«. Prodaja vstopnic pol ure pred predstavo pri gledališki blagajni.

OPRTRNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Koroška 12

Nedelja, 21. oktobra ob 18: Fodor: »Matura«. Gostovanje v Retečah: ob 20: Fodor: »Matura«. Gostovanje v Skotji Loki.

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 21. oktobra

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

8.00-7.00 Poskočne melodije za prijetno nedeljsko jutro — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prirediteljski dneva — 7.35 Operetna in lahka glasba — 8.30 Otroška predstava: Friedrich Feld: »1001 gre na dopuste« — 9.10 Plesna vrsta slovenskih narodnih pesni in domačih napevov — 9.45 Se pomnite tovariši — Marijan Lipovšek: Tragedija na Orehoviču — 10.15 Nedeljski simfončni koncert — 11.15 Oddaja za Benške Slovence — 11.35 Mala revija lahke glasbe — 12.00 Pogovor s poslušalci — 12.15 Opoldanski glasbeni spored — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Za našo vas — 14.00 Zeleni ste — poslušajte! — I. del — 15.15 Zeleni ste — poslušajte! — II. del — 16.00 Dva oktobra v areu Sumadije (reportaža) — 16.30 Promenadni koncert — 17.30 Radijska igra: Fischer: Večno breme — 18.10 Melodije za dobro voljo — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Večerni operni spored — 21.00 Kulturni razgledi: Vinko Trinkaš: Problemi društva »Svoboda« — 21.15 V svetu ritmov in melodij — 22.15-23.00 Nočni koncert — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 21. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Izven in za podoželje.

Torek, 23. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Zaključena predstava za sindikat tovarne »Iskra«.

Cetrtek, 25. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Red C.

Petek, 26. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Zaključena predstava za gimnazijo in strokovne šole.

ob 20: Izven. Gostovanje v Kamniku.

Nedelja, 28. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Izven in za podoželje.

KINO

»STORŽIČ«: Ob 9.30: Ameriški film: »Na razpotju«. V glavni vlogi Bette Davis in Paul Henreid. Ob 14 filmi: »Bela kosa«. Ob 16, 18 in 20: Italijanski film: »Kruh, ljubezen in fantazija«. V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio de Sica.

»TRIGLAV«: Primsko: Amer. barvni film: »Velika noč Casanove«. Predstave ob 15, 17 in 19.30. V glavni vlogi Bob Hope in Joan Fontaine.

Z BLEDA

KINO

Ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. Predstave ob 14, 16, 18 in 20. V gl. vlogi Debbie Reynolds, Donald O'Connor, Una Merkel, Robert Taylor, Norreen Corcoran in Allyn Joslyn.

Z TEŠENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratstva in enotnosti.

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 21. oktobra Anka Urban, Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 21. oktobra ob 19.30: Molière: »Scapinove zvige«. Komedia v treh dejanjih. Repriza.

KINO

»RADIO«: Ameriški film: »Tarzanova jeza«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Lex Barker. Ob 10 matineja ameriške barvne risanke.

»PLAVZ«: Češki film: »Divja Barbara«. Predstave ob 15, 18 in 20. — Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

KOROSKA BELA

KINO

Ameriški film: »Tarzanova jeza«. Predstavi ob 17 in 19. V glavni vlogi Lex Barker. Smo danes! Ob 15 matineja mladinskega filma po znanih cenah.

ZIROVNICA

KINO

Ameriški barvni film: »Zena z nepeljškimi ulic«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Lana Turner in Pier Angeli. Samo danes.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Nedelja, dne 21. oktobra: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

Ponedeljek, dne 22. oktobra: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »V kolodarskih kanjonih«.

UDARNIK: Avstrijski film: »Zdaj smo pa tam«.

Danes, v nedeljo, 21. oktobra, ob 10 dopoldne v kinu »Udarnik« veliki boksa-match. Nastopajo boksači BK Sloga iz Vukovara in BK Branik iz Maribora.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 21. oktobra ob 15: Giordano: »André Chenier«. Red U; ob 19.30: Delderfeld: »Visok je zid«. Izven. (Chris — Milena Godinova.)

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 22. oktobra ob 19.30: Cehov: »Stare ruske šale«. Gostovanje v Storah.

Torek, 23. oktobra ob 19.30: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. III. srednješolski abonma in izven;

ob 20: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Torkov abonma in izven.

Sreda, 24. oktobra ob 16: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. II. srednješolski abonma in izven.

Cetrtek, 25. oktobra ob 20: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Cetrtkov abonma in izven.

Petek, 26. oktobra ob 16: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. I. srednješolski abonma in izven.

Sobota, 27. oktobra ob 20: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Sobotni abonma in izven.

Nedelja, 28. oktobra ob 13.30: Jerzi Lutowski: »Dežurna služba«. Gostovanje v Topolšici.

ob 20: Cehov: »Stare ruske šale«. Gostovanje v Velenju.

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Upor na ladji Caine«. Predstavi ob 15, 18 in 20.

»METROPOL«: Amer. film: »Tarzan brani džunglo«. Predstave ob 16, 18 in 20. Dopolnilna matineja ruskega filma: »Sampion sveta«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA-TRBOVELJE II.«: Ameriški barvni film: »Bobni čez reko«. V glavni vlogi Audel Murphy in Walter Brennan.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Ameriški barvni film: »Izognibaj se Diabla«. V glavni vlogi Audie Murphy. Predstavi ob 17 in 20.

IZ ZALČA

KINO

Francoški barvni film: »Obsedenost«. Predstave ob 15, 17 in 19.30. V glavni vlogi Michele Morgan in Raf Vallone.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO

»PARK«: Ameriški barvni film: »Po čem se slava«. V glavni vlogi James Cagney in Corine Calvet.

IZ DOMŽAL

Ameriški barvni film: »Dvoriščno okno«. Predstave ob 16, 18 in 20. — V glavni vlogi Grace Kelly, James Stewart in Wendell Corey. Predvajamo do reklamo.

Takoj zaposlimo naslednje uslužbence:

diplomiranega ekonomista ali uslužbenca s srednjo strokovno izobrazbo in prakso v upravi ali gospodarstvu

gradbenega tehnika

uslužbenca z višjo ali srednjo strokovno izobrazbo, ki je večer poslov v drž. upravi pravnika

Ponudbe pošljite na oglasni odd. »Ljudske pravice«, Ljubljana, pod št. »Zasavje« do 26. oktobra 1956. H-37

Trgovsko podjetje z gradbenim materialom »Cement-Opeka« Ljubljana, Šmartinska 21

sprejme takoj

perfektno strojepisko z znanjem administracije

Lastnoročno napisane prošnje predložite upravi podjetja, Šmartinska cesta 21. 4035

TOVARNA MILA, PIRAN

razpisuje delovno mesto

tehničnega vodje tovarne

Pogoji: Inženir kemije z najmanj 5-letno prakso, zaželeno v milarski industriji ali kemotehnik z 10-letno prakso na vodilnem položaju.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite na upravni odbor Tovarne mila, Piran. 4032

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Nemški barvni film

»Piroška«

Tednik: Filmske novosti 41. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi Liseotte Pulver. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Sovjetski barvni film

Vesele zgodbe vojaka Brovkina

Tednik: Filmske novosti 41 samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Dolina masčevanja«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Burt Lancaster

KINO »VIČ«: Ital. film: »Burja«. — Tednik: Spomeniki Samarkanda. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Silvana Pampanini. Danes zadnjikrat.

KINO »SOCA«: Ital. film: »Burja«. — Tednik: Predstave ob 15, 18 in 20. Dames zadnjikrat.

Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: Jugoslov. kinoteka predvaja ruski film: »Bila je deklica«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15. Rezervacije šol v dopoldanskih urah na telefon št. 32-454. Cena vstopnic 10 din.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Na apaski mejti«. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Saskatchewan

Tednik. V glavni vlogi Alan Ladd, Shelly Winters in Robert Douglas. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»Leteči vragi«

V glavni vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy. Predstave ob 15, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

ISKRA — KRANJ, TOVARNA ELEKTROTEHNIČNIH IN FINOMEHANIČNIH IZDELKOV sprejme v službo takoj

absolventa(ko) srednje ekonomske šole in absolventa ekonomske fakultete

Prošnje z življenjepisom pošljite na personalni oddelek tovarne ISKRA, KRANJ. K-127

Razpisujemo nagradni natečaj

za spremembo imena tovarne ribjih konzerv De Langlade v Kopru

Predloge bo ocenjevala posebna komisija. Najboljši predlog bo nagrajen z 20.000 dinarji.

Predloge s šifro in naslovom v zaprti kuverti pošljite do 31. oktobra 1956 na naslov: DE LANGLADE, TOVARNA RIBJIH KONSERV, KOPER. 4029

TOVARNA MILA — KRANJ

išče za takoj oziroma za januar 1957

perfektnega milarja

večšega proizvodnje vseh vrst mila in pralnih sredstev

Pogoji: kvalificiran ali visokokvalificiran milar ali milar-ski tehnik oziroma inženir kemije.

Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Ponudbe pošljite na TOVARNO MILA KRANJ K-125

RAZPIS

Na podlagi člena 1, 2 in 3 zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Uradni list LRS št. 17-55) razpisuje

INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE

TELEKOMUNIKACIJE — LJUBLJANA-PRŽANJ 24

javno pismeno licitacijo za oddajo del za napravo kanalizacije

ki bo 30. oktobra ob 8. uri v prostorih podjetja Telekomunikacije, Ljubljana-Pržanj 24. Proračunska vsota za napravo kanalizacije je 20.000.000 din (zaokroženo). — Rok dovršitve kanalizacije je 31. marec 1957.

Varščino v znesku 0,2% predračunske vsote je treba predložiti z garancijskim pismom ali na kak drug primeren način najkasneje do pričetka licitacijske obravnave.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS št. 17-55).

Ponudbe se bodo sprejemale na dan licitacijske obravnave v torek, 30. oktobra 1956, do 9. ure v prostorih podjetja Telekomunikacije, Ljubljana.

Projektni elaborat in splošni pogoji bodo interesentom na razpolago od dneva razpisa licitacije dalje vsak delavnik od 7. do 14. ure v prostorih podjetja Telekomunikacije.

Investitor: TELEKOMUNIKACIJE, industrijsko podjetje za elektrozveze Ljubljana-Pržanj 24

4080

De-De

DEZINFICIRA IN DEZODORIZIRA

IOJELINO MICO

ROZNO MLEKO Teint Bell je nepogrešljivo pri negi vsake žene. Prvo vrtni material za Rozno mleko Teint Bell so zagotovljeni.

Opozorilo. Naročnice brošur »Dietna pri želodčnih boleznih«, »103 pletnih vzorcev« in »Sodobna kuhinja oprema« obveščamo, da so omenjene publikacije trenutno v ponatisku. Prejeli jih bodo brž ko izidejo. Opozorjamo tudi, da bosta v najkrajšem času izšli brošuri »Zelenjava in sadje za zimsko zalogo« in »Koline«. Naročite se čimprej. — Centralni zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6-II. Odsek za tisk.

Poziv. V smislu 63. člena Uredbe o plačah delavcev in uslužbenecv gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 11-56) pozivamo vse delavce in uslužbence, ki jim je prenehalo delovno razmerje, imajo pa pravico do deleža pri dokončni delitvi plač iz dobička za leto 1955 do 63. člena iste uredbe, naj se zglasijo pri podpisnem podjetju in uveljavijo svojo pravico ali pa naj sporočijo svoje naslove v roku 3 mesecev od objave tega poziva, sicer bodo po preteku trimesečne roka izgubili pravico do tega deleža. — »Iskra«, tovarna za elektrotehniko in fino mehaniko, Kranj.

Jugoslovska banka za zunanjo trgovino, podružnica Ljubljana, Copenova ulica 38, poštni predal 394, brezoplačno, naj se zglasijo pri podpisnem vsem svojim komitentom in poslovnim prijateljem, da ima v svojih poslovnih prostorih sledeče telefonske številke: hišna centrala št. 20-016 in 20-616, direktor št. 22-417, likvidaturna blagajna št. 22-362, oddelek za inozemske akreditivne št. 22-667, oddelek za kratkoročne kredite št. 22-662. — Vsi ostali oddelki imajo telefonsko zvezo potom hišne centrale.

Umrla nam je naša nadvse ljubljena hčerka prvojenka

CVETKA

Pogreb bo v nedeljo, dne 21. oktobra 1956 ob 14.30 z Zal, iz Ahacove mrliške vežice.

Zalujoča mamica in očka ROZINA ter ostalo sorodstvo

UMRL JE

Rudolf Vučina

DOLGOLETNI, VESTNI IN POŽRTOVALNI DELAVEC NAŠEGA PODJETJA

POGREB BO V PONEDELJEK, 22. OKTOBRA 1956, OB 16. URI

KOLEKTIV TOVARNE USNJA SOŠTANJ

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustila naša zvesta in požrtvovalna sodelavka, tovarišica

TEREZIJA ZAGOŽEN

Pogreb pokojnice bo v ponedeljek, 22. oktobra 1956, ob 16. uri izpred rojstne hiše na pokopališče na Prebold.

DELOVNI KOLEKTIV TEKSTILNE TOVARNE ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

Prehrana in mehanizacija

Vsak dan se poveča prebivalstvo naše zemlje za približno 100.000 ljudi. Potemtakem je vsako leto 36 milijonov ljudi več »za mizo«, zato ni čudno, če postaja v zadnjih letih kampanja za več hrane prav tako aktualna kot kampanja za mir.

Razlog je preprost: svetovna proizvodnja hrane le stežka dohiteva potrebnjo. V zadnjih letih je bila tehtnica še nekoliko v ravnotežju, toda v zadnjem času se jeziček občutno premika. Osnovni problem je, kako povečati obdelovalno zemljo, kajti le s povečanjem plodne zemlje je mogoče rešiti problem prehrane.

Vsako leto je na svetu 36 milijonov ljudi več - Vedno večje nesorazmerje med proizvodnjo hrane in naraščanjem prebivalstva

Torej je treba krčiti gozdove, izsuševati močvirja, namakati puščave. Samo ena pot je do rešitve tega zelo važnega vprašanja: mehanizacija.

Kaj pomeni mehanizacija v praktičnem pogledu? V bistvu

poljedelec proda konje, lahko deset oralov prehranjuje deset ljudi. Traktor dela ceneje, hitreje in lažje in potrebuje nafto samo, dokler dela.

Po vsej verjetnosti je kombajn najvažnejši poljedelski stroj, ki se je po vojni posebno razširil v Sovjetski zvezi. Pred vojno je bilo v Angliji samo 150 strojev te vrste, danes jih je nad 20.000.

Žuželke v višini 5000 m

Pred kratkim je vodja indijske zoološke odprave, ki je maja in junija minulega leta proučevala žuželke v severozahodnih področjih himalajskega pogorja, objavil prve rezultate teh obsežnih raziskovanj. Kljub večnemu snegu in ledu, močnim ultravijoličnim žarkom in intenzivnemu delovanju kozmičnega žarčenja, mrzlim vetrovom in nenavadno razredčenemu rastlinskemu svetu v višinah nad 2000 m, je odprava ujela žuželke najrazličnejših vrst. Nekatere so posamezni člani odprave, ki so morali biti seveda že praveciti alpinisti, ujeli tudi v višini okoli 5000 m. Ni treba posebej poudarjati, da na delovnem področju te indijske zoološke odprave mimo žuželk niso našli skoraj nobenih drugih zastopnikov živalskega sveta.

Posebej velja omeniti, da je indijska zoološka odprava našla na posameznih, vedno zasneženih in zaledenelih površinah dolgo vrsto žuželk, ki žive vedno ob temperaturi pod ničlo. Nekatere med temi žuželkami lahko ostanejo več mesecev, tudi do deset mesecev pod snegom. Večina teh žuželk živi samo en dan in v tem času prvič vzletijo, se oplodijo, izležejo jajca in umrejo. Če je temperatura višja kakor 4 stopinje Celzija, te vrste žuželke poginejo, ker ne morejo prenašati tako velike toplote.

V nekaterih nerazvitih deželah se je proizvodnja hrane občutno povečala, brz ko so prešli na mehanizacijo. Riž je najvažnejša žitarica za Indijo in Daljni Vzhod. Se do nedavnega so menili, da je riževa polja moč obdelovati le s pomočjo bivolov, ker samo ti prenesejo delo v vodi. Toda poljedelec, ki dela s pomočjo bivolov, mora uporabiti vsaj tretjino svoje zemlje za prehrano bivolov. V Indiji so se mnogi prepirali, da se tudi riževa polja da obdelovati s traktorji. Ne samo, da en sam traktor napravi toliko kot deset parov bivolov, tudi delo je opravljeno mnogo boljše, saj se hektarski donos poveča za okrog 30%. Danes so traktorji in druga strojna oprema mnogo cenejši kot pa bivoli tudi v deželah, kjer so te živali poceni. Traktorji delajo brez vsake okvare tudi v vodi, globoki 50 cm.

Leta 1948 je Turčija izvozila 500.000 ton žita. Znano je, da je ta dežela v glavnem poljedelska: preko 80% prebivalcev živi od poljedelstva. Zdaj, po intenzivni mehanizaciji, se je povečal turški izvoz žita na 3 milijone ton letno. Tako je povsod: več hrane, več obdelovalne zemlje — boljše življenje.

Če se naj človeštvo ohrani pri življenju, je treba obdelati še mnogo do zdaj zapuščene zemlje. Po nekaterih sklepanjih je danes koristno obdelana samo ena osmina rodovitne zemlje na svetu. Ostalih sedem osmin bo, upajmo kmalu, prinesla civiliziranemu človeštvu mehanizacija.

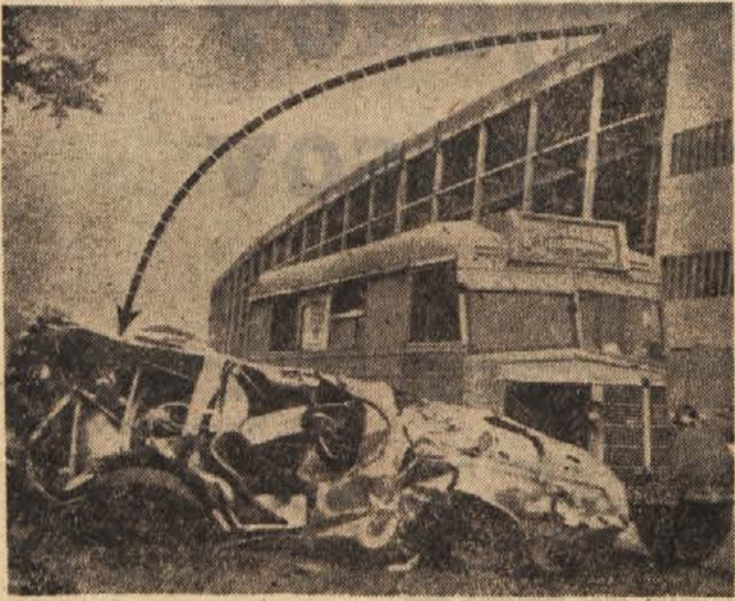
Izžrebali smo nagrajence oktobrske križanke

Z jesenskimi meseci se je povečalo tudi zanimanje za naše nagradne slikovne križanke. Tokrat je moral žreb izbrati med 2124 reševalci. Ker nas mnogi reševalci sprašujejo, kako izberemo nagrajence, pojasnjujemo na kratko naš postopek žrebanja, ki je običajen skoraj povsod. Vse prispеле rešitve najprej obeležimo s tekočimi številkami. Pri tem nam otežkočajo delo tisti reševalci, ki pošljejo več rešitev v isti kvadratu, pa tega ne označijo. Pri žrebanju izbiramo nato številke iz istih kvadratov. V tretjo so številke od 0 do 9, v četrto pa so bile tokrat številke od 0 do 2. Tako sestavljeno številko pošljemo nato med rešitvami. Če je pravilna — pred žrebanjem ne moremo seveda vseh pregledati — dobi izžrebanec nagrado, za katero je bil izžreban. Tako je razumljivo, da pridejo v naših žrebanjih nekateri večkrat na vrsto. Posebno tisti, ki nam stalno pošiljajo po več rešitev skupaj. Zato je nepotrebno, da nekateri pošljejo vsako rešitev posebej, pri čemer grede nekateri tudi tako daleč, da pošiljajo iz različnih krajev v raznobarnih kvadratih. Po navadi so nagrajenci razdeljeni na razne kraje, kakor naš dohimo rešitve. Seveda odpade večje število nagrajencev tja, od koder dobimo povprečno največ rešitev (Ljubljana, Maribor, Celje, Primorska).

Oktobrska križanka je bila ena najlažjih. O tem smo se prepričali, ker pri prvih desetih izžrebanjih nismo našli napake. Kasneje pa je le nekaj reševalcev prišlo ob nagrado zaradi napak. Skoraj vsi so svedo Deneb spremenili v Doneb ali Daneb. To bi se razumeli, ne razumemo pa študenta B. O. iz Ljubljane, ki je slovitega francoskega pisatelja Balzaca prekrstil v Calzaca.

Nagrajenci:
I. nagrada — 2500 dinarjev: Edvard Rožman, Dobrovoce št. 11, pošta Slivnica pri Mariboru.
II. nagrada — 1500 dinarjev: Jožef Hren, Maribor, Ruška 7/1, levo.
III. nagrada — dvakrat po 1000 dinarjev: Malči Marinčič, Ljubljana, Pugijska 15; Bojan Habjan, Trzin 25, pošta Mengeš.
IV. nagrada — pet po 800 dinarjev: Marija Hajmerle, Mokronog 59, Dolenjsko; Marijan Poljec, Ljubljana, Gradišče 2; Nataša Hladnik, Inola, Mattentijeva 22b; Mladen Prekar, Ljubljana, Mariborska 21; Adrijana Segala, Celje, Ljubljanska 27.
V. nagrada — 20 po 500 dinarjev: Albina Mohorčič, Novo mesto, Kidričev trg 2; Bela Bukvič, Smarjeta, Škofja vas pri Celju; Marija Grnjač, Ljubljana, Holzapflove 17/1; Franjo Golez, Kranj, Planina 22/1; Vlado Klimentič, Ptuj, Rogozniška 9; Jože Kump, Novo mesto, Trdinova 8; Hinko Friškovec, Vitanje; Berta Dermelj, Maribor, Teslova 2; Liza Torkar, Leuce št. 11; Dragica Gajšek, Ljubljana, Tržaška 27; Jože Ajzencof, Zagorje ob Savi; Čita Fax, Ljubljana, Strlejeva 3; Mojca Macovetti, Ljubljana, Černetova 17; Anton Sobček, Kotevje, Ljubljanska 6; Srečko Debeljak, Grahovo ob Bači 17; Tolminko; Karel Jančič, Laško 151; Ivan Knez, Ravne na Koroškem, dijaški dom; Franja Keser, Idrija, Kajuhova 5; Marija Dobravec, Ljubljana, Prelovcva 6; Julčka Strazišnik, Rogatec 28.

Pravilna rešitev (vse vodoravno): t. KZ, a. n. slap, trgovina, opustiti, kipa, puške, S. va, iščem, Ramzes, enča M, ponite, Eva, mlakast, eb, na, sidro, telur, T. K., otke, Aro, M, Primorska, i. Otan, t. i, k. Hanfa, j. e. a. ral, forma, pr. Al, n. okat, Nil, Branko, o, vobeh, Nereida, v. Rade Končar, a. lv. a. es, t. d. Zagreb, Ob, a. nr. Ra, marcipan, me, are, so, a. Iri, Jupiter, slon.
Nagrajence iz Ljubljane prosimo, da dvignejo nagrade v našem uredništvu, ostalim pa jih bomo poslali po pošti v prihodnjih dneh.
Prihodnjo nagradno slikovno križanko bomo objavili 4. novembra.

Pri avtomobilskih dirkah v Montlhéryju se je smrtno ponesrečil švicarski tekmovalce Benoit Musy. Švicar je pred nesrečo na dirki vodil, vendar je začelo njegovo vozilo pri veliki hitrosti zanašati, nakar ga je vrglo okrog sto metrov daleč. Avto s šoferjem je padel 18 m globoko, kakor ga kaže naša slika, torej kar preko stadiona.

pomeni razvoj od primitivne do manj primitivne stopnje. V skrajnem pomenu zaobema mehanizacija vse pridobitve sodobne tehnologije: torej traktorje, prašilce, kombajne, buldožerje in druge stroje. Pogoj za mehanizacijo je torej: pospešeno pridobivanje jekla.

Anglija ima najbolj mehanizirano poljedelstvo. V tej deželi pride na 1000 oralov zemlje dvajset traktorjev. ZDA jih ima vsega 9 na 1000 oralov.

Prehod na mehanizacijo se lepo kaže tudi v podatkih. Danes imajo v Angliji nad 400.000 traktorjev — pred vojno jih je bilo samo 55.000. V Angliji prodajo letno okrog 150.000 traktorjev. Pred vojno je bilo v Angliji dvajsetkrat več konj kot traktorjev. Danes jih je enako število. Pri tem je treba pripomniti, da par konj porabi toliko hrane, kolikor je zraste na desetih oralih zemlje. Konje je treba hraniti vse leto, če delajo ali ne. Če

Azijska celina se v svetovnem merilu vse bolj uvršča na mesto, ki ji po njeni velikosti in pomenu pripada. Posebej velja to glede prizadevanja azijskih držav za vzgojo visoko kvalificiranih strokovnjakov. Na sliki skupina azijskih študentov, ki študirajo na univerzi v Melbournu.

PEKINŠKI OBSERVATORIJ je star že skorajda

2000 LET

Kadar pride tujec v starodavni Peking, ga bodo domačini opekakor opozorili, naj si ogleda tudi prastari kitajski observatorij. To zgodovinsko poslopje leži na vzhodni strani velikanskega zidu, ki deloma obkroža stari Peking. Štrme stopnice vodijo na teraso, ki je že vsa porasla z mahom. Tu in tam je videti ostanke-kamenitih plošč, ki so počnele in izjedene od vetra in stoletnih deževij. Stari astronomski instrumenti, ki so jih uporabljali pred toli-

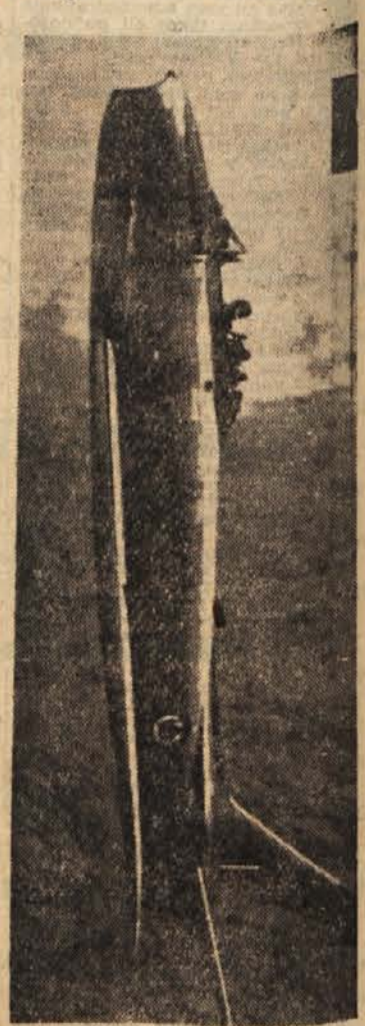
kimi stoletji, še danes kljubujejo času in vremenu, razlika je le v tem, da se zdaj med njimi igrajo otroci.

V začetku našega časa so stari kitajski astronomi že do podrobnosti proučili gibanje planetov Merkurja, Venere, Marsa, Jupitra in Saturna ter imeli dokaj točne podatke o njihovi velikosti. V začetku osmega stoletja po našem štetju so na kitajskih observatorijih opazili določeno premikanje zvezd, medtem ko so v Evropi vse do 18. stoletja domnevali, da so vse zvezde negibne. Med starodavnimi dokumenti kitajske astronomije je ohranjen tudi astronomski zemljevid, ki so ga vklepali na kamnito ploščo leta 1193 s točnimi označbami mest in medsebojnih odnosov 1440 zvezd.

Preračunavanja na astronomskem zemljevidu oklesanih zvezd so opravljali s pomočjo posebnih astronomskih instrumentov, ki po njih lahko danes ocenjujejo pomembnost znanstvenega spomenika, kakršen je pekinški astronomski observatorij.

O samem observatoriju so znani naslednji podatki: zgrajen je bil leta 1279 našega časa na mestu mnogo starejšega observato-

rija, ki je ležal tedaj in še danes leži na zunanjem robu starega Pekinga. Ta observatorij je bil

Naša slika kaže kanadsko reaktivno letalo pri navpičnem letu Canadair F-86 Sabre. Temu piezalskemu letalu, ki seveda prav tako dosega nadzvočno hitrost, so nadeli ime »nebeški ključ«.

povezan z več opazovalnimi postajami, vendar pa podatki o tem, kje so te postaje bile, niso znani. Stevilne astronomske instrumente, ki jih še danes občudujemo, je izdelal ali pa dal izdelati po svojih načrtih znameniti kitajski astronom Ho Sou Drin. Nekateri med njimi so bili namenjeni za izračunavanje višine svetlobnih teles nad horizontom, drugi določanju odnosov teh teles do zemeljskih vzporednikov itd. Vsi pa so bili izdelani iz bronu in bogato umetniško okrašeni, zato še danes po vsem svetu predstavljajo edinstvene dragocenosti.

ZA DOBRO LTO

MERILU POPULARNOSTI

Ameriškega književnika Johna Steinbecka so vprašali, kako je moč oceniti popularnost nekega pisatelja.

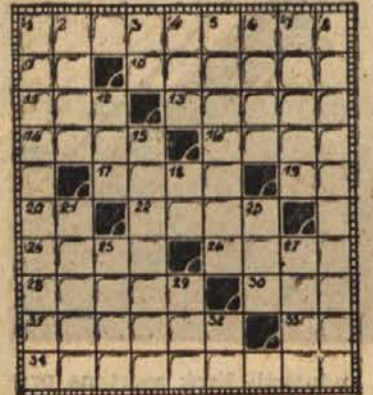
»Književnik je slaven takrat,« je odgovoril Steinbeck, »ko veliko število ljudi trdi, da niso prečitali še niti ene njegove knjige.«

BREZ GLAVE

Predsednik saksonske vlade pod Avgustom Močnim, Brüll, je imel pravcato skladišče obleke in drugih osebnih stvari. V njegovih omarah je bilo 200 parov čevljev, 500 oblek, 800 plaščev, 102 uri, 843 tobačnic, 87 prstanov in — 1500 lasulj. Ko je Friderik Veliki čital ta spisek, je rekel:

»Da, da, 1500 lasulj pa niti ene glave.«

KRIZANKA

Vodoravno: 1. upraviteljica, 9. kvar-topiški izraz, 10. rob gore, 11. oseba iz Gotovčeve opere, 15. vrsta perila, 14. razdobje, 16. nedoločni zaimek, 17. reka v srednji Italiji, 19. znak za kemično prvino radij, 20. predlog, 22. trditelj, 24. vrsta goriva (mnost.), 26. kraj v Italiji, znan po vinu, 28. lesene gredi, 30. bolezen mišičevja, 31. gotmanski prebivalec Skandinavije iz VIII.—X. stoletja, 33. glasbena nota, 34. umazan.

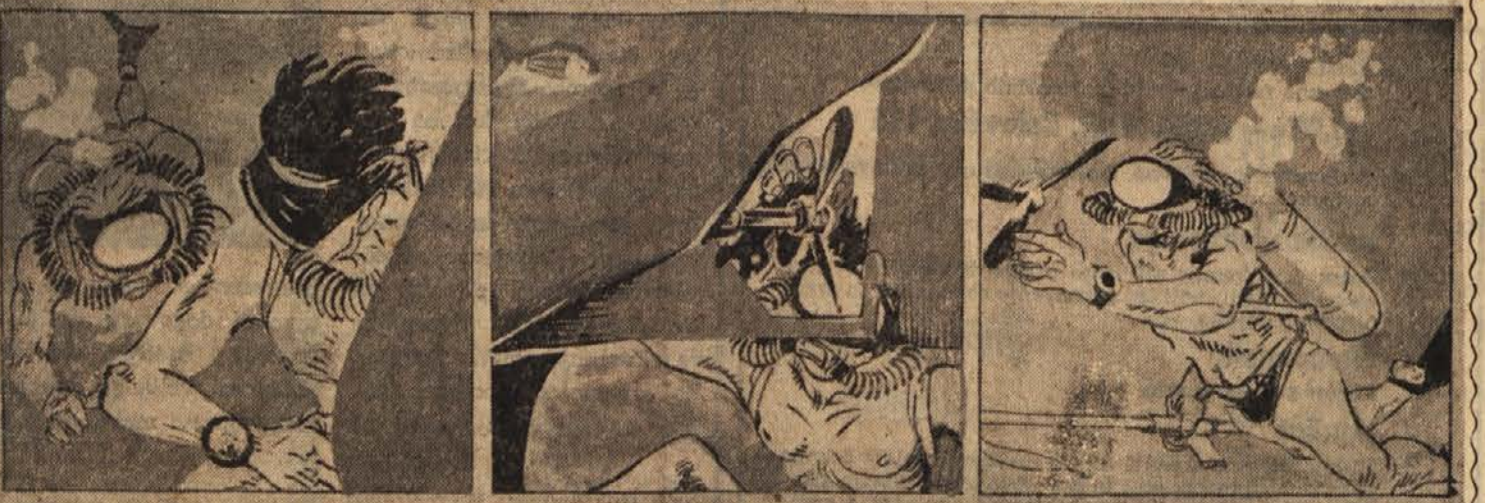
Navpično: 1. redakcija, 2. pisalna priprava, 3. simbol za srebro, 4. sadovnjak, 5. živčna bolezen, 6. afriška štorč-lja, pri starih Egiptčanib sveta ptica, 7. košara, 8. tak, ki samo enkrat vzkali, 12. dva, 15. grška boginja lova, 18. nikalnica, 21. Stritarjev roman, 23. kratka az akademski smučarski klub, 25. kazalni zaimek, 27. zvrste, 29. reka v Avstriji, pritok Donave, 32. gosji glas.

REŠITVE KRIZANKE 14. OKTOBRA

Vodoravno: 1. reperioar, 9. Anina, 10. sto, 11. nota, 12. cmok, 13. oni, 14. oralo, 15. ca, 16. Sven, v. e, 17. Pons, 18. NN, 19. ljubi, 21. noj, 22. Nera, 23. veša, 24. Ira, 25. Grmeč, 26. Kanadčani.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RISE: ROTVIK

148. Danilo se je naglo umaknil stran od pogonskega vijaka in splaval pod čoln. Obvisel je popolnoma mirno v vodi in prisluškoval. Koraki so se oddaljevali proti krmu. Oddahnil se je: to ni nevarno. Motor je bil v sprednjem delu čolna. Vtem se je nekaj dotaknilo njegove noge. Zdrnil se je in pogledal navzdol. Bil je Maks, ki se je dvignil k njemu in z rokami dopovedoval, da bi rad pomagal. Odkimal je. Čemu bi se oba drenjala okoli vijaka, če se še en sam nima kam opreti?

149. To je bila poglavitna težava. Ko bi se z nogami lahko nekam upri, bi trdovratni vijak že potisnil z osi. Tako pa namesto vijaka potiska samo samega sebe sem in tja. Ko bi imel vsaj kak 'vzvod. Za trenutek je zamišljeno gledal ključ. Morda bi šlo tudi s tem? Zagodzil ga je med vijak in kovinski gredelj čolna ter pritisnil. Nekaj milimetrov je šlo nerado, potem pa je vijak tako nepričakovano zdrsnil z osi, da je ključ krepko udaril ob kovino, ki je glasno zazvenčala.

150. »Moralo se je slišati tudi v čolnu!« je sprelatelo Danila. Samo tega je še manjkalo! Naglo se je sklonil in se pognal proti dnu. Videl je Maksa, kako je prestregel toneči vijak in ga pritrtil za pas. To je bila dobra misel. Vijak vzameta s seboj, tako da ne bodo mogli popraviti čolna, tudi če opazijo, kaj je narobe. Samo hitro od tod v globoko vodo. Če ju opazijo v tem plitvem zalivu, ju lahko dosežejo s kavlji in ju potegnajo na površje kot dve ujeti žabi.